

66

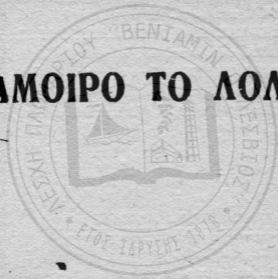
M. B. 4

14

ΤΟ ΑΜΟΙΡΟ ΤΟ ΛΟΛΑΚΙ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΟΥ ΚΟΥ ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ
(ΣΠΥΡΟΥ Ν. ΜΟΥΣΟΥΡΗ)

ΕΒΓΗΚΑΝ :

- ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ, ποιήματα. 1913.
Ο Α·Ι· ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΙ' Ο ΦΤΩΧΟΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ, ποίημα. 1914.
ΣΥΝΘΕΜΑΤΑ, ποιήματα, 1916.
ΚΑΙΝΟΥΡΓΕΣ ΤΕΡΤΣΙΝΕΣ, ποιήματα, 1917.
ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΚΟΝΤΕΣΑΣ, ποίημα. 1920.
ΤΟ ΑΜΟΙΡΟ ΤΟ ΔΟΛΑΚΙ, "Αθηναϊκό μυθιστόρημα. 1922.

ΕΤΟΙΜΑ ΓΙΑ ΝΑ ΒΓΟΥΝ ΑΡΓΟΤΕΡΑ :

- ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ, ποιήματα.
ΧΡΩΜΑΤΑ, ποιήματα.

- ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΝΩΜΑΤΑΡΧΗ

} Σειρές διηγήματα.

- ΤΟ ΔΙΩΝΙΟ ΜΗΛΟ
ΤΟ ΦΕΤΙΧ
ΜΑΥΡΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙ
Η ΦΑΡΜΑΚΩΜΕΝΗ

} Θεατρικά Έργα

- ΤΟ ΦΙΑΙ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ, δμιλία.
ΙΓΓΛΕΖΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ, μεταφράσματα.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ: Α. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗ & Α. ΚΑΪΤΑΤΖΗ

ΤΟ ΑΜΟΙΡΟ ΤΟ ΛΟΛΑΚΙ

1

Κείνη τὴν ἡμέρα πάλι ξεπροβάλανε στὰ βάθεια τῆς θύμησής μου ὅλα κείνα τὰ παλιὰ ἐπιπλά. Ἡ παλιὰ πολυθρόνα τοῦ πατέρα. Κίτρινη ἦτανε... Ὅχι, κόκκινη... Ἦτανε, καλλίτερα νὰ ποῦμε, πορτοκαλιά. Καὶ τὸ κίτρινο καὶ τὸ κόκκινο ἦτανε ξυσμένα. Κ' ἔδειχνε πιά χρῶμα πορτοκαλλί... Καὶ κείνη ἡ βιβλιοθήκη μὲ τὰ μεγάλα ράφια... Ἄμ τὸ ἄρμάρι τὸ κάρινο, πού εἶχε καὶ τὰ κρυφὰ συρταράκια... Καὶ κείνο τὸ παλιὸ βαριὸ τραπέζι τοῦ γραφείου. Καὶ τὸ ἄλλο τὸ πλαϊνὸ μὲ τὸ γυρτὸ σκέπασμα... Καὶ στὴν κρεβατοκάμαρα πάλι, ἐκείνο τὸ μεγάλο κόνισμα τῆς Παναγίας μὲ τὸ Χριστούλη, πού ἦτανε κατάμαυρη κ' εἶχε καὶ κάτι μάτια μεγάλα, ἐκείνη ἡ Ἅγια Βαρβάρα μὲ τὸ μακρὸ λαμπό, ὁ Ἄϊ Γιάννης μὲ τὸ στραγγουλισμένο χέρι, πού ἔπιανε στὸν ἀγέρα τὸ ζωῦφιο, τὴν ἀκριδα... Καὶ τὰ στεφάνια μὲ τὰ ψεύτικα κέρνα πορτοκαλλάνθια ἀποπάνω ἀπὸ τὸ διπλὸ κρεβάτι σὲ μιὰ γιालένια θήκη, πού μοῦ φαινότανε σὰν κάτι ἀστεῖο... Καὶ στὴν τραπεζαρία τὸ μεγάλο τραπέζι ποῦβγαιναν τὰ μεσινά του σανίδια καὶ κόνταινε. Καὶ κείνο τὸ τραπεζάκι, ποῦχε χρῶμα κόκκινο σκοῦρο, μὲ

τὰ ὄρτὰ σανιδάκια γύρω-γύρω... Ἐκεῖ βάζαμε τὰ πιάτα... Μιὰ μέρα γιὰ νὰ βουτήξω ἓνα μῆλο τ' ἀναποδογύρικα, θυμουμαι, κ' ἔσπασα ὄλα τὰ πιάτα καὶ τὶς παλιῆς σουπιέρες, τὶς ἀγαπημένες τῆς νόνας...—

Ζοῦσα καὶ γὼ κάποτες μὲ τοὺς δικούς μου, ἀλήθεια... Γιατί ὅμως μούρχονται τώρα στὸ νοῦ ὄλα κεῖνα τὰ παλιὰ ἐπιπλα καὶ ὄλα τὰ μόμπιλα τοῦ σπιτιοῦ μας; Μὰ γιατί ρωτάω; Μήπως δὲ μοῦ ἔρχόντανε πάντα στὸ νοῦ σὰν ἐνοικιαζα καινούργιο δωμάτιο; Μὰ μονάχα τότες. Ἡ Ἀθήνα μ' ἔκαμε ὄλα νὰν τὰ ξεχάσω. Κι' ἂν εἶχα κάποτες πατέρα, μητέρα, σπίτι κ' ἐπιπλα ποὺ μ' ἀγαπούσανε, (τὰ ἐπιπλα θυμουμαι πὼς μ' ἀγαπούσανε περισσότερο), τί σημασία τώρα εἶχαν γιὰ μένα ὄλ' αὐτά; ... Μοῦ φερθήκανε ἄσπλαχνα. Ἔτσι εἶναι πάντα ἄκαρδοὶ οἱ φτωχοί... Τί ἄσκημο προἶμμα, τί ἀνήθικη ζωὴ, ὅταν εἶναι κανέναν φτωχός!...—

Τᾶχα ξεχάση πιά ὄλα. Ἐκοίταζα μονάχα μπροστά. Ὅ,τι πέρασε δὲν ἀξίζει νὰν τὸ ξανασκεφτόμαστε γιὰ νὰ μᾶς ἀξαίνει τὴ δυστυχία. Τώρα πιά ἡμουνά ὑπάλληλος στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα. Θέση μὲ μέλλον. Δὲ φοβοῦμαι πιά.—

Ἦτανε Σεπτέβρης μῆνας. Κεῖνη τὴν ἡμέρα εἶχα νοικιάση ἓνα καινούργιο δωμάτιο, κάτου στὸ Μεταξουργεῖο, εὐρύχωρο, γιομάτο φῶς καὶ ἀγέρα. Κ' εἶχε καὶ κῆπο μὲ ἀνθια. Δηλαδή μονάχα μαργαρίτες κι' αὐτὲς κατάξερρες. Ὅταν ἀνθίσουνε ὅμως, ὁ κῆπος θᾶναι τέλεια ξωτικός, σκεφτόμουνα....

Καλὰ ὁ κῆπος. Μὰ ἄς ἰδοῦμε καὶ τὸ δρόμο. Ἐβγῆκα στὸ παρεθῦρι. Θᾶτανε ψηλὰ ὡς ἐνάμισυ μπόϊ ἀπὸ τὸ δρόμο. Οὔτε πολὺ χαμηλά, μὰ γλυτώνω καὶ τὶς σκάλες. Ἐκοίταξα τὸ δρόμο. Ἐρημιά. Μόνο μερικὰ παιδάκια ἐπαιζανε στὶς ἄκρες, κοντὰ στὴν πόρτα μιᾶς αὐλῆς, πέρα. Δυὸ νοικο-

κυρές με άνασκουμπωμένα τὰ μανίκια ἐφλυαρούσανε σὲ μιὰν ἄλλη πόρτα. Τίποτ' ἄλλο... «Μὰ κορίτσια δὲν ἔχει αὐτὴ ἡ γειτονιά;» σκεφτόμουνα. Μπορεῖ νὰ μὴν ἔχη; Μὰ θὰ δουλεύουνε σὲ ἐργοστάσια, σὲ καπελάδικα, σὲ μοδιστράδικα. Ἐργατικὴ γειτονιά εἶναι...

Ἄφηκα τὸ παράθυρο καὶ ξανακοίταξα τὸ δωμάτιο. Μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες, κοίταξα τοὺς τοίχους, τὸ ταβάνι, τὰ πάντα. Ἡ σπιτονοικοκυρὰ τῶχε στολίση μὲ τὶς φωτογραφίες τῆς οἰκογένειάς της — νέοι μὲ μεγάλα στριμμένα μουστάκια, γέροι μὲ φουστανέλλες, μεσόκοπες κυρίες μὲ κοστούμια παλιᾶς μόδας μὲ πολλὰ καμουῖφα... Ὁ καθρέφτης ἦτανε σπασμένος. Ραϊσμένος ἀπὸ τὴν ἀπάνω δεξιὰ γωνιὰ πρὸς τὴν ἀριστερὴ πλευρά. Δὲ βαρύνεσαι... Τὰ τζάμια τῶν παρεθυριῶν μόνο νάναι γερά. Χειμῶνας μπαίνει. Αὐτὰ νὰ μὴ φυσᾶνε... Ἄμ γιὰ τὸν καθρέφτη τί μᾶς μέλει; Ἄνοιξα καλὰ τὰ τζάμια καὶ τὰ κοίταξα... Πουθενὰ δὲν ἦτανε σπασ— ... Μπά! Τί βλέπω; Τί βλέπω;... Ἕνα κορίτσι. Βρὲ ἕνα κορίτσι! Τῶβλεπα καθρεφτισμένο μέσα στὸ τζάμι. Εἶχε φανῆ στὸ παρεθύρι τ' ἀντικρινοῦ σπιτιοῦ. Κεῖνη τὴ στιγμή τοῦχα γυρισμένες τὶς πλάτες, καθὼς κοίταξα τὰ τζάμια... Καὶ δὲ φαινόντανε ἄσημη. Κάθε ἄλλο. Μὰ ἦτανε μαυροφορεμένη, βουτηγμένη στὰ μαῦρα... Τώρα, τώρα θὰ γυρίσω μὲ τρόπο νὰ τὴν ἰδῶ...

Ἐκαμα μεταβολή. Ἐγύρισα μὲ τρόπο καὶ στάθηκα στὸ παρεθύρι ἀντίκρου της, τάχα ἀδιάφορος κι' ἀξένοιαστος.

Δὲ μπορῶ νὰ πῶ πὼς ἦτανε συνηθισμένο πλᾶσμα. Ἦτανε μικρούλα ὡς δεκάξη χρονῶνε καὶ φαινόντανε πολὺ χαριτωμένη. Τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια της ἔλαμψαν πρῶτα, κάτω ἀπὸ πυκνὰ σμιχτὰ φρύδια. Κ' εἶχανε τὰ μαῦρα μάτια της μιὰ ματιὰ σὰ λυπημένη, σὰν παραπονεμένη. Καὶ στὶς

ἄκρες τῶν χειλιῶν της κάποιες ζάρες ἔσταζαν πίκρα... Μὰ τὰ
χειλάκια της, ὦ, αὐτὰ ἦτανε πού ἀληθινὰ ἐσκλάβωναν!
Γιατί νᾶναι τόσο κόκκινα; Σὰ σπιριά ρόϊδου, σὰ ρουμπί-
νια... Τί χεῖλια ἦτανε κεῖνα καὶ μάλιστα ἐκεῖ κάτω στὸ Με-
ταξουργεῖο... Τόση εὐγένεια χειλιῶν ἐκεῖ κάτω, τόση
ἀθωότητα ματιῶν...

Τὴν ἐκοίταξα γιὰ μισὸ λεφτό. Ἔπειτα ἐμπῆκε πάλι
μέσα. Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο. Ἦμωνα ὅμως σὰν ξαφνισμένος ἀπ'
αὐτὴ τὴν ἀποκάλυψη... Αἰσθανόμωνα πὼς θετικά δὲν
μποροῦσα πιά ν' ἀγαπήσω. Μὰ αὐτὸ τὸ παραπονεμένο
προσωπάκι ἦτανε ἀληθινὰ γοητευτικό.

Κεῖνη τὴ στιγμὴ μπῆκε μέσα στὸ δωμάτιό μου κ' ἦ
καινούργια σπιτονοικυρᾶ μου. Ἐγύρισα καὶ τὴν κοίταξα.
Ἀδύνατη καὶ χλωμὴ γυναῖκα. Ἐφεγγε ἀπὸ τὴν ἀδυναμία
ἢ δύστυχη. Δὲ θᾶτανε περισσότερο ἀπὸ εἰκοσιπέντε χρονῶνε.
Μὰ οἱ γέννες τὴν εἶχανε φέρῃ σὲ χάλια. Μονάχα τὰ μάτια
της ἐξεχωρίζανε. Ἐπαίζανε ζωηρά, ἦτανε μαῦρα καὶ μεγάλα
καὶ λάμπανε.

— Ἐ; Δὲν εἶν' ὠραῖο τὸ δεμάτιο, κύριε Γιάγκο; Ἀγέ-
ρας καθαρὸς, ἡσυχία... Τώρα, μόλις βγῆτε ὄξω, θὰ σᾶς
στρώσω καὶ τὸ κρεβάτι, θὰ συγυρίσω τὰ πᾶσα πάντα.

— Σᾶς φχαριστῶ, κυρ' Ἀθηνᾶ.

Ἐβαλα τὸ καπέλο μου καὶ τοιμάστηκα νὰ βγῶ. Ἡ μία
πόρτα τῆς κάμαράς μου ἔβγαινε στὴν κάμαρα τῆς σπιτονοι-
κοκυρᾶς μου, ἢ ἄλλη ἔβγαινε στὴν αὐλὴ καὶ στὸν κῆπο.
Στὸ δρόμο βγαίναμε ἀπὸ τὸ μεγάλο σιδερένιο πορτόφι
τῆς αὐλῆς.

— Ἀπὸ δῶ κοπιάστε, μοῦπε ἢ κυρ' Ἀθηνᾶ. Καὶ μ'
ἄνοιξε τὴν πόρτα πού ἔβγαινε στὴν αὐλὴ. Θὰ σᾶς δώσω καὶ

τὸ κλειδί σας γιὰ νᾶσαστε ἀμερόληφτος. Νὰ μπαίνετε ὅποτε θέλετε στὸ δεμάτιό σας.

Ἐβγήκαμε στὴν ἀλλή. Τρία μικρὰ παιδάκια, ἄπλυτα καὶ σὰν ἀλευρωμένα ἀπὸ τὰ χώματα, ἐτρέξανε κοντά μας :

— «Μάνα». — «Μα-μὰ» — «Μά... μὰμ...» ... —

— Τὰ παιδάκια μου, εἶπε ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ.

— Νὰ σᾶς ζήσουνε...

— Κ' ἔχω κι' ἄλλο... Δηλαδή ἐτοιμάζεται... μοῦ πρόσθεσε. Κ' ἔκαμε νὰ χαμογελάση.

Ἐπρόσεξα τότες πῶς ἀλήθεια τὸ κορμί της ἔδειχνε μὲ τὸ σκῆμα του τίς ἐλπίδες της...

— Ξέρετε, μοῦ πρόσθεσε, ἔνεκα ὁ πόλεμος...

Δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω τίποτε...

— Μὰ πῶς; Δὲν ἐδιαβάσατε περὶ τὸν «πατὴρ τέσσαρων τέκνων»; Κ' ἐμεῖς φτωχοὶ εἴμαστε. Ἄν γένη τὸ λοιπὸν πάλι κανένας πόλεμος, καμμιά ἐπιστράτευση καὶ λείψη πάλι ὁ Δημήτρης μου, ὁ ἄντρας μου, τί θὰ γένουμε; Ὅταν ὅμως ἔχουμε τέσσερα παιδιά, τότες δὲ μοῦ τότε πέρνουνε... Γι' αὐτὸ ἀποφασίσαμε νὰ ἐξασφαλιστοῦμε... Μὲ κάτι δουλειὲς τοῦ ποδαριοῦ κάτι βγάζει στὸν Περαιᾶ, δόξα σοι ὁ Θεός...

Ὅσο νὰ μοῦ πῆ αὐτὰ ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ, μοῦ ἄνοιξε τὸ πορτόνι τοῦ δρόμου. Χωρὶς νὰ θέλω, ἀντίκρουσα πάλι τὸ παρεθύρι ποὺ εἶχε φανῆ κείνο τὸ μαυροφορεμένο κοριτσάκι.

Ἐχαιρέτησα τὴν κυρ' Ἀθηνᾶ κ' ἐβγήκα στὸ δρόμο. Κεῖνη τῆ στιγμῇ ἐφάνηκε κ' ἡ μικρούλα στὸ παρεθύρι.

— Ἐλα, ἔλα δῶ Ντινάκη, ἔλα νὰ σὲ φιλήσω...

Ἦταν ἡ φωνή της. Τρεμάμενη καὶ λαγγεμένη. Μὰ λίγο βραχνή. Ἐκραζε ἓνα ἀπὸ τὰ παιδάκια τῆς σπιτονοικοκυρᾶς μου, τὸ πιὸ μεγάλο. Ἐκάρφωσα μιὰ ματιὰ μου στὰ μάτια

της. Κ' ἡ μικρούλα μοῦ φάνηκε πὼς ἀναστέναξε. Μὰ δὲν ἐπρόφτασα νὰ βεβαιωθῶ, γιατί δὲν ἤθελα νὰ σταθῶ. Ἦτανε ὥρα πιά γιὰ τὸ γραφεῖο. —

Τάχα ν' ἀναστέναξε; Μὰ γιατί ἀναστέναξε; Γιὰ μένα; Δὲ βαρύνσαι! Μὰ γιατί τότες; . . . —

Τὴν ἄλλη μέρα βγῆκα στὸ παρεθύρι δυὸ - τρεῖς φορές. Ἐχτύπησα τὰ τζάμια ἐπίτηδες γιὰ νὰ μ' ἀκούσῃ. . . Μὰ δὲν ἐφάνηκε.

Ἔτσι ἐσκέφτηκα νὰ μὴ τὴν προσέξω πιά. Δὲ θὰν εἶχε ἀναστενάξῃ. Ἔτσι θὰ μοῦ φάνηκε. . . Ὁ ἄνθρωπος τις περισσότερορες φορές γελιέται. . . Μάλιστα σὲ τέτοια πράγματα. . .

Ἐπεράσανε μερικὲς μέρες. Τὸ πρῶτ' ἡμέρην στὸ γραφεῖο, τὸ βράδι γύριζα στὴν κάμαρά μου. Κάπου - κάπου πῆγαινα καὶ τ' ἀπόγιομα στὴν κάμαρα. Μὰ δὲν ἔτυχε νὰ τὴν ἰδῶ.

Ἐν' ἀπόγιομα ὅμως, μόλις βγῆκα στὸ παρεθύρι, ἐξεφανερώθηκε κ' ἡ μικρούλα ἀπὸ ἀντίκρου. Μόλις βγῆκα, μοῦριξε μιὰ ματιὰ γιομάτη γλύκα καὶ σὰ λίγο παραπονιάρικη. Ἐγὼ τὴν ἐκοίταξα στὰ μάτια καὶ στὰ χεῖλια, ἔπειτα πάλι στὰ μάτια. Καὶ τῆς χαμογέλασα. Ἐχαμογέλασε καὶ κείνη. Κ' ἔπειτα ντροπιασμένη ἔτρεξε μέσα νὰ κρυφτῇ.

Τί καμώματα ἦταν' αὐτά; σκεφτόμουνα. Αὐτὴ ἔχει τιμηθῆ πιά. . . Μ' ἀγαπάει. Τέτοια καμώματα δὲ δείχνουν τίποτ' ἄλλο.

Ὅστοςο πάλι γιὰ δυὸ - τρεῖς μέρες ἐχάθηκε. Ἐπειτα ἔτυχε νὰναι κάποια γιορτή. Ἐγὼ καθόμουνα στὸ παρεθύρι καὶ κοίταζα τὸ δρόμο, πὺν εἶχε κάποια κίνηση ἀσυνήθιστη. Ἀρκετὰ κορίτσια ἐκάνανε βόλτες κάτου ἀπὸ τὰ παρεθύρια μας. Φορούσανε τὰ γιορτινά τους, κόκκινες κορδε-

λίτσες στὰ μαλλιά καὶ τρυπητὲς κάλτσες. Τὰ μάτια τους κοιτάζανε παντοῦ καὶ παίζανε πονηρὰ κι' ἀνήσυχα. . .

Ἄξαφνα ἐφάνηκε ἡ μικρούλα στ' ἀντικρυνὸ παρεθύρι. Μόλις μ' ἀντίκρουσε ἐκοκκίνησε. Μὲ κοίταξε στὰ μάτια. Τὴν κοίταξα καὶ γώ. Ἐχαμογελάσαμε κ' οἱ δυό. Κ' ἔπειτα τρομαγμένη ἐχάθηκε. . . .—

Τὴν ἄλλη μέρα τ' ἀπόγιομα ἄκουσα τραγοῦδι μὲ ἀκομπανιαμέντο κιθάρας:

«Μιὰ μαργαρίτα ἔκοπα
νὰ ἰδῶ ἂν μ' ἀγαπᾷς
καὶ κείνη μ' ἀποκοίθηκε
πὼς, ψεύτη, μὲ γελᾷς...»

Κορίτσι βέβαια τραγουδοῦσε. Κ' εἶχε μιὰ φωνὴ γλυκειά, μὰ λίγο βραχνή. Ἦτανε φωνὴ κοντράλτας. Μὰ ἔμοιαζε σὰν τὴ φωνὴ τῆς μαυροφορεμένης μικρούλας. Μιὰ φορὰ τὴν εἶχα ἀκούση... Μὰ αὐτὴ θάτανε... Αὐτὴ βέβαια, αὐτὴ τραγουδοῦσε.—

Πετάχτηκα στὸ παρεθύρι. Ἄντικρυ τὸ παρεθύρι τῆς ἦτανε κλειστό, κατάκλειστο. Ἄνοιγόκλεισα τὰ τζάμια μὲ θόρυβο. Ἐπειτα ἔκλεισα τὰ σκουῖρα, τὰ ξανάνοιξα... Ἀρκετὴ φασαρία ἐγινε. Ἀκόμα δὲν ἄκουσε;

Ἄξαφνα ἔπαψε τὸ τραγοῦδι.

Νὰ ἰδοῦμε τώρα... Σὲ λίγο τὸ παρεθύρι ἀνοιξε... Τὸ ἀνοιξε ἐκείνη ἡ μικρούλα καὶ φάνηκε φοβισμένη. Ἐκοίταξε τὸ δρόμο. Ψυχὴ! Ἄνοιξε τότες τὸ ἓνα παρεθυρόφυλλο καὶ τὸ στερέωσε. Τὸ ἄλλο τ' ἄφηκε κλειστό. Ἐπειτα ἐγύρισε κατὰ μένα. Μ' ἐκοίταξε μὲ γλύκα, κ' ἐχαμογέλασε. Ἐπειτα γιὰ μιὰ στιγμὴ ἐχάθηκε. Ξαναφάνηκε, μὲ ξανακοίταξε κι' ἀναστέναξε...

ματιὰ στὴν πλατεία καὶ κἀθισα. Ἄπάνου στὴ σκηνὴ «ὄλαι αἱ κυρταὶ τοῦ θιάσου» ἔδειχναν στὸ «νοῆμον κοινὸν» τὰ δλοστρόγγυλα μπούτια τοὺς ὀλόγυμνα, ἔκάνανε διάφορα νάζια καὶ κουνήματα καὶ τραγουδοῦσαν ἓνα παλιὸ Ἴγγλέζικο τραγοῦδι. Ἔπαιζαν τοὺς Σκωτσέζους Χαϊλάντερς. «Οὐφ! πάλε...» ἔκαμα. Τὸ θέαμα ἦτανε τόσο συνηθισμένο... Τὰ γυμνὰ μπούτια εἶχανε γίνῃ ἀηδία πιά. Δὲν μ' ἔτραβοῦσε πιά τὸ θέαμα οὔτε τὸ συνηθισμένο παλιὸ τραγοῦδι... Ἦμουν ἀδιάφορος κ' ἔβαρυνόμουνα πὸν κοίταζα... Καὶ μὲ παράσυραν οἱ σκέψεις μου καὶ ξέχασα τὸ θέαμα...

— . . . Κεῖνη ἢ μαυροφορεμένη μικρούλα, μὲ τὰ ρουμπινένια χεῖλια καὶ μὲ τὰ λαμπερὰ μαῦρα μάτια, φαίνεται καθαρὰ πὼς μ' ἀγαποῦσε. Ναί. Μὰ γιατί νὰ μ' ἀγαπήσῃ;... Τί περιμένει ἀπὸ μένα; Πιστεύει πὼς μπορῶ νὰ τὴν ἀγαπήσω . . . Πιστεύει ἢ δύστυχη πὼς μπορεῖ ἀκόμα νὰ φυτρώσῃ ἔρωτας στὴν κατάξερη καρδιά μου! Πὼς γελιέται ἢ μικρούλα! Πὼς γελιέται . . . Ἀλήθεια κάτι αἰστάνομαι γι' αὐτὴ στὰ βάθεια τῆς ὑπαρξῆς μου. Μὰ σὰν τὶ νάνα αὐτό;... Ἡ συγκίνησή της, ἡ λαχτάρα της, τ' ἀναστενάγματά της εἶναι κάτι τι ὁμορφο πὸν μᾶς φέρνει μιὰ λεπτὴ συγκίνηση... Μὰ ὅμοια μᾶς συγκινεῖ κ' ἓνα ὠραῖο ἔργο ζωγραφικῆς, κ' ἓνα κομμάτι διαλεχτῆς μουσικῆς, κ' ἓνα ποιηματάκι ἀκόμα . . . Καὶ τότες τί κάνει αὐτὴ ἢ μικρούλα; Τί προσμένει ἀπὸ μένα; . . . — Καὶ φοράει μαῦρα. Θᾶναι πικραμένη, πολὺ πικραμένη. . . Μὰ τότες γιατί νὰ τὴν κοιτάξω ἐγώ, ἀφοῦ δὲν τὴν ἀγαπάω; . . . Εἶναι κρῖμα νὰ τὴν γελᾶσω . . . Νὰ ἦτανε καμμιά τετραπέρατη, βέβαια δὲν θᾶτανε κρῖμα . . . Μὰ αὐτὴ; Γιατί νάχω αὐτὸ τὸ κρῖμα; Θᾶτανε βαριό . . . Γιατί νὰ τὴν κάμω νὰ πιστέψῃ πὼς τὴν ἀγαπάω; Πρέπει νὰ τὴν κάμω νὰ νοιώσῃ πὼς δὲν τὴν ἀγαπάω . . . Μὰ

πάλε . . . Τάχα θᾶναι καλλίτερα νὰν τὴν ἀπελπίσω ; Τάχα μιὰ ἐλπίδα ἀγάπης δὲ θᾶναι μιὰ παρηγοριὰ στὴ δυστυχία της, στὴν πίκρα της ; . . . Τὸ ζήτημα εἶναι δύσκολο.—

“Ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις μὲ στενοχωροῦσανε. Μὰ πῶς νὰ ξεφύγω ἀπ’ αὐτὲς ; Νὰ προσέξω στὴ σκηνή ; Μὰ τί νὰ προσέξω ; Τώρα θὰ βγῆ ἢ «πατάτα». Κατόπι θὰ βγῆ ὁ λοῦστρος ποὺ θὰ πῆ τὰ δίστιχα, ποὺ θᾶναι ἄνοστα ὅπως πάντα . . .” Ἀ, εὔρηκα ! Γιὰ νὰ ξεσκάσω θὰ πάω στὸ καμαρίνι τῆς Τιτίκας. Θὰ ποῦμε καμμιὰν ἀνοησία καὶ θὰ ξεχάσω κάθε σκοτούρα καὶ κάθε δύσκολη σκέψη . . .

Σηκώθηκα ἀπὸ τὴ θέση μου. Ἐνας χοντρος, ποὺ καθόντανε πλάϊ μου, ἔστενοχωρήθηκε καὶ μουρμούρισε:

— Ὁ κόσμος δὲν ἐνοχλεῖ τοὺς ἄλλους. Βγαίνει στὰ διαλείμματα. Ὅχι κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἔργου. Πρέπει νὰ ἐνδιαλάβῃ ὁ τύπος. Θὰ γράψω ἓνα γράμμα στὴν «Ἐστία» . . .

Βέβαια δὲν τοῦδωσα ἀπάντηση. Αὐτὸ ἔλειπε . . . Ἐτράβηξα κατὰ τὴν πορτούλα πλάϊ στὴ σκηνή, ἀνέβηκα τὰ σκαλιὰ καὶ μπῆκα στὰ παρασκήνια.

Ἡ Τιτίκα βρέθηκε ἀμέσως μπροστά μου. Ἐφοροῦσε στολὴ Σκωτσέζου Χαϊλάντερ.

— Τί γένεσαι, ἀγάπη μου ; μούπε. Γιατί δὲ σὲ βλέπουμε ;

Τὴ χαιρέτησα κ’ ἔκαμα νὰ δικαιολογηθῶ.

Ἐκείνη δὲν ἐπρόσεξε τὰ λόγια μου, μὰ μὲ ἄρπαξε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μὲ τράβηξε.

— Πᾶμε, μούπε, στὸ καμαρίνι μου. Θέλω νὰ γδυθῶ καὶ νὰ ντυθῶ πάλι, γιατί θὰ βγῶ κατόπι στὸ ρόλο μιᾶς κοκκότας. Δὲν ἔχω καιρό. Ἐλα μέσα.

— Μά . . . Ἀφοῦ θὰ ντυθῆτε, νὰ σᾶς περιμένω . . .

— Οὐ τώρα, μεταξύ μας ! μούπε καὶ μπῆκε στὸ καμα-

ρίνι της. Μπήκα μαζί της. Και κείνη ἔκλεισε τὴν πόρτα ἀπομέσα μὲ τὸ συρταράκι.

— Μὰ καθήστε, κύριε Γιάγκο, καθήστε . . .

Ἐκάθησα σὲ μιὰ πολυθρονίτσα. Κείνη κάθησε σὲ μιὰν ἄλλη, κάτω ἀπὸ τὴ σειρὰ τῶν κοστουμιῶν της, πού κρεμόντανε ἀπάνω στὸ ξύλινο χῶρισμα τοῦ καμαρινοῦ. Ἐκεῖ κοστούμια κίτρινα καὶ κόκκινα καὶ πράσινα καὶ μαῦρα καὶ ἄσπρα, καθὼς ἦτανε μαζί κρεμασμένα, ἐσχηματίζανε τὸ πιὸ φαντασμαγορικό σύμπλεγμα ἀπὸ σημαῖες κάθε κράτους. . . Ἐκεῖ τὸ πιὸ ἀκριβὸ πλοῦς καὶ οἱ πιὸ σπάνιες δαντέλες ἔδιναν τὰ χέρια στὸ πιὸ σεμνὸ σατέν καὶ στὴν πιὸ φτωχικὴ ντρίλινη ποδιὰ τοῦ σχολείου. Καθὼς ἐκαθόμουν ἀντίκρυ της, ἔβλεπα κ' αὐτὴ, ἐκοίταζα καὶ τὰ κοστούμια της. Μὲ πρόσεξε πού τὰ κοίταζα.

— Τί φορᾶμε! Τί φορᾶμε. . . εἶπε. Τί κουρέλια, τί κουρελάκια. . .

Ἐχαμογέλασα.

— Κι' ὅμως ὅλα αὐτὰ ἀπάνου σας πέρνουνε ὅλα ζωὴ, ὅλα γίνονται ὄμορφα, χαριτωμένα. . . τῆς εἶπα.

— Ὅχι κολακεῖς, γιὰ τὸ Θεό. . .

— Κι' ὅμως, τῆς εἶπα, εἶναι τόσο ὠραῖο πράγμα ν' ἀκούη μιὰ ὠραία γυναῖκα ὄμορφα λόγια. . .

— Λέτε;

Κι' ἀφοῦ ἐσκέφτηκε, μὲ κοίταξε στὰ μάτια.

— Εἰν' ἀλήθεια πὼς μοῦ ἀρέσουν οἱ κολακεῖς, εἶπε. Μὰ ὄχι γιατί τις πιστεύω πάντα. Μὰ τις πέρνω σὰν μιὰ ὠραία τέχνη κ' αὐτές. . . Τὸ ἴδιο καὶ οἱ εἰρωνίες εἶναι μιὰ ὠραία τέχνη. . .

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἡ Τιτίκα ἔβγαξε τὰ παπούτσια της

καὶ μεμιᾶς, σὰν ἀστραπή, ἐπέταξε καὶ τὶς κοντὲς ψευτοσκω-
τσέζικες κάλτσες. Κ' ἔπειτα ἐπρόσθεσε :

— Ζέρετε πῶς μοιάζει ἡ κολακεία ;

— Πῶς ;

— Σὰ διακοσμητικὴ ζωγραφικὴ τοῦ 18ου αἰῶνα.

— Κ' ἡ εἰρωνία ;

— Σὰν τὴ σύγχρονη Ἰγγλέζικη γελοιογραφία . . .

— Ὅπως εἴσαστε καὶ σεῖς αὐτὴ τὴ στιγμῇ.

— Ἀλήθεια !

Κ' ἡ Τιτίκα ἄρχισε νὰ γελᾷ. Καὶ γέλοια βγαλμένα ἀπὸ
τὴν καρδιά της . . . Καὶ μ' εὐχαριστοῦσε πολὺ πὺ τὸ γέ-
λοιο της ἐκυλοῦσε μὲ ἀρκετὴν εἰλικρίνεια. Δὲν ἐπαράσταινε
ἐκεῖνη τὴν ὥρα . . . Μὰ ἐνῶ ἐγελοῖσε, ἐπέταξε καὶ τὴ σκωτσέ-
ζικη φανέλα καὶ ὅλα κεῖνα τὰ παλιοκούρελα, πὺ φοροῦσε.
Ἔμεινε μόνο μ' ἓνα δαντελένιο πουκαμισάκι καὶ μ' ἓνα
μικροῦλι χαριτωμένο παντελονάκι. Κ' ἔτσι, σχεδὸν γυμνὴ,
ἐξαπλώθηκε ἀπάνου στὴν πολυθρόνα καὶ γελοῦσε, γε-
λοῦσε . . . Καὶ καθὼς γελοῦσε, ἐτιναζόντανε ἔτσι πὺ οἱ σοῦ-
στες τῆς πολυθρόνας ἔτριζαν καὶ αὐτὴ ἔτρικύμιζε ὅλη τρε-
μουλιαστά ! . .

Τὸ κορμάκι της ὅλο ἦτανε λεπτό, ἀδύνατο κ' εὐκολο-
λίγιστο. Σωστὸ φίδι. Μὰ ἦταν ὅμως ὅλη τόσο κομψή ! Κάθε
λεπτομέρεια τοῦ κορμιοῦ της ἦτανε λεπτὴ, γλυκειά, χαριτω-
μένη. Τὰ μικρούλια ὀλοστρόγγυλα στηθάκια της μποροῦσε
νὰ τὰ βλέπη κανεῖς, κάτω ἀπὸ τὸν αἰθέριον ἄσπρον ἀφρὸ
τῆς δαντέλας, καὶ νὰ μὴν τὰ χορταίνη ποτέ . . . Τὰ πόδια της,
κάθε καμπύλη τους, ἀπὸ τοὺς ἀστράγαλους κάτω, ὡς ἀπάνω
στὰ μπούτια καὶ στὰ γοφά, ἦτανε ὀλόχυτα . . . Τὰ μπρα-
τσάκια της πάλε . . . Τί γλυκὰ μπράτσα ! . . . Καὶ τὰ χέρια
της — ἄ, προπάντων τὰ χέρια της . . . Ἄχ, τὰ χεράκια της . . .

Μικρούλια κρινάκια ἦτανε τὰ γεράκια της... Μικρά-μικρά και μὲ κάτι λεπτὰ δαχτυλάκια, μὲ τόσο γλυκές, ἀπαλὲς γραμμοῦλες... ὦ! τὰ μολύβια ποιῶν Γκρεῖζ και ποιῶν Φραγκονὰρ μποροῦν νὰ τὰ ζωγραφίσουν τέτοια;...

... Ὅλο τὸ σωματάκι της ἦτανε μιὰ μαγεία—ποιὰ εὐγένεια τάχα τὸ γέννησε;... Καὶ τὸ προσωπάκι της μὲ τὴ ζωηρὴ γλυκειά, πάντα γελαστή, ἔκφρασή του ἔσκλάβωνε. Μὰ τὰ χέρια, προπάντων τὰ χέρια της... Ἐμένα μ' ἔδεναν τὰ χέρια της!...—

Καὶ κείνη τὴ στιγμή πού τὴν ἔβλεπα σχεδὸν δλόγυμνη ὅπως και κάθε φορὰ πού τὴν ἀντίκρυζα ἢ ἀπὸ κοντὰ ἢ ἀπὸ τὴν πλατεία τοῦ θεάτρου ἀπάνω στὴ σκηνή, πάντα τὴν ἴδια ἐντύπωση μοῦκανε. Μὴν πιστέψετε πὼς μ' ἐρέθιζε καθόλου. Κάθε ἄλλο. Μπορεῖ βέβαια νὰ τὴν ποθοῦσα, μὰ, ὅταν τὴν κοίταζα, τὴ θαύμαζα μόνο σὰ μιὰ χαριτωμένη καλλιτέχνη, σὰν ἓνα ἔργο καλλιτεχνικὸ και σὰν τὸν ἴδιο καλλιτέχνη δημιουργό του μαζί. Ἔτσι κι ὄχι ἄλλιῶς. Δὲν ξέρω ἂν ἐξηγιέμαι καλά...—

Ἀπὸ τὸ γέλιο εἶχε γίνῃ κατακόκκινη. Τὸ πρόσωπό της ἐγίνηκε σὰν παπαρούνα...—

— Γιὰ πιάστε ἐδῶ, μοῦ εἶπε, καθὼς ἦτανε ξαπλωμένη στὴν πολυθρόνα. Κ' ἔβαλε τὸ χέρι της στὴ μέση τοῦ στήθους της.

— Μὰ γιατί;

— Γιὰ νὰ ἰδῆτε πὼς καίω. Ἔχω ἀνάψη ἀπὸ τὸ ρόλο μου πρὶν και μαζί και ἀπὸ τὸ γέλιο... Γιὰ βάλτε τὸ χέρι σας ἐδῶ, ἐδῶ...—

Δὲν εἰμπόρεσα πιά νὰ πῶ: ὄχι. Ἔβαλα τὸ χέρι μου ἀνάμεσα στὰ ζεστὰ στήθια της και τὰ αἰστάνθηκα, καθὼς ἐφούσκωναν, νὰ χαϊδεύουν ζεστὰ τίς ρόγες ἀπὸ τὰ δάχτυλά

μου... Τὰ χάρεισα λίγο καὶ τραβήξα ἔπειτα τὸ χέρι μου... Τὴν κοίταξα στὰ μάτια καὶ χαμογέλασα... Κ' ἐκείνη μοῦρριξε ἓνα βλέμμα καφτερό.

Ἄγιος Ἀντώνης βέβαια δὲν εἶμαι... Μὰ κείνη ἐτράβηξε λίγο τὸ πουκαμισάκι της καταπάνου καὶ χαμογέλασε... Καὶ τέλειωσε τὸ πρᾶμμα ὡς ἐδῶ. Καὶ κείνη σηκώθηκε καὶ ἄρχισε νὰ φορῆ μισοφόρια καὶ φουστάνια... Ἐντυνόντανε γιὰ κοκκότα.

Ἄξαφνα ἐχτύπησε ἡ πόρτα.

— Ποιὸς εἶναι ; ἐρώτησε κείνη.

— Ἄνοιξε, Τιτίκα.

Καὶ κείνη, μόλις ἄκουσε τὴ φωνή, ἐκόντεψε στὴν πόρτα καὶ τὴν ἄνοιξε, ἔτσι καθὼς ἦτανε μισόγυμνη. Καὶ παρουσιάστηκε ὁ πατέρας της, ὁ κύρ - Γεράσιμος, παλὸς ἠθοποιός, πὺν τῶρα πιά δὲν ἔπαιζε. Μόλις τὸν εἶδα, ἔκαμα νὰν τοῦ προσφέρω τὴ θέση μου.

— Ὅχι, ὄχι, κάθησε, κύρ - Γιάγκο... Κάτι ἤθελα νὰ πῶ τῆς Τιτίκας... Μὰ γιὰτὶ μᾶς θυμᾶσαι τόσο σπάνια ;

— Μά... Ἐρχομαι... κάτου στὴν πλατεία...

— Δὲν ἔχει. Ὅχι ! Ὅταν ἔρχεσαι πρέπει ν'ἔρχεσαι κι' ἀπάνου νὰ σὲ βλέπουμε. Μᾶς ξέχασες ὅμως... Δὲν εἶπαμε ; Τί μᾶς εἶπες ; Δὲν εἶδαμε τίποτε... Μιὰ ρεκλαμίτσα δὲν ἔβαλες πουθενὰ γιὰ τὴν Τιτίκα. Κι' ὅμως ἔχεις τόσοι φίλους δημοσιογράφους. Ἐπειτα ἀπὸ κάτι καλοὺς φίλους σὰν καὶ σᾶς περιμένουμε ν' ἀναδειχτῆ ἡ Τιτίκα μας. Τῶρα σεῖς τὸν κόσμον τὸν ξέρετε... Τὸ πᾶν εἶναι ἡ ρεκλάμα... Ἐπέρασε κείνη ἡ ἐποχὴ ἡ δική μας. Τῶρα ἡ τέχνη δὲν ἐκτιμεῖται. Μονάχα ὅποιος μπορεῖ νὰ γένεται λόγος γι' αὐτόνε ἔχει θέση. Τί νὰν τὸ κάμω, σὲ περικαλῶ, ἐγὼ τὸ ταλέντο, τὸ ἔξοχο ταλέντο τῆς Τιτίκας, πὺν τὸ θαμᾶζει ὅλη

ἡ Ἀθήνα, ἀφοῦ ἄλλες κάνουνε ὄνομα καὶ δόξα. Τὴν εἶδε τὴν Κούλα ; Τί ἦτανε ; Μία τοῦ δρόμου, μία ἔλεεινή, μία ἀλκοολική, γιομάτη ζωῦφια, ἀπλυτή... Καὶ τώρα ἐγένηκε μεγαλοκοκκότα ! Αὐτὰ κάνει ἡ ρεκλάμα... Ὡστε ξέρεις... Δὲ θὰ μᾶς ξεχάσης...

— Ἀκοῦς λέει... Πῶς ;... Πῶς ;... ἔκαμα γώ.

Ἡ Τιτίκα ἄκουε χωρὶς νὰ μιλή. Μὲ κοίταζε μονάχα μ' ἓνα βλέμμα παρακαλεστικό...

— Ἐπειτα ξέρεις τὴν ἀγάπη σοῦ ἔχω, ἐξακολούθησε ὁ κύρ - Γεράσιμος. Ξέρεις ἀκόμα καὶ τὴν συμπάθεια σοῦχει ἡ κόρη μου. Χωρὶς νὰν τῆς πῆς ἐσύ, δὲν κάνει βῆμα ἡ Τιτίκα. Εἶναι ἡ προστατευομένη σου... Ὁ λόγος σου εἶναι σὰ διαταγὴ γι' αὐτή.—

— Καλὲ τὴν λές, πατέρα ! εἶπε ἄξαφνα ἡ Τιτίκα, πὺ καταγινόντανε τώρα νὰ βάλῃ ἓνα ζευγάρι μεταξωτὲς κάλτσες...

— Τὴν λέω ;

— Ὁ κύριος Γιάγκος εἶναι ἓνας καλὸς φίλος μας... Τὰ ἄλλα εἶναι σαγλαμάρες !... Μὲ θέλεις τίποτε ;

— Ὁχι...

— Πάψε λοιπὸν καὶ φεῦγα.

Ὁ κύρ - Γεράσιμος ἔσκυψε τὸ κεφάλι του, ἀνοιξε τὴν πόρτα καὶ ἔφυγε.

Σὰν ἓνα σιγαλὸ ρυάκι, ἀνάμεσα σὲ παχειὰ χωράφια, πὸν κρότο δὲν κάνει καὶ πὸν βράχια καὶ πέτρες δὲν τοῦ ἀνακατεύουνε τὸ δρόμο, ὅμοια ἔτσι περνοῦσε ἡ ζωὴ μας ἐκεῖ κάτω στὸ Μεταξουργεῖο.

Οἱ μέρες ἀντιγράφανε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Τὶς καθημερινὲς ὁ δρόμος ἦτανε ἔρημος. Περνοῦσανε μερικοὶ μονάβηδες κι' ἄλλοι γυρολόγοι μονάχα. Καὶ κάπου-κάπου κανένα κάρο. Οἱ γειτόνισσες ἔβγαίνανε στὸ δρόμο γιὰ νὰ ψωνίσουνε τίποτε ἢ γιὰ νὰ κουβεντολοῦσανε. Μ' ἐκοιτάζανε μὲ μιὰ περιέργη ματιὰ κ' ἔπειτα πάλι ἐκοιτάζανε τὴ δουλειὰ τους καὶ τὸ κουτσομπολιό τους. Τὶς γιορτὲς καὶ τὶς Κυριακὲς ἦτανε μεγαλύτερη κίνηση. Περνοῦσανε μερικὰ βλαμάκια μεθυσμένα κ' οἱ γειτονοπούλες μας ἔκοβαν βόλτες κάτω ἀπὸ τὰ παρεθύρια μου. Μὰ καμμία δὲν εἶχε τίποτε ἄπάνω της γιὰ νὰ τὶς προσέξῃ κανένας. Μονάχα ἡ μικρούλα μὲ τὰ μαῦρα μοῦκανε ἐντύπωση ἀπ' ὅλη τὴ γειτονιά.

Μὰ γιατί φαινότανε τόσο σπάνια ;

Τὸ σπιτάκι της ἔστεκότανε ἀντίκρου στὰ παρεθύρια μου, μὲ τοὺς ἄσπρους τοίχους του, ἰσόγειο, χαμηλό, καὶ μὲ κόκκινα τὰ παρεθυρόφυλλά του, χωρὶς γρίλιες. Καὶ πλάϊ ἦταν ἡ μικρὴ αὐλὴ μὲ τὴν πορτούλα της, κι' αὐτὴ κόκκινη. Ἀπὸ τὴν πορτούλα κείνη ἔβλεπα συχνὰ νὰ βγαίνει μιὰ κοντόχοντρη νοικοκυρά, ξυπόλυτη τὶς περισσότερες φορές,

μὲ κατάσπρο δέρμα, καὶ μὲ τὰ δόντια τῆς σπασμένα. Εἶχε κ' ἓνα χρυσὸ στῆ μέση καὶ γύρου τ' ἄλλα σπασμένα. Ὡστόσο συχνὰ ἐγελοῦσε καὶ φαινόντανε αὐτὸ τὸ χάλι... Φαινόντανε γυναῖκα πολὺ εὐχαριστημένη κ' εὐθυμη. Πολλὲς φορὲς ἔλεγε φωναχτὰ ἀστεῖα μὲ τὶς ἄλλες γειτόνισσες. Εἶχε τὴν ἰδέα πὼς λέει πολὺ ἔξυπνα πράγματα καὶ γι' αὐτὸ ἤθελε νὰ τ' ἀκούσουν ὅλες... Ἔτσι, καθὼς ἐμιλοῦσε καὶ τῆς μιλούσανε ἀπὸ μακριά, ἔμαθα γλήγορα κ' ἐγὼ τὸ νομα τῆς. Κυρὰ - Μαριγὼ τὴν ἔλεγαν.

Στὴν ἴδια πορτούλα, πολλὲς φορὲς ἔβλεπα νὰ παρουσιάζεται καὶ μιὰ γριούλα. Ἐρχιγνε καμμιὰ ματιὰ στὸ δρόμο καὶ μὲ γνεψίματα ἔκραζε κανένα γυρολόγο νὰ ψωνίσῃ ἢ καμμιὰ γειτόνισσα. Ποτὲς δὲν τὴν ἀκουσα νὰ μιλῇ. Οὔτε μὲ κοίταζε ποτὲς, μῆτε γιὰ περιέργεια. Αὐτὴ ἢ γιὰ μούκανε περιέργη ἐντύπωση. Εἶχε κάτι τι ξωτικὸ ἀπάνου τῆς!...

Μιὰ μέρα γιορτινὴ, σ' ἓνα πλαῖνὸ σπιτάκι γενόντανε σαματᾶς μεγάλος. Κάτι γυναικειῆς σκουξιῆς ἀκουόντανε κι' ὅλη ἡ γειτονιὰ σηκώθηκε στὸ πόδι.

Ἔτρεξε κ' ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ, ἡ σπιτονοικοκυρὰ μου, στὴν κάμαρά μου, γιὰ νὰ ἰδῇ τί γίνεται στὸ δρόμο.

— Καὶ μὲ τὸ συμπάθειο, κυρ - Γιάγκο... Τί εἶναι τοῦτο τὸ κακό;

Βγήκαμε κ' οἱ δύο στὸ παρεθύρι. Ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ ἀντίκρουσε στὴ μέση τοῦ δρόμου τὴν κυρὰ - Μαριγὼ.

— Τί εἶναι, κυρὰ - Μαριγὼ;

— Μὴν τὰ ρωτᾶτε! Ὁ μαστρο - Πᾶνος ὁ χίστης δέρνει πάλε τὴ γυναῖκα του... Ἐγύρισε μεθυσμένος καὶ τὴν καταχερίζει γενναία!...

Κ' ἔβαλε κάτι γέλοια ἢ κυρὰ - Μαριγὼ πὺ φανήκανε ὅλα τὰ σπασμένα δόντια τῆς καὶ τὸ χρυσὸ στῆ μέση...

Ἐκοίταξε τὸ σπῖτι τοῦ μαστρο - Πάνου μὲ πονηρὲς ματιὰς γιὰ λίγο κ' ἔπειτα εἶπε :

— Θὰ ῥθῶ μέσα νὰ σᾶς τὰ πῶ.

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ ἀπάντησιν, ἔσπρωξε τὸ πορτόνι τῆς αὐλῆς κ' ἔπειτα ἐχτύπησε τὴν πόρτα τῆς κάμαράς μου. Ἔτρεξα καὶ τῆς ἀνοιξα. Ἐμπῆκε μέσα.

— Νὰ σᾶς συστήσω μὲ τὸν κύριο Γιάγκο, εἶπ' ἡ σπιτονοικοκυρά μου.

Ἐγίνηκε ἡ σύστασις κ' ἡ κυρὰ - Μαριγὼ ἐκάθισε.

— Τὸ λοιπὸς αὐτὴ τῆ δέρνει ὁ ἄντρας της μὲ τὸ μεροκάματο... Ἔτσι εἶναι μερικὰ ἀντρόγενα. Ξέρεις, ὁ μαστρο-Πάνος πίνει καὶ λίγο...

— Δὲ λές: τὸ τραβᾶει γενναία; ἐδιόρθωσε ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ.

— Λοιπὸς, παιδιά μου, φταίει ἡ γυναῖκα.

— Γιατὶ τῶδ' ὄκε τὸ θάρρος... εἶπε ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ.

— Ποιὸ θάρρος;... Λένε πὼς κάτι νταραβερίζεται, κατὰ λαβες, κ' αὐτὴ ἡ παστρια... Τὸ καλὸ ποῦ σου θέλω, κυρ - Γιάγκο μου, νὰ προσέχετε πολὺ ποῦ εἴσατε νέοι ἀπὸ τὶς γυναῖκες... Προσέχετε τες, γιατί δὲν εἶναι ὅλες ὅμοιες... Μὰ ξέχασα νὰ σᾶς ρωτήσω: Βέβαια δὲν εἴσατε παντρεμένοι...

— Ὅχι, κυρὰ - Μαριγὼ, εἶπα.

— Ὡστόσο ἂν εὔρη κανένα καλὸ κορίτσι... ἐσυμπλήρωσε ἀπρόσκλητη ἡ σπιτονοικοκυρά μου.

— Καὶ πρέπει νὰ ξέρης καλά, ἐξακολούθησε ἡ κυρὰ - Μαριγὼ, πὼς τὴ σήμερον ἡμέρα τὰ καλὰ κορίτσια εἶναι σπάνια... Μὲ καταλαβαίνετε, πιστεύω. Δηλαδή κορίτσι φρόνιμο, μὲ τὸ ἔχει του, μὲ τὰ οὐλα του...

Ἐβλεπα πὼς ἡ κυρὰ - Μαριγὼ ἔπαιρνε κατήφορο. Νὰ ἰδοῦμε ποῦ θὰ βγῆ τὸ προᾶμμα...

— Σ' αὐτὴ τὴ γειτονιά τὸ μόνο κορίτσι ποὺ μοῦ φαίνεται καλὸ καὶ νοικοκυροκόριτσο εἶναι τούτη ἡ Λόλα, εἶπ' ἡ σπιτονοικοκυρά μου.

— "Α! ναι τὸ Λολάκι, εἶπ' ἡ Μαριγώ, "Α! τὸ Λολάκι μας εἶναι κορίτσι καὶ κορίτσι. Θησαυρός! "Ομορφο, νοικοκυρά, κ' ἔχει καὶ κάτι λίγα ψιλά... Καθόμαστε, ξέρετε, στὸ ἴδιο σπίτι. Ἄπο κεῖ, στὸ ἀριστερὸ δωμάτιο, ἐγὼ κι' ἀπὸ δῶ αὐτὴ μὲ τὴ μάνα της.

— "Ε, κύριε Γιάγκο; στρίβει ἄξαφνα καὶ μοῦ λέει ἡ σπιτονοικοκυρά μου, θὰν τὴν ἔχετε ἰδῆ. Εἶναι τούτη ἀντίκρου μὲ τὰ μαῦρα. Εἶδες τί φρύδια σμιχτὰ-σμιχτὰ καὶ κάτι μάτια...

Καὶ καθὼς ἔλεγε τὰ τελευταῖα λόγια ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ ἔσφιγγε τὰ χεῖλια της σὰ νὰ εἶχανε τὰ λόγια της κάποια γλυκάδα καὶ κάποια νοστιμάδα ἰδιαίτερη. Σὰ ν' ἄγλυφε σοκολατάκια...

— "Α, Λολάκι τὴ λένε αὐτὴ τὴ μικρὴ, ποὺ παίζει καὶ κιθάρα, εἶπα γὼ ἀδιάφορα.

— Ναί, ναι, μπράβο, αὐτὴ! ἔκαμ' ἐνθουσιασμένη ἡ κυρὰ-Μαριγώ. Αὐτὴ, κύρ-Γιάγκο μου, εἶναι νοικοκυροκόριτσο. Ἡ μητέρα της, αὐτὴ ποὺ βλέπεις, ἡ γριά, αὐτὴ ποὺ μιλάει λίγα λόγια, αὐτὴ εἶναι κουφή. Εἶναι ἀπὸ μεγάλο σπίτι. Εἶχανε δικά τους χτήματα καὶ σπίτια στὰ Πατήσια. Μὰ ἔπειτα ἤρθανε δυστυχίες, βάσανα. Ὁ πατέρας τοῦ κοριτσιοῦ, ὁ κύρ-Γιώργης, εἶχε κι' αὐτὸς μικρὴ περιουσία. Ἔκανε καὶ τὸ ἐμπόριό του. Δηλαδή ἔβανε κρασιά. Ταβέρνα. Καὶ δὲν ξέρεις πῶς τὸ ἀναθρέψανε αὐτὸ τὸ παιδί. Τῶχανε μονάκριβο. Μ' ὄλα τὰ χάδια καὶ τὰ κανάκια... Μὰ ὁ πατέρας ἐπέθανε ἀπὸ χτικιό. Γι' αὐτὸ φοράει καὶ τὸ Λολάκι τὰ μαῦρα... Κ' ἡ μητέρα της ἔπαθε τύφο, κι' ἀπό-

μεινε κουφή και λίγο ξεκουτιασμένη, ὅπως τὴ βλέπετε. Μὰ ὅμως τὸ μάτι τῆς κόβει, κ' ὅσο ἀκουὴ τῆς λείπει, τόση πονηριὰ τῆς περσεύει. Τὸ κορίτσι, κατὰ πού βλέπετε, εἶναι νοστιμούτσικο. Μὰ ξέρετε τί αἰσταντικὸ κορίτσι πού εἶναι ; Πάντα τὸ βλέπετε σὰ λυπημένο. Πολὺ σπάνια γελάει. Σὰ ζοῦσε ὁ πατέρας, ἀνάγκη δὲν εἶχε νὰ δουλέψη. Μὰ σὰν πέθανε, ἡ κουφή τῶβαλε τὸ Λολάκι ταμία σ' ἓνα ταπετσιέ- ρικο. Μὰ τώρα, βλέπετε, μεγαλώνει και δὲν κάνει. . . —

— Εἶδες τὸ θεοσκοτωμένο πῶς ἄξαφνα ἐφούντωσε ! εἶπ' ἡ σπιτονοικοκυρά μου. Δένει πιά τὸ κορμάκι τῆς. Τὰ στηθάκια τῆς ἀρχίζουνε νὰ φουσκώνουνε κ' οἱ ρογίτσες τους τσιτώνουνε. . .

Ἡ κυρὰ-Μαριγῶ πάλι ἄρχισε νὰ γελάῃ μὲ σημασία. Ἰοῦδινε νὰ καταλάβω και μὲ νοήματα.

— Μὰ, ὅλα κ' ὅλα, ἐτόνισε σοβαρά, εἶναι κορίτσι τίμιο. Πολὺ ντροπαλὸ και πολὺ μαζεμένο. Μπορεῖ νὰν τὸ ποῦμε κ' ἀξέβγαλτο. Ἄν πέση σὲ τίμια χέρια, θὰ γένη θησαυρός. . .

Και πάλι μὲ κοίταξε μ' ἓνα βλέμμα ἰδιαιτέρο. Ἐγὼ τὴν κοίταξα σὰ νὰν τὴ ρωτοῦσα τί θέλει γὰ πῆ μ' ἐκεῖνο τὸ τὸ βλέμμα τῆς.

— Μὰ τί πᾶνε και βγάνουνε οἱ κακὲς γλώσσες. . . εἶπε.

— Σὰν τί ; ἐρώτησα.

— Λένε πὼς κάποιος νέος ἐδῶ στὴ γειτονιὰ τῆς κάνει λίγο κόρτε. Πὼς τάχα τὴν κοιτάζει γλυκά. . .

Καί, καθὼς ἔλεγε τοῦτα ἡ κυρὰ - Μαριγῶ, μου χαμογελοῦσε πονηρά. Ἦθελε νὰ ψαρέψη. . .

Μὰ ἐγὼ ἔκανα πὼς δὲν ἐκαταλάβαινα.

Τότες ἡ κυρὰ - Μαριγῶ ἄλλαξε τρόπο :

— Τὸ λοιπός, νὰ μὴ λέμε ἀστεῖα, τὸ Λολάκι θᾶχῃ τύχη καλή, γιατί ἡ κυρὰ - Γιώργαινα ὄλο τὸ ἔχει τῆς τοῦ τὸ δί-

νει. "Όταν ἀρρώστησε βαρεία, πού εἶχε τὸν τύφο, ἔκραξε τὸ συμβολαιογράφο καὶ τᾶγραψε ὅλα στὴν κόρη της. "Ἐτσι τὸ Λολάκι θὰ πάρῃ καὶ τὸ σπιτάκι αὐτὸ πού κἀθεται καὶ κάμποσα ψιλὰ καὶ τὸ χρυσαφικὸ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχει ἢ γριά.—

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ κι' ἄλλες φωνὲς γυναικεῖες ἀκουστήκανε στὸ πλαϊνὸ σπίτι.

— Τώρα τῆς δίνει τὸ δεύτερο τάγιο ! εἶπε ἡ κυρὰ - Μαριγὼ χαμογελόντας. "Ἄς πάω ἐγὼ πιά. . ." Ἐτσι τὸ λοιπὸς μὲ τὸ Λολάκι. Καὶ μὲ συμπαθαῖτε. Γιατὶ ἔχω τὸ σπίτι ἄνουκάτου. . .

Ἡ κυρὰ - Μαριγὼ μᾶς χαιρέτισε μὲ τὸ χέρι καὶ βγῆκε στὸ δρόμο. Ἡ σπιτονοικοκυρὰ μου μὲ κοίταξε μὲ τὰ μεγάλα μάτια της, σὰ νὰ μοῦλεγε νὰ προσέξω ὅσα εἶπε ἡ κυρὰ - Μαριγὼ. Κι' ἔπειτα μπῆκε πάλε στὴν κάμαρά της μὲ ὅλη τὴν ἐπισημότητα πού τῆς ἔδινε ἡ κοιλιὰ της. . .

Ἐγὼ βγῆκα στὸ παρεθύρι. Μπά ! Τὸ Λολάκι ἦτανε βγαλμένο στὴν πορτοῦλα. Εἶχε ἀνοίξη τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ κόκκινα πορτόφυλλα καὶ κοίταζε πρὸς τὸ μέρος ἀπ' ὅπου ἔβγαίνανε οἱ φωνές. Κ' ἦτανε ξυπόλυτη καὶ μὲ τὰ μανίκια ἀνασκουμπωμένα. . . Καθὼς ἐκοίταζε κατὰ κεῖ, ἄξαφνα μὲ κατάλαβε πὼς ἦμουν στὸ παρεθύρι. Καὶ στὴ στιγμῇ, τρομαγμένη καὶ ντροπιασμένη, μπῆκε μέσα, ἐχάθηκε κ' ἔκλεισε τὴν πόρτα.

Ἐντράπηκε πού τὴν εἶδα ξυπόλυτη. Κι' ὅμως εἶχε κάτι ποδαράκια χαριτωμένα, κάτι γαμποῦλες μὲ τόσο γλυκὲς γραμμές ! Ἦτανε γιὰ φιλιὰ. . . Μὰ γιὰ πρώτη φορά, ἐκείνη τὴ στιγμῇ, εἶδα καὶ τὰ χέρια της. Εἶχε κάτι χοντρὰ καὶ ἄσκημα χέρια, σκασμένα ἀπὸ τὰ νερά, μαυροκόκκινα καὶ μὲ χοντρὰ ροζιασμένα δάχτυλα.—

"Ἐκλεις τὸ παρεθύρι καὶ μπῆκα μέσα.

“Ένα πλήθος σκέψες γυρίζανε μέσα στο κεφάλι μου. Μὰ τάχα νάμεινε ἀνέγγιχτη κ’ ἡ καρδιά μου;” Ἀξαφνα κάθε ἰδέα μου ἔσταμάτησε καὶ γύρισε ὁ νοῦς μου γύρου στὰ χέρια. Τέσσερα χέρια παρουσιάστηκαν μέσα στὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου.

Τέσσερα χέρια!

(Πόσα δείχνει, πόσα ζωγραφίζει ἓνα χέρι! Γένεται καθρέφτης, πού μέσα ἀπ’ αὐτόνε περνᾶνε οἱ προγόνοι μας, ὅπως περάσανε μέσα ἀπὸ τὸ κύλισμα τῶν αἰώνων. . . — Τί προδότης πού εἶναι ἓνα χέρι, ἓνα χέρι!)

Δυὸ χεράκια λεπτά, αἰθέρια, κρινένια, μὲ χυτὰ γλυκὰ δάχτυλα, πού ἐγινόντανε στὴν ἄκρη λιανὰ καὶ στρογγυλά. Δυὸ χεράκια πού ἔμοιαζαν μὲ κάτασπρους κρινούς μέσα στὸ φῶς, ἀγγιχτούς κ’ ἀπὸ πεταλουδίτσες ἀκόμα. Δυὸ χεράκια πλασμένα, λές, ἀπὸ πολλὰ κρινόφυλλα ἀνακατωμένα μὲ λίγα ροδόφυλλα. Δυὸ χεράκια ὅλο εὐγένεια, ὅλο ὁμορφιά, ὅλο χάρη. Τὰ χέρια τῆς Τιτίκας.

Καὶ μαζί μ’ αὐτὰ ἄλλα δυὸ χέρια, χέρια χοντρά, μὲ δάχτυλα ἀκανόνιστα, σὰ λουκάνικα κακοφτιασμένα, γιομάτα ρόζους, μὲ τοὺς κόμπους χοντρούς, μὲ τὰ κόκκαλά τους στραβά. Δυὸ χέρια, πού ἤξεραν νὰ πιάνουν στερεά, μὰ δὲν ἤξεραν νὰ πιάνουν κάτι τι λεπτό. (Πῶς θὰ μπορούσανε νὰ πιάσουν μὲ χάρη ἓνα λουλοῦδι;) Δυὸ χέρια, πού λές πὼς ἡ κυριώτερη δουλειά τους ἦτανε νὰ πλένουνε ποτήρια γιὰ ἀθάνατη ρετσίνα. Δυὸ χέρια χωρὶς εὐγένεια, χωρὶς ὁμορφιά, χωρὶς χάρη. Μόνο κάποια χοντρὴ καλοσύνη τοὺς ἔμενε. Τὰ χέρια τῆς Λόλας.

Δὲν ξέρω μιὰ καλλιτέχνη ἀπὸ ποῦ μπορεῖ νὰ γεννοκρατιέται, μὰ πάντα τὰ χέρια τῆς ἔδειχναν πὼς: κόρη ταβερνιάρη δὲν ἦτανε. . . —

“Ἀχ! Ἡ κόρη τοῦ ταβερνιάρη ἔρριξε νερὸ στὸ κρασί μου μὲ τὰ ἴδια τῆς τὰ χέρια! . . . —

Βέβαια δὲ θὰ ξεχνοῦσα νὰ πάω ἐκεῖνο τὸ βράδι. Μὰ καὶ τὰ μεγάλα προγράμματα τοῦ θεάτρου, κολημένα στὴν ὁδὸ Σταδίου, μοῦ τὸ θυμοῦσανε. Ἦτανε ἡ εὐεργετικὴ τῆς Τιτίκας ἐκεῖνο τὸ βράδι : 22 τοῦ Σεπτέβρη, θυμοῦμαι. Θὰ παίζανε δύο πράξεις ἀπὸ τὸ «Κάρο» καὶ στὸ τέλος ἕνα μονόπραχτο δραματάκι. Σ' αὐτὸ θάχε τὸν πρῶτο ρόλο ἡ Τιτίκα.

Πήγαινα μὲ θάρρος στὸ θέατρο κεῖνο τὸ βράδι. Μοῦ εἶχανε κρατήση καὶ καλὴ θέση. Κι' ὁ κύρ - Γεράσιμος μὲ ἄρπαξε στὴν πόρτα τοῦ θεάτρου μὲ χαρὰ. Καταλαβαίνετε πὰ γιατί. Εἶχα βάλῃ ἕνα φίλο μου δημοσιογράφο κ' ἔγραψε σὲ δυὸ ἑφημερίδες γιὰ τὴν εὐεργετικὴ τῆς Τιτίκας κάμποσα φουσκωμένα λόγια.

— Καλῶς μᾶς ἦρθες, κύρ - Γιάγκο ! ἄρχισ' ὁ κύρ - Γεράσιμος. Σοῦδωκαν καλὴ θέση ; . . . Καὶ σᾶς φχαριστοῦμε, πολύ . . . Μοῦπε κ' ἡ Τιτίκα νὰ σᾶς πῶ πόσο σᾶς εὐχαρισταίει . . . ὦ, εἶναι ἐνθουσιασμένη μὲ τὴν καλοσύνη σας . . . Ἐχετε τόση φιλία, πὺ δὲν ἔπρεπε νὰ μὴ γράψετε . . .

— Κ' εἶναι καλὰ γραμμένα ; ἐρώτησα ψυχρὰ καὶ προχωροῦσα πρὸς τὴν πλατεία τοῦ θεάτρου, πὺ ἦτανε τίγκα.

— Πολὺ πολὺ ὠραῖα ! Πολὺ θαυμάσια ! ἔκαμε ὁ κύρ - Γεράσιμος.

Ἄφρηκα τὸ γέρο καὶ προχώρησα ἀνάμεσα στὰ καθί-

ματα τῆς πλατείας. Θέση ἀδειανὴ δύσκολα εὔρισκες. Ἡ Τιτίκα ἐσώθηκε ἀπὸ εἰσπραξὴ! Μπράβο της!...

Σὰν ἐκάθισα στὴ θέση μου, μπροστὰ - μπροστά, ἐπαρατήρησα πὼς μόλις εἶχε ἀρχίσῃ ἡ παράσταση. Εἶχε βγῆ ὁ κομπέρ κ' ἔλεγε τοὺς «στίχους τοῦ κάρου», (ὄλο ἀνοησίες!)

Ἐρριξα μιὰ ματιὰ στὴ σκηνὴ μὲ ἀηδία κ' ἔπειτα ἔσκυψα στὸ πρόγραμμα, ποὺ κρατοῦσα στὸ χέρι. Λοιπὸν ἔχουμε :

1^ο Νούμερο : Εἰσαγωγὴ τοῦ κομπέρ.

2^ο Νούμερο : Οἱ καρεκλοκένταυροι.

3^ο Νούμερο : Οἱ Σκωτσέζοι Χαϊλάντες.

4^ο Νούμερο : Ἡ πατάτα καὶ ὁ μανάβης.

5^ο Νούμερο : Τὰ δίστιχα τοῦ λούστρου.

6^ο Νούμερο : Οἱ κοκκότες.

7^ο Νούμερο : Οἱ νεοσύλεχτοι καὶ ἡ μαγέρισσα.

8^ο Νούμερο : Ἡρωϊκὸν φινάλε. (Ὅλος ὁ θίασος ἐπὶ σκηνῆς).

Ἐδὼ τελειώνει ἡ μία πράξις. Ἐπειτα ἡ ἄλλη... Τὰ ἴδια, τὰ ἴδια, τὰ ἴδια...

— Οὔφ! πούφ!... ἔκαμα. —

Ἡ παράσταση ἐπροχωροῦσε. Ὅλος ὁ κόσμος τῆς πλατείας ἐφαινότανε φχαριστημένος. Κι' ὅταν μάλιστα ἀκουγόντανε καμμιά πολὺ χοντρὴ αἰσχρολογία, τότες ἔσκαγε τὸ γέλιο ἄφτονο καὶ χυνόντανε φουρτουνιασμένο σ' ὅλη τὴν πλατεία. Ὅταν καμμιά θεατρίνα ἔδειχνε πολὺ τὰ χοντρὰ μπούτια της, ἢ ὅταν ἐκουνοῦσε πολὺ ἀναγουλιασμένα τὰ γοφὰ της, ἢ ὅταν καμμιά ἦτανε πολὺ ξετραχηλισμένη κ' ἐβγαίνανε τὰ βυζιά της ὡς τὴ μέση ἀπόξω, τότες τὰ χειροκροτήματα ξεσπούσανε σὰ βροχή, σὰν ἄγρια μπόρα... —

Ἡ Τιτίκα ἀπόψε πιά ἀποφάσισε νὰν τὰ δείξῃ ὅλα. Τὰ

ἴδια ροῦχα πὺ φοροῦσε κάθε βράδι ἐκατάφερε νὰ τὰ φορῆ ἀπόψε σὲ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ φαίνονται πιὸ μεγάλη γυμνὰ κομμάτια τοῦ κορμοῦ της... Μάλιστα στὸ ρόλο τῆς κοκκότας τόσο πολὺ χαμηλὰ εἶχε κατεβάσῃ τὸ ντεκολτέ της ὥστε, καθὼς πηδοῦσε, τὸ ἓνα της βυζι ἐξέφυγε ἀπὸ τὸ πουκαμισάκι της καὶ βγῆκε ἀλάκερο ὄξω μ' ἓνα κομψὸ πήδημα... Ὡ, τί θρίαμβος ἦτανε κεῖνο! Ὅλο τὸ θέατρο ἐσειόντανε ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα καὶ τὰ μπιζαρίσματα, καθὼς ἐκείνη τὸ περιμάζευε καὶ τῶβαζε πάλε κάτου ἀπὸ τὸ ψιλὸ πουκαμισάκι της... Καὶ τὰ βαρβάτα μάτια τοῦ «νοῆμον κοιμοῦ» τῆ ρουφούσανε μὲ λαιμαργία Καννίβαλου, πὺ ἔχει νὰ φάῃ τρεῖς μῆνες τοῦλάχιστο ἀνθρώπινο κρέας... —

(Πρέπει νὰ γυρέψω τάχα παρντόν; Βέβαια. Ὅχι γιατί γράφω πράγματα ἄπρεπα, μὰ γιατί γράφω πολὺ γνωστὰ πράγματα. Οὔφ, κοινοτοπίες! Ἐχετε δίκιο! Λοιπὸν παρντόν.)—

Μέσα σὲ μιὰ ἄγρια τρικυμία εὐχαρίστησης κ' ἐνθουσιασμοῦ ἐτελειώσανε οἱ δυὸ πράξεις τοῦ «Κάρου». Ἀκολούθοῦσε τὸ μονόπραχτο δράματάκι. Ἦτανε ἓνα σαχλὸ καὶ ἄνοστο πρᾶμμα. Μάλιστα τῆς εἶχα κάμη καὶ τῆς Τιτίκας τὴν παρατήρηση γιὰ τὸ ἄσκημο διάλεγμα τοῦ ἔργου λίγες μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν παράστασιν. Μὰ αὐτὴ τότες μοῦπε: «Γιατί δὲ μοῦ βρίσκετε σεῖς ἓνα καλλίτερο;» Ἀπὸ τότες δὲν τῆς ξαναεῖπα λέξη.—

Ὅταν πιά κόντευε νὰ τελειώσῃ τὸ δράματάκι, ἤμουνα στὰ παρασκήνια. Ἦτανε ὁμως «σαλὸν φερμὲ» κ' ἔτσι δὲν ἔβλεπα οὔτε τὸ ἔργο, οὔτε τὸν κόσμον τῆς πλατείας. Ἐτριγύριζα στὸ πίσω μέρος τῆς σκηνῆς καὶ κοίταζα τὰ σκηνικὰ ἀπὸ πίσω. Ἐδιάβαζα ἀφηρημένος: «Κόκκινο σαλόνι.»—

«'Αριθ. 3.»—«'Αρμενόπουλος σκηνογράφος».—Μὰ ἄς μὴν ἔβλεπα τίποτε, ἄς μὴν ἄκουα παρὰ ἤχους ἀνακατεμένους...
"Ἡμouνα εὐτυχισμένος, γιατί τὴν ἐπερίμενα! Τώρα θὰ τελειώσῃ, θὰ βγῆ, θὰ τὴ συγχαρῶ... Θὰ χαρῶ μὲ τὴ χαρὰ τῆς γιὰ τὴν ἐπιτυχία.—

Μιὰ φωνὴ ἀκούστηκε: «Τὴν αὐλαία, τὴν αὐλαία!». Κ' ἔπειτα μιὰ φουρτούνα, μιὰ μπόρα ἀκράτητη ἀπὸ χειροκροτήματα... «Σκῶστέ τὴ πάλι τὴν αὐλαία!» Φωνές, χειροκροτήματα, φασαρία, κακό! 'Αποθέωση τῆς Τιτίκας!...—

Πάφ! — κ' ἡ Τιτίκα βρέθηκε μέσα στὴν ἀγκαλιά μου!—'Ανοιξε μιὰ πόρτα τοῦ «σαλὸν φεορμέ» κ' ἔκαμε νὰ βγῆ, σκοτισμένη ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς, βρέθηκα γὼ μπροσὰ τῆς καὶ ρίχτηκε ἀπάνου μου.

— 'Ἐσὸ εἶσαι, χρυσέ μου;

— 'Ἐγὼ, Τιτίκα...

Μ' ἀγκάλιασε σφιχτὰ καὶ μὲ τραβήξε μέσα στὸ καμαρίνι τῆς. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἄρχισε ζωηρὴ κίνηση στὰ παρασκήνια. Θεατρῖνοι καὶ θεατρῖνες ἐτοιμάζονταν γιὰ νὰ φύγουνε καὶ μιλούσανε, σχολιάζανε, φλυαρούσανε...

Μπήκαμε στὸ καμαρίνι.

"ὦ ἄνθια! Πόσα ἄνθια! Πολύχρωμα, φουντωτά, περήφανα ἄνθια. Εἶχε γιομίσῃ τὸ καμαρίνι εὐωδιές. Χρυσάνθεμα, μὰ καὶ τριαντάφυλλα καὶ ἄνθια κάθε εἶδος, ἄσπρα καὶ κόκκινα καὶ μώβ... Τὰ φρέσκα φυσικὰ ἄνθια πλάϊ στὰ ψεύτικα καὶ στὰ στερλιζέ.—

— 'Ἐ; τί ἐπιτυχία! εἶπε κείνη.

— Ναί. Θαυμάσια! Σὲ συγχαίρω! 'Ἐχάρηκα πολὺ... Δὲ φαντάζεσαι... Πόσο χαίρομαι ν' ἀνεβαίνης, ὅλο ν' ἀνεβαίνης!...

"Ἐτσι τῆς ἔλεγα γώ. Μὰ κείνη δὲν ἀπάντησε τίποτα. 'Ἐ-

βούτηξε μονάχα, γιομάτη φιλαρέσκεια, τὸ προσωπάκι της μέσα στὰ μεγάλα μπουκέτα καὶ στὰ περήφανα καλάθια καὶ χάθηκε τὸ κεφάλι της, ἐχώθηκε μέσα στὰ λουλούδια...

Ἔπειτα ἐσηκώθηκε ὀρθή, τὰ χεῖρδιες μαλακὰ καὶ ῥιχτηκε στὴ στιγμή ἀπάνω μου. Μ' ἄρπαξε μὲ τὰ δυὸ γυμνὰ μπρατσάκια της ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ μὲ φίλησε. Ἐνα φιλιὸ σφιχτὸ, ζεστὸ καὶ λαίμαργο... Τὴν ἄρπαξα καὶ γὼ καὶ τὴ φίλησα.—

Ἦτανε τὰ πρῶτα μας φιλιὰ.

Κι' ὅμως ἐκείνη γιὰ μένα ἦτανε μιὰ γυναῖκα ἄγνωστη!

Τὸ φιλιὸ της ἦτανε γιομάτο χάρη. Μὰ καὶ γιομάτο ἀπὸ ἀλήθεια. Κι' ὅμως δὲν εἶξερα καμμιά ἀλήθεια γιὰ κείνη, γιὰ τὴ ζωὴ της, γιὰ τὴν ὑπαρξὴ της. Τὴν εἶξερα μόνο μέσα στὴν ψευτιά τῆς Τέχνης της. Δὲν εἶξερα γι' αὐτὴ τίποτε παραπέρα. Τὴν εἶχα γνωρίσει στὸ θέατρο. Τὴν ἔβλεπα ἀπὸ κάτω, ἀπὸ τὴν πλατεία. Ἐπειτα κάποτε μοῦ τὴ σύστησε ἓνας δημοσιογράφος. Κι' ἀπὸ τότες ἐπῆρα τὸ θάρρος κι' ἀνέβαινα ἀπάνου στὴ σκηνή, στὰ παρασκήνια, στὸ καμαρίνι της... Αὐτὴ μοῦ τῶδωκε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐκόντευσα τόσο καὶ τήνε συναναστροφόμουνα ἔτσι.

Μὰ αὐτὴ τί ἦτανε; Τί εἶδος γυναῖκα ἦτανε; Ἦτανε κορίτσι τάχα; Ἦ εἶχε φίλους, ἐρωμένους... Ποιοὺς καὶ πόσους; Ἦ δὲν εἶχανε μετροημό; Ἦ ἦτανε μιὰ κοκκότα σὰν ὅλες τὶς κοκκότες;... Ποτὲ δὲν ἔμαθα τίποτε! Ποτὲ δὲν ἐρώτησα τέτοια πράγματα... Τάχα φοβούμουνα νὰ ρωτήσω μὴ μάθω ἄσκημα πράγματα;

Μὰ καὶ μένα μ' ἀγαποῦσε; Μὰ τάχα γιὰτι μ' ἀγαποῦσε; Καὶ πῶς καὶ πόσο μ' ἀγαποῦσε; Ἦ ὅλα ἦτανε ψευτιὲς κι' αὐτὴ ἦτανε μιὰ κοινὴ κοκκότα, ὅπως οἱ περισσότερες γυναῖκες τῆς σκηνῆς;—

Ὅλ' αὐτὰ τὰ θυμήθηκα καὶ τὰ σκέφτηκα καὶ τὰ γύ-

ρια, τὰ γύρισα μέσα στὸ μυαλό μου σὲ μιὰ στιγμή. Ἄρπαξα ἓνα λουλοῦδι, τὸ ξεφύλισα καὶ σκεφτόμουνα, σκεφτόμουνα...

Ἐκείνη, τὴν ἴδια στιγμή, ἔκόντεψε στὴν πόρτα τοῦ καμαρινοῦ κ' ἔβαλε τὸ συρταράκι ἀπομέσα.

— Εἴμαστε μόνοι ἀπόψε, χρυσέ μου. Καὶ δὲ θὰ μᾶς ἀνησυχῆση κανένας.

Τὴν κοίταζα γιὰ νὰ καταλάβω τί θέλει νὰ μοῦ πῆ.

— Θέλω νὰ σοῦ πῶ πολλά, Γιάγκο μου. Νὰ σοῦ ἀνοιξῶ τὴν καρδιά μου... μούπε μ' ἓνα τρόπο πολὺ διαχυτικό.

Ἐκάθησε πλαῖι μου. Πολὺ-πολὺ κοντά μου. Ἐγίνηκε πολὺ σκεφτική. Κι' ἄρχισε νὰ παίξῃ πάλι μὲ τὰ λουλούδια. Ἐπῆρα τότες θάρρος.

— Πῶς θάθελα νᾶξερα κάτι ἀπὸ τὰ περασμένα σου, Τιτίκα...

Ἐκείνη τότες σὰ νᾶθελε νὰ ξεθυμάνῃ:

— Ναὶ καὶ γὰρ θέλω νὰ τὰ πῶ... Μὰ μονάχα μπροστά σου, Γιάγκο μου, ἀγάπη μου, μπορῶ νὰ τὸ κάμω αὐτὸ τὸ ταξεῖδι στὰ περασμένα. Καὶ μονάχη μου σὰν τὰ συλλογιστῶ τὰ περασμένα μου δειλιάζω. Μοῦ φαίνεται πὼς θὰ γλυστρήσω νὰ πέσω σὲ μιὰν ἄβυσσο. Μαζί σου τώρα θὰ τὰ ξαναθυμηθῶ. Θέλω νὰ τὰ πῶ ὅλα. Εὐχαριστιέμαι νὰ τ' ἀκούσω κ' ἡ ἴδια. Μὰ φοβοῦμαι. Μαζί σου ὅμως δὲ φοβοῦμαι τίποτε...

— Τόσο τρομερὰ εἶν' αὐτὰ τὰ περασμένα σου ;

— Δὲν ξέρω. Μὰ σήμερα, ἔπειτ' ἀπὸ τὸ θρίαμβό μου, ἔλα νὰ τὰ ξαναἰδοῦμε μαζί, χρυσέ μου.

— Σ' ἀκούω, Τιτίκα.

— Γεννήθηκα μέσα σ' ἓνα καμαρίνι ἐνοῦ θεάτρου στὴ Σμύρνη. Ἡ μητέρα μου ἔπαιζε κι' αὐτὴ στὴ σκηνὴ κι' ὁ

πατέρας μου τὸ ἴδιο. Ὁ πατέρας μου εἶναι ἀπὸ ἀρχοντοξε-
πεσμένο σπίτι τῆς Ζάκυθος. Ἐπαιξε νέος ἐρασιτέχνης, μὰ
ἔπειτα ἢ φτώχεια τὸν ἔκαμε νὰ βγῆ στὴ σκηνὴ ἐπαγγελμα-
τίας. Ἡ μητέρα μου πάλε ἦτανε Φαναριώτισσα. Κι' αὐτὴ
βγῆκε στὴ σκηνὴ ἀπὸ ἀγάπη στὴν τέχνη. Μὰ μᾶς φέρθηκε
πολὺ ἄσκημα, ἄτιμα, μπορῶ νὰ πῶ! Μᾶς ἄφηκε στὰ σπάρ-
γανα ἀκόμα, ἐμὲ καὶ τὴν ἀδερφοῦλα μου, ποὺ πέθανε πιά,
καὶ αὐτὴ ἀκολούθησε ἕναν Τοῦρκο ἀξιωματικό. Ἔτσι, γιὰ
ἕνα γοῦστό της, ἄφηκε καὶ τὸν πατέρα μου καὶ μᾶς, τὰ παι-
διά της. Ἐπειτα ὁ πατέρας μας ἔκατσε νὰ μᾶς ἀναθρέψῃ
αὐτός. Μὰ δὲν ἔκανε τίποτα στὴ σκηνὴ καὶ τραβούσαμε
δυστυχίες. Ἡ ἀδερφοῦλα μου πέθανε μικρὴ. Κ' ἐγὼ ἐγύριζα
στοὺς δρόμους τῆς Σμύρνης, θυμοῦμαι, ξυπόλυτη καὶ κατα-
κουρελιασμένη... Ἐνα ἔλεεινὸ πλάσμα! Ἐφτασα νὰ μα-
ζεῦω καὶ φλοῦδες ἀπὸ τὸ δρόμο κρὶ νὰ τίς ροκανίζω...
Πεῖνα!... Ἐπειτα μὲ κάποιον μπουλοῦκι ἦρθε ὁ πατέρας
μου στὴν Ἀθήνα. Καὶ γιὰ νὰ μὲ ξεφορτωθῆ, ἀφοῦ δὲ μπο-
ροῦσε νὰ μὲ θρέψῃ, μ' ἔστειλε σὲ μιὰ ξαδέσφη του. Αὐτὴ
ἔμενε σ' ἕνα χωριὸ ἀπουπάνου ἀπὸ τὸν Ἐπαχτο. Ὅταν
ἐπῆγα κεῖ, μὲ κάποιον χωριάτη μαζί, ἤμουνα ὀχτὼ χρονῶνε.
Κ' ἡ θειά μου αὐτὴ, νὰν τὴν ποῦμε, μ' ἔβαλε καὶ τῆς ἔβροσκα
μιὰ γίδα. Ὅλην τὴν ἡμέρα γύριζα ἀπάνου στὰ βουνὰ μὲ τὴ
γίδα. Εἶχα ἀγριέψῃ. Τὸ πεσί μου ἐμάυρισε καὶ τὰ πόδια
μου ἀπὸ τὴν ξυπολυσιά εἶχανε σκληρύνῃ. Μ' ἄρесе ὅμως
ἀπάνου στὸ βουνό. Ἐκανα γοῦστο μὲ τὰ δέντρα, μὲ τὰ μικρὰ
ζωῦφια, μὲ τὰ κοπάδια... Ἐπειτα ἔβλεπα κάτου τὴ θά-
λασσα ὡς πέρα στὴν Πάτρα... Ἀπὸ φαῖ καὶ κεῖ δὲν καλο-
περνοῦσα. Μὰ τὸ βουνὸ μ' ἄρесе πολὺ...

» Ἔτσι περάσανε τέσσερα χρόνια. Ὅταν ἐρώτησα τὴ
θειά μου γιὰ τὴ μητέρα μου, μοῦ τᾶπε ὅλα ξά-

στερα. Τὶ λύπη ποῦχα κείνες τὶς ἡμέρες ποῦ μοῦ τᾶπε!...

»Ὅταν ἤμουνα ὡς δώδεκα χρονῶνε, ὁ πατέρας μου ἔγραψε ἀπὸ τὴν Πάτρα νὰ μὲ στείλουνε κεῖ, ὅπου βρισκόντανε μὲ κάποιο θίασο. Ἔνας τσομπάνης μὲ κατέβασε στὸν Ἑπαχτο καὶ μ' ἔβαλε στὴ βάρκα. Σὰν ἔφτασα στὴν Πάτρα, ὁ πατέρας μοῦ μὲ φίλησε, μὲ χაίδεψε, μὲ περιποιήθηκε, μοῦκαμε ρουχαλάκια καὶ μοῦπε: «Θὰ σὲ βγάλουμε στὴ σκηνή». Τὸ ἄλλο βράδι βγῆκα μ' ἓνα δίσκο γιὰ δουλίτσα. Αὐτὸ ἦτανε τὸ ντεμποῦτο μου. Ἐπειτα ἄρχισα σιγὰ-σιγὰ ὄλο καὶ καλλίτερους ρόλους... Μὰ ἐσὺ μ' ἔχεις παρακολοῦθήση καλὰ κατόπι... Περιστὸ νὰ σοῦ τὰ πῶ...—

(Κι' ὅμως τὴ ζωὴ τῆς ὄλη, ὅξω ἀπὸ τὴ σκηνή, δὲν τὴν εἶξερα καθόλου! Μὰ καθόλου!).

Ὅταν τελείωσε τῆς εἶπα :

—Κ' ἔτσι ἔφτασες ὡς ἐδῶ. Σ' αὐτὸ τὸ θρίαμβο!...

—Εἶπαμε! Ὅχι κομπλιμέντα σὲ παρακαλῶ...

Ἐγειρε κείνη πάλε στὰ λουλούδια. Ἐδιάλεγε νὰ βρῆ ἓνα τριαντάφυλλο, μὰ δὲν τῶβρισκε εὐκόλα...

— Τί ζητᾶς ;

— Θέλω νὰ σοῦ δώσω τὸ πιὸ ὄμορφο τριαντάφυλλο ...

— Δόσέ μου ἓνα, ὅποιο καὶ νᾶναι ...

— Ὅχι !

Ἐπὶ τέλους ἔκοψε ἓνα ὠραιότατο τριαντάφυλλο καὶ μοῦ τὸ προσέφερε μὲ τὸ λεπτὸ αἰθέριο χεράκι τῆς.

— Πάρτο κι' ἂν δὲν εἶναι τὸ ὠραιότερο, πίστεψε πὼς σοῦ τὸ δίνω γιὰ ὠραιότερο ἀπ' ὅλα... Ἀξίζεις τὸ ὠραιότερο!

Τί ἤθελαν νὰ ποῦν αὐτὰ; Τάχα μ' ἀγαποῦσε τόσο; Αὐτὴ;... Μά...—

— Θέλω νὰ σοῦ πῶ καὶ κάτι ἄλλο, μοῦ εἶπεν ἄξαφνα, σὰ νὰ λάβαινε μιὰ σπουδαία ἀπόφαση.

— Πές μου το.

— Αὐτὴ ἢ εὐεργετικὴ ἀπόψε μου ἀφίνει ἀρκετὲς χιλιάδες δραχμές.

— Τὸ ξέρω.

— Ἐ, λοιπόν : Ἔχω καὶ μερικὲς χιλιάδες ἀκόμα ἀπὸ οἰκονομίες. Κ' ἔχω ἓνα σχέδιο. Καὶ θέλω νὰ μου πῆς : ναὶ ἢ ὄχι.

— Λέγε μου, Τιτίκα. Τί θέλεις ;

— Θέλω νὰ πᾶμε μαζί στὸ Παρίσι αὐτὸ τὸ χειμῶνα. Ἐκεῖ θὰ σπουδάσω νὰ τελειοποιηθῶ καὶ νᾶρθω τοῦ χρόνου ἐδῶ πρωταγωνίστρια. Καὶ τότες, τότες !...

Σὰ μπόμπα ἔσκασε γιὰ μένα αὐτὴ ἡ πρόταση. Κοίταξα τὴν Τιτίκα μ' ἐκπληξη καὶ θαυμασμό. Μὰ πῶς νὰν τὴ σκεφτῶ τὴν πρότασίν της ; Ἡ θέση μου στὴν Τράπεζα, ἡ κοινωνικὴ μου θέση, τὸ μέλλον μου, αὐτὴ, ἐγώ, τί ; πῶς ; — ὅλα μαζί ἐσωριαζόντανε στὸ νοῦ μου.

— Νὰ μ' ἀφίσῃς νὰ σκεφθῶ...

Ἕνας κρότος ἀκούστηκε στὴν πόρτα.

— Ναί, μου ἀπάντησε. Θὰ σ' ἀφίσω νὰ σκεφθῆς. Μὰ πρέπει νὰ μου πῆς ὄρισμένα καὶ γλήγορα.

— Ἄνοιξέ μας, ἄνοιξέ μας ! ἀκούστηκε μιὰ ἀντρικὴ φωνὴ ἀδύνατη, πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα.

Ἡ Τιτίκα ἐτινάχτηκε ἀμέσως καὶ ἄνοιξε τὸ συρτάκι τῆς πόρτας.

Ἕνας μεσόκοπος μὲ γυαλιὰ τῆς μύτης ἐφάνηκε στὴν πόρτα. Ἔκανε νὰ μπῆ μέσα σκυφτὰ καὶ φοβισμένα. Ἐσούφρωνε τὰ μάτια του μὲ περιέργεια, πίσω ἀπὸ τὰ γυαλιὰ του καὶ μὲ κοίταζε στὰ μάτια. Ἦθελε νὰ καταλάβῃ ποιὸς ἦμουνα. Δὲ μὲ εἴξερε. Καὶ γὰρ στὴν ἀρχὴ δὲν τὸν ἐκατάλαβα. Ἐπειτα ὅμως τὸν ἐγνώρισα. Ἦτανε ἓνας πολὺ γνω-

στὸς συγγραφέας καὶ κριτικός. Ναί, ναί, αὐτὸς ἦτανε. Θέλει νὰν τὴ συγχαρῆ; "Ἡ νὰν τῆς κάμη κριτική; Οὐφ!... "Ἄς τὸ στρίβω.

— Καληνύχτα, Τιτίκα.

— Καληνύχτα σας.

Τῆς ἔσφιξα βιαστικὰ χέρι κ' ἔφυγα.

Σὲ λίγην ὥρα ἤμouνα στὸ δωμάτιό μου. Ἔπεσα στὸ κρεβάτι, μὰ μὲ δυσκολία πολλὴ ἐκοιμήθηκα κεῖνο τὸ βράδι, ἐνῶ πάντα κοιμοῦμαι μόλις πέσω. Κι' ἀκόμα εἶδα κ' ἓνα ὄνειρο, ἓνα παράξενο ὄνειρο. Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ ἀξιόσημείωτο, γιὰτὶ ἐγὼ τὰ ὄνειρα τάχω καταργήση.

Εἶχα τόσα ἄλλα νὰ σκεφτῶ στὴ ζωὴ μου, πού ἔπαψα ἀπὸ χρόνια τώρα νὰ προσέχω στὰ ὄνειρα. Δὲν τὰ πιστεύω καὶ δὲν τὰ πρόσεχα κ' ἔτσι ἔπαψα πιά νὰ βλέπω. Μονάχα ὅταν ἤμouνα κακοδιάθετος, ἔβλεπα ὄνειρα. Ὅταν ἤμouνα καλά, ποτέ.

Κι' ὅμως ἐκεῖνο τὸ βράδι εἶδα ὄνειρο. Καὶ νὰ τί εἶδα:

Ἡ Τιτίκα ἦτανε τάχα ἀπάνω στὴ σκιηνὴ καὶ πηδοῦσε καὶ χόρευε. Ἐκανε ἓνα σορὸ σκέρτσα καὶ κουνήματα. Κ' ἦτανε μισόγυμνη, μὰ μὲ πολὺ αἰσχρὸ τρόπο. Ἐφοροῦσε μονάχα ἓνα κόκκινο κοντὸ στρατιωτικὸ ἀμπέχοно, πού ἔφτανε μονάχα ὡς τὴ μέση της, κ' ἓνα ζευγάρι μαῦρες μεταξωτὲς κάλτσες. Οὔτε φουστάνι, οὔτε πουκάμισο, οὔτε παντελονάκι δὲν ἔφοροῦσε καθόλου! Στὴν ἀρχὴ μοῦκαμε ἀηδία σὰν τὴν εἶδα νὰ χορεύη ἔτσι. Μὰ ἔπειτα μοῦ φάνηκε ἀστεία ἢ ἀναίδειά της. Ἀποκάτου ἢ πλατεία ἦτανε γιομάτη κόσμο, —προπάντων ἄντρες μὲ μεγάλα μουστάκια σουβλερά. Καὶ ὅλοι αὐτοὶ τὴν ἐχειροκροτοῦσαν, ἐγελοῦσαν, τὴν ἐμπιζάρανε, μὲ μανία, μὲ λύσσα... Ὁ ἐνθουσιασμός τους ἦταν ἀκράτητος. Ἐγὼ ἤμouνα πίσω ἀπὸ μία

κουίντα κ' ἔβλεπα ὅλ' αὐτά. Ἄξαφνα μὲ κοντεύει ἡ Τιτίκα καὶ μ' ἀρπάζει καὶ μὲ τραβάει ὄξω στὴ σηκὴ. Ἐγὼ ἔκαμα ν' ἀντισταθῶ, μὰ, καθὼς ἐτραβιόμουν, ἐπαραπάτησα κ' ἔπεσα κάτω. Τότες αὐτὴ μὲ σφιχταγκάλιασε καὶ ἀρχίσαμε νὰ κυλιώμαστε ἀπάνω στὴ σηκὴν ἀγκαλιασμένοι... Ὁ κόσμος ἀποκάτου ἐγελοῦσε κάτι γέλοια σκαστὰ καὶ χειροκροτοῦσε μανιαμένα κι' ἔβγαζε οὐρλιασμοὺς εὐχαρίστησης... Ἄξαφνα ἡ ὀρχήστρα ἐσταμάτησε, ἡ Τιτίκα μ' ἄφισε κ' ἔκαμα νὰ σηκωθῶ. Τότες ἐκοίταξα στὴν πλατεία. Καὶ σὲ μιὰν ἄκρη, πέρα, στὰ τελευταῖα καθίσματα, εἶδα τὸ Λολάκι ποὺ ἔκλαιε, ἔκλαιε... Εἶχε βγάλῃ ἓνα μικρὸ μαντυλάκι κ' ἐσκούπιζε τὰ μάτια της. Καὶ κρατοῦσε τὸ λεπτὸ μαντυλάκι μὲ τὸ χοντρό της χέρι. Καὶ τὸ χέρι ὀλοόνα ἐμεγάλωνε, ἐμεγάλωνε... Ἐπειτὰ τὸ χοντρό χέρι τῆς Λόλας ἐγίνηκε μεγάλο σὰ φοῦσκα Ζέππελιν κι' ἐγιόμισε ὅλη τὴν πλατεία. Δὲν ἔβλεπα πιά τίποτε ἄλλο παρὰ αὐτὸ τὸ χέρι, τὸ χοντρό χέρι.—Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τ' ὄνειρο ἐκόπηκε καὶ ξύπνησα.

5

Τ' Αἰ Δημητρίου, θυμοῦμαι, ἐξύπνησα πολὺ νωρὶς. Δηλαδή μὲ ξυπνήσανε ἀπὸ τὸ χάραμα, γιατί γιόρταζε ὁ σπιτονοικοκύρης μου καὶ γενόντανε πολλὴ φασαρία στὸ σπίτι. Καὶ μάλιστα εἶχε διπλὴ γιορτὴ, γιατί, μαζὶ μὲ τ' ὄνομά του, ἐγιόρταζε καὶ τὰ γεννητούρια τοῦ τέταρτου παιδιοῦ του. Ἡ κυρ' - Ἀθηνᾶ εἶχε γεννήσῃ πέντε μέρες πρὶν ἓνα ἄσκημο ἀρσενικὸ παιδί. Σὰ γατάκι καὶ σὰ μαϊμουδίτσα ἦτανε. Ὅσο τόσο ὁ κύρ-Δημήτρης ἦτανε πιά «πατὴρ τεσσάρων τέκνων». Αὐτὸ ἦτανε τὸ σπουδαῖο. Ἀσφαλίστηκε πιά!

Μὰ γὼ τί νὰ κάμω νὰ σηκωθῶ πρωτὶ-πρωτὶ; Ἀφοῦ μὲ ξυπνήσανε καί, ἀπὸ τὴ φασαρία τοῦ σπιτιοῦ, δὲ μπο-

ροῦσα νὰ ξανακοιμηθῶ πιά, ἔμεινα ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι. Ἐκοίταξα ἀδιάφορα τὶς φωτογραφίες μὲ τὰ μεγάλα στριμμένα μουστάκια, μὲ τὶς φουστανέλλες, μὲ τὰ πολλὰ καμουῖφα τῆς παλιᾶς μόδας κ' ἡ σκέψη μου τριγύριζε, στριφογύριζε...

Οἱ δυὸ πόλοι, ποὺ γύρω τους ἐγύριζε ἡ σκέψη μου, ξέρετε δὰ ποιοὶ ἦτανε... Μὰ τάχα κ' οἱ δυὸ μ' ἀγαπούσανε; Ἡ ἐγγελιόμουνα; Φαίνεται ὅμως πὼς δὲ θὰ γελιόμουνα: καθεμίᾳ μὲ τὸ δικό της τρόπο μοῦχε φανερώση τὴν ἀγάπη της...

Νᾶτες κ' οἱ δυὸ μπροστά μου: — Τὸ Λολάκι μὲ τὴν ψυχὴ τῆ δειλῆ κι' ἀναποφάσιστη, τὴν ντροπαλή, τὴ θλιμμένη καὶ τὴ λεπτὴ σὰ γιασεμί. Ἡ Τιτίκα μὲ τὴν ψυχὴ τῆ στερεὰ καὶ τὴν ξερὴ, τὴν ἀποφασιστικὴ κι' ἀτράνταχτη ποῦμοιαζε σὰ μαχαῖρι καὶ σὰν τσεκοῦρι. Τὸ Λολάκι μὲ τὸ ἀγνό, μὰ ἀπλὸ καὶ συνηθισμένο κορμάκι καὶ — ἄλλοίμονο! — μὲ κεῖνα τὰ χοντρά χέρια... Ἡ Τιτίκα μὲ τὸ λεπτό, αἰθέριο κορμάκι τῆς τὸ κομπότατο, ποὺ ποιοὺς ξέρει ὅμως τί καὶ πῶς... (Πότε θὰν τὴ μάθω τὴν ἱστορίαν τοῦ κορμιοῦ τῆς;). Τὸ Λολάκι, ποὺ ἔβλεπε τὸν κόσμον γύρω σὰν ὄνειρον, ποὺ εἶχε ζήση μέσα στὸ ἄσπρον στενὸ σπιτάκι μὲ τὰ κόκκινα παρεθυρόφυλλα, ποὺ τὴ μεγάλη πραγματικότητά δὲν τὴν εἶχε ποτὲ ἀντικρούση. Ἡ Τιτίκα ποὺ εἶχε ζυμωθῆ σ' ὅλες τὶς περιπέτειες, ποὺ ἡ πραγματικότητά τῆς ἦτανε τέλεια γνωστή, ποὺ ἔβλεπε πιά τὸν κόσμον ὡμά, πλὴν ὡμά. Τὸ Λολάκι, πάντα λυπημένο. Ἡ Τιτίκα πάντα γελαστή. Ταβερναραῖοι καὶ περιβολαραῖοι, ἐργατικοὶ καὶ ἀπλοὶ οἱ πρόγονοι τοῦ Λολακιοῦ, μὰ αὐτὸ ἦτανε ἓνα λουλύδι, ποὺ τὴ λεπτότητά του καὶ τὴ μυρωδιά του δὲν τᾶπαιρνε ἀπὸ τὸν ἴσκιον τῶν προγόνων του, μὰ ἀπὸ τὴ φρεσκάδα καὶ τὴ δροσιὰ τῆς ὑπαρ-

ξής του. Κάποια εὐγένεια βέβαια, πὺν πέρασε ἀπὸ τὴ Ζά-
κυθο κι' ἀπὸ τὸ Φανάρι, ἀνάθρεψε τοὺς προγόνους τῆς
Τιτίκας, ἀδιάφορο ἂν αὐτὴ ἤθελε νὰ συνηθίσῃ τὴν πιὸ αἰ-
σχροὴν χυδαιότητα... (Μέσα τῆς κάτι εὐγενικὸ ἐφέγγριζε
σὺν ἀναλαμπῇ)... .

Ἐξέτασα καὶ τὸν ἑαυτὸ μου. Τί νὰν τὰ κρύβω ; Μπορῶ
νὰ κρυφτῶ κι' ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μου ἀκόμα ; Εἶμαστε ἀριβί-
στες. Ἄριβίστες τῆς πιὸ πρόστυχης μάρκος. Μοῦκάμε ἡ Τι-
τίκα τὴν πρόταση νὰ φύγουμε γιὰ τὸ Παρίσι μαζί. Ἄλη-
θινὰ ἐξαιρετικὴ ἀγάπη κ' ἐχτίμηση. Καὶ σὲ τίποτα νὰ μὴ
μοῦ δώσῃ βάρους... Κι' ὅμως... Πόσες μέρες ἔχουνε πε-
ράση ;... Τί μέρες ;... Ἐνας μῆνας καὶ τέσσαρες μέρες...
Καὶ γώ ;... Ἐκάθισα νὰν τὸ σκεφτῶ καθόλου σοβαρά ; Δὲ
βαρύνεσαι !... Ἀφίνω πὺν ἕνας λιγότερο σκεφτικὸς καὶ ὑπο-
λογιστικὸς, ὄχι μονάχα θὰ τῶχε ἀποφασίσῃ, μὰ θάτανε τώρα
πιὰ μαζί τῆς στὸ Παρίσι. Μὰ μεῖς ὑπολογίζουμε. Κανένα
αἴστημα δὲν εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμοὺς μας :
Ἐπολογισμοὺς γιὰ τὴ θέση μας στὴν Τράπεζα, γιὰ τὴν
κοινωνία, γιὰ τὴν προῖκα, ὦ, πρὸ πάντων γιὰ τὴν προῖ-
κα... Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος ἔχω τὸ Λολάκι. Τί νὰν τὸ κά-
μουμε τὸ Λολάκι ; Ἄς λέῃ ἡ κυρὰ - Μαριγώ : τὸ ἔχει του
καὶ τὸ ἔχει του. Αὐτὰ εἶναι μικροπράγματα. Ἄς εἶχε τρα-
κόσιες! χιλιάδες δραχμὲς καὶ θὰ βλέπαμε ἂν τὴν ἄφινά...
Οὐχ, εἶμαι πολὺ πρόστυχος ! Πρέπει νὰν τότε συχαινόμαστε
τὸν ἑαυτὸ μας... Κι' ὅμως ὅλοι ἔτσι εἶμαστε σήμερα : Ἄ-
ριβίστες τῆς πιὸ πρόστυχης μάρκας! — — —

*«Μιὰ μαργαρίτα ἔκοψα
νὰ ἰδῶ ἂν μ' ἀγαπᾷς
καὶ κείνη μ' ἀποκρίθηκε
πῶς, ψεύτη, μὲ γελᾷς...»*

Τὸ Λολάκι! Ἦταν ἡ φωνή του. Πρωῖ - πρωῖ τραγουδοῦσε. Γιὰ τὸ βράδι, πὺ θᾶχη γλέντι ὁ κύρ^ς-Δημήτρης, βέβαια θὰ τὴν ἔχη καλεσμένη. Δὲ μπορεῖ. Κι' ἀλήθεια, γι' αὐτὸ θᾶναι χαρούμενη καὶ τραγουδάει πρωῖ - πρωῖ. Σκέφτεται πὼς θὰ μὲ ἰδῆ ἀπὸ κοντά, πὼς μπορεῖ καὶ νὰ μοῦ μιλήσῃ ἀκόμα — ποιὸς ξέρει. . .

Σὲ λίγο μὲ σηκώσανε. Δὲν τὴ γλύτωσα. Ὁ κύρ - Δημήτρης μπῆκε στὴν κάμαρα μου. Σπᾶνια τὸν ἔβλεπα, γιὰτὶ κάθε μέρα ἔκατέβαινε στὸν Περαιά καὶ γύριζε ἀργὰ τὸ βράδι. Ἦταν ἓνας ἄντρας μεσόκοπος, λίγο χοντρός, μὲ μεγάλα μουστάκια.

— Καλημέρα, κύρ - Δημήτρη, καὶ χρόνια πολλά.

— Εὐχαριστῶ. Καὶ τὸ βράδι βέβαια θὰ μᾶς τιμήσῃ. Καὶ θέλω νὰ σὲ περικαλέσω καὶ κάτι ἄλλο.

— Ν' ἀκούσω. . .

— Ἐπειδὴς καὶ δὲν ἔχουμε κάμαρα μεγάλη γιὰ σαλόνι καὶ τούτη εἶναι ἡ σάλα τοῦ σπιτιοῦ, πὺ σᾶς νοικιάσαμε, θὰ σᾶς περικαλέσουμε περὶ τὴ γιορτή. . .

Ἐμπῆκα ἀμέσως στὸ νόημα.

— Πὼς; Πὼς; Μὲ πολλή μου εὐχαρίστηση.

— Φχαριστοῦμε. Καὶ τὸ βράδι νὰ μὴ λείψετε. . .

Καὶ βέβαια τὸ βράδι δὲν ἔλειψα. Ἀφοῦ ἐδειπνησα ὄξω, ἐγύρισα στὸ σπῖτι γιὰ νὰ τιμήσω τὴ γιορτή. (Ἐπειτα θᾶτανε καὶ τὸ Λολάκι. . .).

Μόλις μπῆκα, εἶδα μονάχα ἓνα σύγγεφο καπνὸ ἀπὸ τὰ τσιγάρα. Ἐπειτα ἄρχισα νὰ ξεχωρίζω. . . Τὸ κρεβάτι εἶχε φύγη καὶ στὴ μέση τῆς κάμαρας ἦτανε στρωμένο ἓνα μεγάλο τραπέζι. Ἀπάνου ἀναμμένη μιὰ μεγάλη λάμπα τοῦ σπιρτου. Καὶ γύρω - γύρω γιομάτη ἡ κάμαρα κόσμος. Ἦτανε κεῖ ὅλη ἡ φαμελιά τοῦ κύρ - Δημήτρη, αὐτός, ἡ κυρ' Ἀθη-

νά, τὰ τρία παιδάκια τους (πρωτὴ φορὰ τὰ εἶδα πλυμένα ἐκεῖνο τὸ βράδι!)—μόνο τὸ νεογέννητο ἔλειπε. Ἦτανε κεῖ —μποροῦσε νὰ λείπη;— καὶ τὸ Λολάκι μὲ τὴ μαμά του τὴν κουφή. Ἦτανε κι' ἡ κυρὰ - Μαριγώ. Κι' ἀκόμα ἦτανε κ' ἓνας ἄλλος ἄσκημος νέος μὲ ψαλλιδισμένο μουστάκι καὶ δύο ἄλλες νέες γυναῖκες ἀκόμα. Αὐτοὺς τοὺς τρεῖς δὲν τοὺς εἷξερα καθόλου.

Αὐτοὶ ἦτανε ὅλοι. Μὰ ἡ κάμαρά μου εἶχε γιομίση. Δὲ χωροῦσε πιά ἄλλον.

Ἡ κυρὸ Ἀθηνᾶ σκώθηκε καὶ μὲ σύστησε :

—'Εδῶ ἡ κυρὰ - Γιώργαινα καὶ ἡ κόρη της ἡ Λόλα.

'Εμεῖς τὴ λέμε Λολάκι...

Τῆς χაῖδεψε τὰ μαλλάκια καὶ χαμογέλασε.

Τὶς χαιρέτησα καὶ τὶς δυὸ μὲ τὸ χέρι. Μὰ οὔτε ἡ κουφή, οὔτε ἡ ἄλλη εἶπε λέξη. Ἐγὼ μονάχα εἶπα : «χαίρω πολὺ», ξερὰ καὶ ἐπίσημα. Μὰ θυμοῦμαι πῶς, ὅταν ἔπιασα τοῦ Λολακιοῦ τὸ χέρι, τὸ χέρι, κάτι μ' ἐτάραξε. Ἐκεῖνη μόλις τῆς ἔπιασα τὸ χέρι ἐκοκκίνησε.

— Γιατὶ γίνηκες ἔτσι, μωρή; τῆς ἔκαμε ἡ κυρὰ - Μαριγὼ κ' ἐγέλασε.

Τότες τὸ Λολάκι ἐχαμήλωσε τὰ μάτια, ἐδάγκασε τὸ χεῖλι του καὶ κατακοκκίνησε ὡς τ' ἀφτιά...

Μοῦ σύστησε κατόπι ἡ κύρ' Ἀθηνᾶ τοὺς ἄλλους. Ἦταν ἓνας κουμπάρος της μπαρμπέρης στὸ Θησεῖο, μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὴν ἀδερφή του. Ἐννοεῖτε πῶς «ἐχάρηκα πολὺ» !

Μιά καρέκλα κ' ἓνα ποτηρι μούφεραν ἀμέσως. Μεξέδες ἦτανε μπροστά μας μέσα στὰ πιάτα. Ἐτσιμπήσα κάτι ἐχαιρέτιστα κ' ἤπια ἓνα ποτηράκι ρετσίνα.—

Τὸ γλέντι εἶχε ἀρχίσῃ. Ὁ κύρ - Δημήτρης ἐτραγου-

δοῦσε μὲ κάτι τρομερὲς παραφωνίες. Μὰ κ' ὁ μπαρμπέρης μὲ τὸ ψαλλιδισμένον μουστάκι δὲν ἐπήγαινε πίσω. Ἡ κυρὰ - Μαριγὼ ὅμως εἶχε μεγάλη ἐπιθυμία ν' ἀκούσῃ τὸ «Σφίξε με». Τῶπε κι' αὐτὸ ὁ μπαρμπέρης, ὅπως τῶξερε καλλίτερα... Ὅλοι ἐγελοῦσαν εὐχαριστημένοι. Μονάχα τὸ Λολάκι ἦτανε σὰ στενοχωρημένο καὶ δὲν ἐγελοῦσε. Ἀκόμα κ' ἡ κουφή ἐχαμογελοῦσε...

Μιά στιγμή, πού τὸ τραγοῦδι ἔπαψε, τὰ μεγάλα μάτια τῆς κυρ' Ἀθηναῖς ἐκαρφωθήκανε ἀπάνω στὸ Λολάκι.

— Δὲ θέλω νὰ προσβάλω κανένανε, εἶπε γελαστή-γελαστή ἡ κυρ' Ἀθηναῖ. Ὅμως ἐδῶ μέσα ἐκεῖνος πού τραγουδάει καλλίτερα ἀκόμα δὲ μᾶς εἶπε τίποτε.

Ὅλοι καταλάβαμε.

— Ἔλα, Λολάκι, νὰ μᾶς πῆς κάτι, ἔκαμε ὁ κύρ - Δημήτρης.

Ὅλοι τὴν κοίταζαν καὶ περιμένανε. Ἡ κουφή μονάχα δὲν ἐκαταλάβαινε τί συμβαίνει μὲ τὴν κόρη τῆς. Καὶ κοίταζε γύρω-γύρω ἀνήσυχα. Ἡ κυρ' Ἀθηναῖ ὅμως τῆς ἔκαμε σκῆμα μὲ τὸ χέρι πὼς ἐπαρακινούσανε τὸ Λολάκι νὰ τραγουδήσῃ. Τὴν ἐσκούντησε τότες κ' ἡ κουφή καὶ τῆς εἶπε κάτι, πού κανεὶς δὲν τ' ἄκουσε.

Τὸ Λολάκι ἦτανε σκυμμένο.

— Ντρέπεσαι ; τὴ ρώτησε ἡ κυρ' Ἀθηναῖ.

— Ὅχι.

Ἦτανε ἡ φωνὴ τοῦ Λολακιοῦ, τρεμουλιαστή, φοβισμένη, μὰ πάντα ἡ γνωστὴ φωνὴ κοντράλτας.

— Τὸ λοιπὸν θὰ τραγουδήσῃς, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης. Ἀὐτὸ εἶν' ἔτσι ;

— Γιὰ χάρη τοῦ νοικοκύρη, πού γιορτάζει, τολαίιστο... ἔκαμε ἡ κυρὰ - Μαριγὼ.

— Ναὶ θὰ τὸ πῶ, κατώρθωσε ἐπιτέλους νὰ πῆ τὸ Λολάκι.

— Καὶ ποιὸ θὰ μᾶς πῆς ; ἐρώτησε ὁ κὺρ - Δημήτρης.

— Νὰ μᾶς πῆς τὴ «Μαργαρίτα» εἶπε ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ.
Τὴν ἀκοῦμε πού τὴ λὲς τόσο ὠραῖα...

Ἄξαφνα πάλι τὸ Λολάκι ἔχασε τὸ θάρρος του. Μὰ τὶ ἔπαθε ; Ἐκατακοκκίνησε καὶ δάγκασε πάλι δυνατὰ τὰ χεῖλια του γιὰ νὰ μὴν κλάψῃ.—

Τὸ καταλάβανε ὅλοι καὶ ἀλλάξανε κουβέντα. Ἡ μᾶνα τῆς ἡ κουφή ἐγίνηκε μελαγχολικὴ κι' αὐτὴ.

— Εἶναι πολὺ ντροπαλὸ τὸ κακόμοιρο ! εἶπε σὰ γιὰ δικαιολογία ἡ κυρὰ - Μαριγῶ καὶ γέλασε καὶ φανήκανε τὰ σπασμένα δόντια τῆς καὶ στὴ μέση τὸ χρυσό.—

Σὲ λίγην ὥραν κάποιος εἶπε νὰ χορέψουνε. Δὲν ἦτανε καμμιά ἀντίρρηση. Τὸ τραπέζι ἀμέσως παραμερίστηκε στὴ γωνιά κι' ὅλοι σηκωθήκαμε. Ἀρχίσαμε μ' ἓνα Συρτό. Τὸν ἔσυρε ὁ κὺρ - Δημήτρης καὶ χορέψαμε ὅλοι, ἔξον ἀπὸ τὸ Λολάκι μονάχα. Ἡ κουφή κ' ἐγὼ ἐπιαστήκαμε τελευταῖοι... Ἐπειτα χορέψαμε ἓναν Καλαματιανό. Μὰ ὁ μπαρμπέρης ἤθελε κ' Εὐρωπαϊκό.

— Χωρὶς μουσικὴ πῶς νὰν τὰ καταφέρουμε ; εἶπε ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ. Νᾶχαμε φροντίση γιὰ μιὰ λατέρνα ἀπὸ νορὶς...

Καὶ κοίταξε τὸν ἄντρα τῆς μὲ τὰ μεγάλα τῆς μάτια καὶ τοῦριξε ἓνα βλέμμα σὰ νὰν τοῦκανε παρατήρηση γιὰ τὴν παράλειψη.

— Τότες, ἀφίστε τα, κι' ἄς ἀρχίσουμε πάλι τὸ τραγοῦδι, εἶπε ὁ κὺρ - Δημήτρης.

Κανένας δὲν εἶπε : ὄχι.

Ἦπιαμε καὶ λίγο κρασάκι στὸ μεταξύ.

Ἡ κυρὸν Ἀθηνᾶ παρατήρησε πὼς τὸ Λολάκι εἶχε ἡσυχάση. Δὲν ἦτανε πιά κατακόκκινη, οὔτε ταραγμένη. Ἦπτε καὶ μιὰ γουλιὰ ρετσίνα καὶ μισοχαμογέλασε.

— Κουράγιο! τῆς εἶπε κρυφὰ ἡ κυρὸν Ἀθηνᾶ.

Εἶπανε πάλι οἱ ἄντρες μερικά τραγούδια. Ὁ κύρ - Δημήτρης ἐπροτιμοῦσε «τοῦ Κίτσου ἢ μάνα κάθοντιαν» κ' ἤθελε νὰ τὸ λέη ὅλη τὴν ὥρα. Μὰ στὸ μπαρμπέρη ἀρέσανε καλλίτερα τὰ Εὐρωπαϊκὰ καὶ προπάντων «Οἱ Ξενύχτηδες». Ἀπάνου σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἄνοιξε ἡ συζήτηση. Ἡ κυρὰ - Μαριγὼ ἐδήλωσε πὼς προτιμᾷει τίς ὀπερέττες. Ἡ γυναῖκα τοῦ μπαρμπέρη καὶ ἡ ἀδερφή του ἐμείνανε σύμφωνες μὲ τὸ μπαρμπέρη στὰ Εὐρωπαϊκὰ, μὰ ὄχι καὶ στοὺς «Ξενύχτηδες». Στὸ τέλος ἐμίλησε καὶ ἡ κυρὸν Ἀθηνᾶ κ' ἔκαμε τὴν δήλωση πὼς αὐτὴ «τὰ προτιμᾷει ὅλα γιὰ νὰ φχαριστήση ὅλους τοὺς καλεσμένους.»

Ἐκεῖνη τὴ στιγμή τὸ Λολάκι ἔχαμογέλασε γιὰ δεύτερη φορά.

Ἡ κυρὸν Ἀθηνᾶ τὴν πρόσεξε καὶ ἀρπαξε τὴν εὐκαιρία.

— Λοιπὸν τώρα, Λολάκι, θὰ μᾶς τὸ πῆς ; ...

— Ναί. Θὰ τὸ πῶ, εἶπε τὸ Λολάκι. Κι' ἀληθινὰ εἶχε ὅλη τὴν ὄρεξη.

Ὅλοι σωπάσαμε. Τὸ Λολάκι στάθηκε ἡσυχὸ κ' ἐτοιμάστηκε. Ὅλοι τὴν κοιτούσαμε.

— Τὸ λοιπὸν ! εἶπε ὁ κύρ - Δημήτρης γιὰ νὰ δώση τὸ σύνθημα.

Καὶ κείνη ἐγύρισε κατὰ μένα, μὲ κοίταξε στὰ μάτια καὶ ἄρχισε :

«Μιὰ μάρ... γαρί...—

Ἐκεῖ ἐστάθηκε. Ἔμεινε ! Ἐκόμπιασε, ἐβουβάθηκε... Μὰ τί ἔπαθε ; (Τάχα γιὰτὶ μὲ κοίταξε ;).

Ἡ κυρὸς Ἀθηνᾶ ἔφερε ἓνα ποτῆρι νερό.

—Πιέ, κόρη μου.

Μὰ κείνη δὲν ἤθελε νὰ πιῇ. Τῆς κόπηκε ἡ φωνή. Ἐλεγε πὼς τῆς κόπηκε μαζὶ καὶ ἡ πνοή. Ἐγίνηκε πάλι κατακόκκινη. Καὶ μὲ μιᾶς ἔγειρε τὸ κεφάλι της μέσα στὸν ἀγκῶνα της καὶ ἄρχισε βουβὰ νὰ κλαίῃ, νὰ κλαίῃ...

—Τί ἔπαθε ; Τί ἔπαθε ;

Κανεὶς δὲ μποροῦσε νὰ καταλάβῃ.

—Ἀφίστε τη ! εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης.

—Αὐτὸ δὲν τῆς ἔχη συμβῆῖ ποτέ ! εἶπε ἡ κυρὰ - Μαριγώ. Καὶ γὼ δὲν ξέρω τί ἔχει ἀπόψε...

Ἡ κουφή ἔγειρε πάνω ἀπὸ τὴν κόρη της καὶ κάτι τῆς ἔλεγε, πὸν κανεὶς δὲν τ' ἄκουε. Τώρα ἦτανε κ' ἡ κουφή πολὺ λυπημένη. Ἐκόντευε κ' αὐτὴ νὰ κλάψῃ...

Σὲ λίγο ἡ κουφή ἐσηκώθηκε, ἐπῆρε τὴν κόρη της, ἐγύρευε «χίλια συμπάθεια» καὶ μᾶς ἐκαληνύχτησε. Ἡ κουφή ἦτανε ἀληθινὰ καταστενοχωρημένη. Τὸ Λολάκι ἔτρεμε καὶ δάκρυζε ἀκόμα... Καὶ φύγανε μέσα στὴ μέση τῆς διασκέδασης.

Κι' ὁ μπαρμπέρης, καθὼς φεύγανε, δὲν ἐκρατήθηκε πιά :

— Μωρὸ τί πρωτοφανὴς σκέδιο κορίτσι εἶναι τοῦτο ! ...

6

— Πᾶμε νὰ ποιῦμε μιὰ μύρα, κύριε Γιάγκο ;

Ἦτανε ὁ κύρ-Γεράσιμος, ὁ πατέρας τῆς Τιτίκας. Τὸν ἀπάντησα ἓνα βραδάκι στὰ Χαφτεῖα. Εἶχε διάθεση γιὰ κουβέντα. Μὰ καὶ γὼ εἶχα διάθεση. Περισσότερο μιὰ περιέργεια νὰ μάθω τί γίνεται ἡ κόρη του.

— Ξέρεις ἀπὸ πότε ἔχουμε νὰ σὲ ἰδοῦμε ; μούπε ὁ κύρ Γεράσιμος. Ἀπὸ τὸ βράδι τῆς εὐεργετικῆς τῆς Τιτίκας. Ἀκριβῶς ἔδῳ κ' ἐνάμιση μῆνα. Τί γίνηκες ; Ἐχάθηκες ἀπὸ τὸν κόσμος ;

Ἔκαμα νὰ δικαιολογηθῶ :

— Εἶχα, ξέρεις, τὸ γραφεῖο, κάτι ἄλλες δουλειές...

— Καλὰ ἐπὶ τέλους... Βέβαια ἐμὲ δὲ μὲ θυμήθηκες. Μὰ δὲ συλλογίστηκες καθόλου τὴν Τιτίκα, τὴν προστατευομένη σου ;...

— Μὰ τὴν εἶδα μιὰ μέρα ὄξω, ἀπάντησα ξερὰ καὶ ἀδιάφορα.

Κι' ἀληθινὰ τὴν εἶχα ἀπάντησῃ μιὰ μέρα στὸ δρόμο. Μὲ εἶχε ρωτήσῃ μόνον : « Ἐσκέφτηκες ; » Ἐχαμογέλασα τότες καὶ τῆς εἶπα : « Σκέφτομαι. Θὰ σᾶς πῶ σὲ λίγες μέρες... » Μὰ οὔτε σκέφτηκα καθόλου, οὔτε τῆς εἶπα τίποτε.

Καθίσαμε τὸ λοιπὸν σὲ μιὰ μπύρα στὰ Χαφτεῖα. Ὁ κύρ-Γεράσιμος παράγγειλε μπῦρες καὶ μεζέ.

— Ξέρεις πόσο σ' ἀγαπάω, μούπε. Τὸ λοιπὸν σ' ἐσένα λέω ὅλα τὰ μυστικά μου...

Τὸν εὐχαρίστησα γιὰ τὴν ὑπόληψη ποῦ μοῦ εἶχε. Αὐτὸ ὅμως ποῦ μοῦ εἶπε, μοῦ φάνηκε σὰν πρόλογος. Τί νᾶθελε τάχα νὰ μοῦ πῆ ;

Οἱ μπῦρες ἤρθανε. Πήραμε τὸ μεζέ.

— Νὰ σοῦ πῶ, κύριε Γιάγκο, μοῦ εἶπε ἄξαφνα, ξέρεις τί μ' ἔχει σ' ἀνησυχία μὲ τὴν Τιτίκα ; — Ἄς πιοῦμε τὴ μπύρα μας...

Διάκοψε κι' ἄρπαξε τὸ ποτῆρι. Εἶπαμε « στὴν ὑγειά μας » κ' ἤπιαμε τὴ μπύρα. Διατάξαμε κι' ἄλλα δυὸ ποτήρια μπύρα. Ἔπειτα μικρὴ σιωπή.—

— Λοιπὸν τί ἤθελες νὰ πῆς, κύρ-Γεράσιμε ;

—“Α, ναί. Για τὴν Τιτίκα. Μ’ ἔχει σ’ ἀνησυχία ἓνα πρᾶμμα...

—Σὰν τί;

—Τὸ πὼς ἢ Τιτίκα δὲν ἔχει ἐρωτευτῆ κανένα.

Καὶ μὲ κοίταξε στὰ μάτια ὁ κύρ - Γεράσιμος.

—’Αλήθεια; ἔκαμα γὼ τάχα ἀδιάφορος. Μὰ αὐτὸ σὲ στενοχωράει;

—Πῶς νὰ μὴ μὲ στενοχωράῃ;

—Δὲ σὲ καταλαβαίνω. Για σένα μάλιστα καλλίτερα.

”Ἐχεις τὴν ἡσυχία σου...

Καὶ χαμογέλασα. Κεῖνος τότες ἄρχισε ἔτσι:

— Βλέπω πὼς δὲν ἐξηγιῶμαι. Μὰ θὰ σὲ κάμω νὰ μὲ καταλάβῃς. Τὸ λοιπὸν, θέλω νὰ πῶ, δὲν εἶναι παράξενο, πολὺ παράξενο μέσα σ’ αὐτὸ τὸ διαβολοκάζανο, πὸν τὸ λένε θέατρο, μέσα σ’ αὐτὸ τὸ βρωμόσπιτο πὸν μονάχα τοῦ λείπει τὸ κόκκινο φαναράκι, μέσα στὴ βαρβατίλα τόσων μασκαράδωνε, ἀνάμεσα σὲ τόσους νεόπλουτους τράγους καὶ σὲ τόσους λυσσασμένους θεατρίνους, ἔ, λέω, δὲν εἶναι παράξενο αὐτὴ νὰ μὴν παρασέρνεται; Σὲ βεβαιώνω πὼς μὲ κανένα δὲν τᾶχει φκιάση. Οὔτε στὰ χοντρά, οὔτε μὲ αἴστημα μονάχα... Ἐνῶ γύρου της ὅλες οἱ ἄλλες...

—Γιὰ νὰ εἶσαι πολὺ αὐστηρὸς μαζί της, δὲν εἶσαι...

—Ἐσὺ τὰ βλέπεις... Κάθε ἄλλο, πιστεύω. Τὸ λοιπὸν;

—Βέβαια, τοῦπα.

—Τότες; Γιατί;

—Μὴ δὲν καταλαβαίνῃς τί κάνει αὐτὴ; ἐρώτησα δειλά.

—Ἐμένα νὰ μοῦ ξεφύγῃ τίποτα; Ἐγὼ εἶμαι λέρα χίλιες φορὲς χειρότερη ἀπ’ ὅλους αὐτοὺς τοὺς παλιανθρώπους, πὸν τὴν περιτριγυρίζουνε... Ἐπειτα τᾶχουμε ξηγηθῆ

ὅλα μὲ τὴν κόρη μου. Τῆς εἶπα πὼς ἔχει ὅλο τὸ ἐλεύτερο.
Μὰ κείνη...—

—Κείνη τίποτα ;

—Σὲ βεβαιώνω. Τίποτα ! Ἐσένα μονάχα μοῦ φάνηκε
στὴν ἀρχὴ πὼς σοῦ κάνει γενναῖο κόρτε κ' ἔλεγα πὼς κάτι
θὰ γένη... Εἶδα πὼς ἐκλειόσαστε μαζί στὸ καμαρίνι της
μὲ τὸ συρτάκι...

Ἔκαμα νὰ διαμαρτυρηθῶ :

— Δηλαδὴ ἐκείνη ἔκλεινε μὲ τὸ συρτάκι.

— Δὲν εἶπα τίποτ' ἄλλο καὶ γώ. Ἐκλεινε κ' ἔλεγα πὼς
κάτι θὰ γένη... Γι' αὐτὸ χάρηκα. Μὰ ἔπειτα ἔκατάλαβα
πὼς καὶ μὲ σένα ἔπαιζε—καὶ μὲ τὸ παρντὸν δηλαδὴ...

Κάπως μοῦ φανήκανε βαρεῖὰ τὰ λόγια του. Μὰ κρα-
τήθηκα.

— Μπά, τοῦπα, ἐλεύτερα...

— Ξέρεις, ἐξακολούθησε, τί συμβαίνει ; Ἐσὺ ἔχεις φίλους,
ἔχεις τὶς ἑφημερίδες, εἶσαι καλὸς καὶ χρειαζούμενος... Καὶ
τέτοιους φίλους τοὺς θέλουνε πάντα οἱ καλλιτέχνες... Νὰν
τὰ λέμε ξάστερα!... Μὰ ἂν σ' ἀγαποῦσε ἀληθινὰ ἢ Τιτίκα,
θὰ εἶχανε γένη ὅλα τόσον καιρό... Ἐνῶ τώρα ;

— Βέβαια ὄχι.

— Ἐ, λοιπόν ; Ἄκουσε πού σοῦ λέω : Σ' ἀγαπάει καὶ
καὶ σὲ ὑπολήφτεται, τὸ ἴδιο ὅπως κ' ἐγώ. Τίποτ' ἄλλο. Εἶ-
σαι φίλος, μὰ δὲν εἶσαι ἀγαπητικὸς της... Καὶ ὅμως τὸ
κορίτσι θὰ χαθῆ... Θὰ χαθῆ, σοῦ λέω!...—

Εἶχα πειραχτῆ πολὺ. Μὰ δὲν ἔκαταλάβαινα καὶ τίποτα.

— Θὰ σοῦ τὰ ἐξηγήσω ὅλα, εἶπ' ὁ κύρ - Γεράσιμος.
Ἀνακάλυψα ἓνα πρᾶμμα μὲ τὴν Τιτίκα. Στὴν ἀρχὴ γελά-
στηκα. Πίστευα πὼς ἐσὺ μπορεῖς τῇ διευτύνῃς. Μὰ θὰ
σοῦ τὸ πῶ φόρα : Δὲν μπορεῖς. Τὸ κατάλαβα καλὰ αὐτό.

Καὶ τοῦτο γιὰτὶ δὲ σ' ἀγαπάει. Οὔτε κανέναν ἄλλον ἀγαπάει. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀκούει κανέναν ἄντρα. Καὶ εἶναι τρομερὸ τὸ πρᾶμμα...

— Γιατί;

— Μὰ μὲ ρωτᾷς τὸ «γιατί;»... Εἶμαι ἄτυχος πατέρας!... Τὴ θέληση τῆς κόρη μου τὴ διευτύνει ἡ Κούλα, ἡ βρωμο - Κούλα, αὐτὴ ἡ ψειριάρα, ποὺ γίνηκε τώρα πρωταγωνίστρια καὶ μεγαλοκοκκότα... Ναί, ναί. Αὐτὴ τὴ διευτύνει. Μπορεῖ νὰν τὴν κάμη ὅπως θέλει. Ἡ Τιτίκα μου εἶναι παιγνιδάκι στὰ χέρια της, παλιοκούρελο, ποὺ τὸ παίζει αὐτὴ... Γιατί... Γιατί...

— Πῶς;

— Νά. Πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ;... Ἀγαπιῶνται... Ναί. Ἀγαπιῶνται ὅπως ὁ ἄντρας μὲ τὴ γυναῖκα... Ἐπιασα γράμματά τους... Καὶ μιὰ φορὰ τὶς εἶδα νὰ φιλιῶνται... Εἶδα μὲ ποιὸν τρόπο φιλιόντανε... Δὲ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ περισσότερα... Μὰ τὰ κατάλαβα ὅλα... Καταλαβαίνεις καὶ σύ.—

Αἰστάνθηκα κάτι σὰν τρομο καὶ μαζί σὰν ἀηδία. Σὰ νᾶπιανα ἓνα γλυστερὸ κρῦο ζωντανὸ φίδι...

— Ἔτσι; Ἀλήθεια; εἶπα.

Μὲ κυρίεψε φρίκη.

— Ναί. Οἱ συχαμένες!... εἶπε ὁ κύρ - Γεράσιμος κ' ἔφτυσε χάμου.

Ρουφήξαμε καὶ τὶς δεύτερες μπύρες. Καὶ κεῖνος σκουπίστηκε βιαστικὰ καὶ ξανάρχισε:

— Ξέρεις τί θέλω ἀπὸ σένα; Βέβαια τὸ πάθος τῆς Τιτίκας εἶναι μεγάλο. Τὸ κατάλαβα καλά. Μὰ θέλω νὰν τὸ πολεμήσουμε, ὅσο μπορέσουμε. Γιατὶ ἄλλιῶς θὰ πάθουμε συφορές... Δηλαδή αὐτὴ θὰ χαθῆ...

— Συφορὲς εἶπες ; Θὰ χαθῆ ; ...

— Βέβαια. Αὐτὴ ἡ βρωμερὴ ἡ Κούλα τὴν κάνει ὅπως θέλει. Καὶ θὰν τὴν ἔχη πάντα στὸ θιάσό της γυναῖκα γιὰ τρίτους ρόλους. Τώρα θέλει νὰν τὴν πάη καὶ στὶς ἐπαρχίες γιὰ τὸ χειμῶνα. Θὰ φύγη ὁ θιάσός της γιὰ τὴν Τρίπολη καὶ θέλει νὰ μοῦ τὴν ψωφίσῃ τὴν Τιτίκα μου ἀπὸ τὸ κρῦο ἐκεῖ ὅλον τὸ χειμῶνα... Ἐνῶ ἐδῶ θᾶτανε βασίλισσα. Ἐπειτα τὸ καλοκαίρι, πού μᾶς ἔρχεται, θέλει νὰν τὴν κρατήσῃ πάλε στὸ θιάσό της γιὰ τρίτους ρόλους. Δηλαδὴ νὰν τῆς χαλάσῃ τὸ μέλλον της. Ἐνῶ πού ἡ Τιτίκα τὴν ἀνοιξὴ μποροῦσε νὰ βγῆ πρωταγωνίστρια σὲ ἄλλο θιάσο. Μὴ δὲν ἔχει ὅλα τὰ προσόντα ;

— Βέβαια, τάχει... Καὶ κρίμας !

— Ἐπειτα, ἐξακολούθησε, ἐλέγαμε ἡ Τιτίκα νὰ πάη τὸ χειμῶνα στὸ Παρίσι κ' ἔτσι, ὅταν γυρίσῃ, τὴν ἀνοιξὴ νᾶρτῃ μ' ὄλο τὸν ἀγέρα της, καὶ νὰ ἐπιβληθῆ μὲ θιάσο δικό της.

— Ναί. Μοῦ τῶπε καὶ μένα αὐτὸ τὸ σκέδιο...

— Βλέπεις τὸ λοιπόν ; ... Καὶ γιὰ χάση τῆς βρωμιάρας τῆς Κούλας χάνεται. Γιατὶ τὴν ἀγαπάει... Θὰ πάη χαμένο τὸ κορίτσι μου... Κι' ὅμως μπορεῖ νὰ καταφέρουμε νὰ γλυτώσῃ...

— Λέτε ; ἔκαμα γὼ σὰ δειλιασμένα.

Πρὶν μοῦ πῆ ὅσα μοῦπε ὁ κύρ-Γεράσιμος γιὰ τὴν Τιτίκα, θᾶχα ἀληθινὰ ὅλη τὴν καλὴ διάθεση νὰ φροντίσω γιὰ νὰν τὴ γλυτώσουμε ἀπὸ κάθε κίντυνο. Μὰ τώρα, κατόπι ἀπ' ὅσα μοῦπε... Ἀφοῦ κείνη δὲ μ' ἀγαποῦσε... Ἀφοῦ ἰάλιστα μὲ γελοῦσε... —

— Πιστεύω πὼς καὶ σὺ κάτι μπορεῖς νὰ κάμῃς, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Γεράσιμος. Σᾶς ἔχει πολλὴ ἐχτίμηση. Καὶ ἐ τὸν καλὸ τρόπο ὅλα γένονται... Γιὰ σκεφτῆτε...

Βέβαια κείνη μὲ γελοῦσε, ἢ ἄθλια, σκεφτόμουνα κείνη τὴ στιγμὴ. Μὰ μ' ἐχτιμοῦσε... Γιατὶ λοιπὸν νὰν τὴν ἀφίσω ἔτσι στὴν τύχη της, χωρὶς νὰ δώσω μιὰ μάχη; "Ἐπειτα ἄρχισε τὴν γέννησιν μέσα μου μιὰ ζήλια, μιὰ παράξενη ζηλοτυπία. "Ἄν ἐμποροῦσα νὰν τῆς τὴν πάρω τῆς βρωμο - Κούλας... —

'Ανακατευτήκανε ὄλ' αὐτὰ μέσα στὸ μυαλό μου γιὰ μιὰ στιγμὴ. 'Ἐσιωποῦσα.—

— "Ἐ λοιπὸν; Τί λέτε; ρωτοῦσε πάλι ὁ πατέρας της.

"Ἄξαφνα πῆρα μιὰν ἀπόφαση.

— Ξέρετε κ' ἓνα ἄλλο, κὺρ - Γεράσιμε;

— Ποιό;

— Πὼς μοῦπε ἢ Τιτίκα νὰ πάμε μαζὶ στὸ Παρίσι;

— 'Αλήθεια; Ἐμένα δὲ μοῦπε πὼς σᾶς εἶπε τέτοιο πρᾶμμα... Μὰ αὐτὸ εἶναι σπουδαῖο! Ἐγὼ πιστεῦσα πὼς θέλει νὰ πάη μοναχὴ της... Μὰ σᾶς εἶπε τὸ λοιπὸν τέτοιο πρᾶμμα;...

Τὸν ἐβεβαίωσα πὼς τοῦ τῶλεγα ἀληθινὰ καὶ τοῦ δηγήθηκα πὼς μοῦ τὸ πρότεινε καὶ πὼς ἀκόμη περιμένει ἀπάντησίν μου.

Ὁ κὺρ - Γεράσιμος ἐτινάχτηκε χαρούμενος στὴν καρέκλα του. Καὶ διάταξε ἀμέσως: «κι' ἄλλες δυὸ μπῦρες μ' ἓναν καλὸ μεζέ».

"Ἐτριψε ζωηρὰ τὰ χέρια του.

— Τὸ λοιπὸν τὸ πρᾶμμα ἐτέλειωσε! "Ὅλα θαυμάσια! "Ἄν τὸ ἀποφασίσῃς, δὲν ἔχη; νὰ ζημιωθῆς... Θὰ διασκεδάσῃς καὶ στὸ Παρίσι μὲ καλὴ συντροφιά... Καὶ θὰ πιάσῃς καὶ μιὰν ἐρωμένη πρῶτης! Δὲ σ' ἀρέσῃ τάχα ἢ Τιτίκα;...

Ἐκεῖνος χαμογελοῦσε. Ἐγὼ σιωποῦσα. Καὶ σκεφτόμουνα : « Βρὲ πατέρας ! » —

— Γιατί δὲ μιλεῖς ; μοῦπε πάλι. Κ' ἔπειτα πρέπει νὰν τὴ γλυτώσουμε κι' αὐτὴ. Θὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ συχαμάρα, ὅπου κυλιέται ! Θὰ λευτερωθῇ ἀπὸ τὴν Κούλα, θὰ τῆς φτιάσουμε ἓνα μέλλον μεγάλο, εὐτυχημένο ! Θὰ γένη μεγάλη καλλιτέχνη, πλούσια, δοξασμένη ! . . .

— Ἐχεις δίκιο, εἶπα γώ, μὰ σκεφτόμουνα.

— Ἐ, τὸ λοιπὸν, θὰ φροντίσῃς ;

Τί νὰν τοῦ πῶ ; Ἐσιωποῦσα.

Ἐφερε καὶ τὶς ἄλλες μπῦρες. Πήραμε μεζὲ καὶ τὶς ἤπιαμε κι' αὐτές.

Ἐπειτα μοῦ ξαναεἶπε :

— Τὸ λοιπὸν θὰ φροντίσῃς ;

— Θὰ κάμω ὅ,τι μπορέσω . . . —

Αὐτὸ τὸν εὐχαρίστησε. Καὶ σὰ χωριστήκαμε πιά, χαμογελοῦσε φχαριστημένος.

Ἐγὼ ὅμως ἤμουν καταστενοχωρημένος. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος μ' ἐφούρχιζε τὸ πὼς ἦ Τιτίκα μὲ γελοῦσε, ἀφοῦ δὲ μ' ἀγαποῦσε. Βέβαια ὁ πατέρας τῆς δὲ μπορεῖ νὰ εἶχε γελαστῆ, ἀφοῦ μάλιστα εἶχε τόσῃ ἐπιθυμία νάχῃ ἢ κόρη του ἐρωμένους . . . Ἐπειτα ἐξέτασα κι' ἄλλιῶς τὸ ζήτημα καλλίτερα κ' εἶδα πὼς ἀληθινὰ ποτὲς δὲν μοῦχε πῆ πὼς μ' ἀγαπάει. Μόνο μιὰ φορὰ μ' ἄφηκε καὶ τῆς χάιδεψα τὸ στῆθος καὶ μιὰ φορὰ φιληθήκαμε. Τίποτ' ἄλλο. Μὰ αἴστημα ; Τίποτα ! Μπορεῖ νάχε στιγμὲς ὀρμητικὲς, μ' ἀληθινὰ δὲ μ' ἀγαποῦσε . . . Μπορεῖ κι' ὅλ' αὐτὰ νὰν τᾶκανε γιὰ νὰ μὲ πειράξῃ, γιὰ νὰ μὲ ξερεθίζῃ . . . Δὲ μὲ μεταχειρίστηκε καθόλου καλά. Γι' αὐτὸ δὲν εἶχα κανένα σκοπὸ νὰν τῆς κάμω τὸ χατῆρι νὰν τὴν γλυτώσω. Δὲν πάει νὰ κάνῃ

ὄ,τι θέλει... Μὰ ἦτανε καὶ κάτι ἄλλο ὅμως. Τὸ καταλάβαινα πὺν μὲ πείραζε αὐτὸ τὸ πρᾶμμα: Ἐζήλευα. Ἀληθινὰ ἐζήλευα τὴν Κούλα. Μὰ εἶχα καὶ ἀξιοπρέπεια. Ἄ! ὡς ἐκεῖ δὲ θὰ κατεβοῦμε. Ὅχι!...

Σ' αὐτὴ τὴ σκέψη ἔσταμάτησα. Εἴτ' ἔτσι, εἴτε ἀλλιῶς, στὴν ἴδια σκέψη πάντα σταματοῦσα:

— Ἀφοῦ δὲ μ' ἀγαπάει, ὀριστικὰ δὲ θὰ πάω μαζί της. Δὲν πάει νὰ χαθῆ, ἢ συχαμένη! — —

7

Κι' ὄλο διαβαίνουνε... Κι' ὄλο ἔρχονται ἀπὸ τὸ δεξιὰ δρομάκι καὶ βγαίνουνε στὴν πλατεία τοῦ Μεταξουργείου κι' ἀπὸ κεῖ προχωροῦνε. Κι' ἀπὸ τ' ἄλλο τὸ ζερβιὰ δρομάκι πάλε τὸ ἴδιο... Ὅλες κι' ὄλοι ἔρχονται ἀπὸ τὰ κάτου δρομάκια, διαβαίνουνε τὴν πλατεία καὶ προχωροῦνε ἀπάνου, γιὰ τὰ κέντρα τῆς Ἀθήνας, γιὰ τὶς δουλειές τους... Κι' ὄλο ἔρχονται καὶ περνᾶνε καὶ φεύγουνε... Διαβαίνουνε, διαβαίνουνε...

Κι' ὄλο διαβαίνουνε... Εἶναι πρωῒ. Ἀπάνου - κάτου ἔφρτὰ ἢ ὄρα. Ὅλες κι' ὄλοι γιὰ τὶς δουλειές τους... Δὲν τὸ πρόσμενα τέτοιο θέαμα, δὲν τὸ πρόσμενα! Καὶ τώρα βυθίζομαι στὴν ἀπόλαυσή του, σὰ θεατῆς πὺν ἀκριβοπλήρως τὴν καρτέκλα του μπροστὰ - μπροστὰ κοντὰ στὴν ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου. Κοίταζα ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὰ τζάμια τοῦ καφενοῖου «Ἡ γέφυρα». Καλὰ - καλὰ τυλιγμένος στὸ παλτό μου. Μὰ κάποια πρωῖνὴ κρυάδα μ' ἐνοχλοῦσε. Δὲν ἐσυνήθιζα νὰ σηκώνωμαι ἔτσι πρωῒ. Καὶ μάλιστα τὸ χειμῶνα. (Ἦτανε Δεκέβρης). Μὰ τὸ θέαμα ἦτανε ὄραιο. Ἀξίζε ὄ,τι πῆς! Σὰ

μιὰ λειτανία, σὰ μιὰ διαδήλωση, κάπως ἀραιὰ ὅμως... Διαβαίνουνε, διαβαίνουνε...

Κι' ὄλο διαβαίνουνε τὰ μοδιστράκια μὲ τὶς μαῦρες κάλτσες, τυλιγμένα μὲ παλιὲς μπέρτες, μὲ ξεβαμένα παλτουδάκια... Μὰ ὅμως γελαστὲς καὶ χαρούμενες... Νὰ καὶ μιὰ σοβαρὴ μικρούλα! Φοράει καὶ γιαιάκια τῆς μύτης. Αὐτὴ βέβαια θᾶναι δασκάλα... Νὰ καὶ μία μ' ἓνα σάλι κουρελιασμένο καὶ μὲ πρόσωπο ἄσκημο καὶ ἀγριεμένο. Αὐτὴ δουλεύει σὲ φάμπρικα... Νὰ καὶ μιὰ μικρὴ, ζωηρὴ, πού τὸ προσωπάκι τῆς γελáει. Βέβαια αὐτὴ στὴν ὁδὸν Ἀθηναίδος θὰ ἰδῆ σήμερα καὶ τὸν ἀγαπητικὸ τῆς... (Νᾶναι νέος κι' ὄμορφος σὰν αὐτὴ;) Νάτος κ' ἓνας μαραγκὸς μὲ τὸ σακκοῦλι στὸν ὦμο... Ἔπειτα πάλε μιὰ παρέα μοδιστράκια. Φλυαροῦνε καὶ γελᾶνε (ψι-ψι-ψι καὶ χὰ-χὰ-χὰ-χὰ)... Νὰ κ' ἓνας σοβατζῆς, μὲ τὸ μεγάλο σουβὰ σὰν παντιέρα... Καὶ πάλι μοδιστράκια, κι' ἄλλα κοριτσάκια, καὶ γυναῖκες μισόκοπες πού δουλεύουνε στὶς φάμπρικες, κι' ἀνάμεσα κι' ἄντρες μὲ κουρασμένα πρόσωπα, μὲ βαρεiὰ βήματα καὶ μὲ γερὰ χοντρά χέρια... Διαβαίνουνε, διαβαίνουνε...

Κι' ὄλο διαβαίνουνε ἀτέλειωτα... Καὶ μέσα στὸ καφενεῖο εἶναι ἡσυχία... Ἀκούεται μονάχα τὸ «γκούχ - γκούχ» καὶ τὸ «γρού - γρού»... Ἐνας γέρος ἀπόστρατος ἀνθυπομοίραρχος ὄλο βήχει (γκούχ - γκούχ), ἐνῶ διαβάζει τὴν ἐφημερίδα του, ὁ παπᾶς στὴ γωνία του τὴ συνηθισμένη διαβάζει κι' αὐτὸς μιὰ φημερίδα καὶ τραβάει μαζί καὶ τὸ ναργιλέ του (γρού - γρού), κ' ἓνας ἄλλος χοντρὸς κοιτάζει τὸ δρόμο, αὐτὸς ἡσυχος... Κανένας ἄλλος μέσα στὸ «Καφενεῖον ἢ Γέφυρα»... Κι' ἀπόξω ἀπεναντίας ἢ ζωὴ, ὄλο αὐτὸ τὸ μέλισσι, πού θὰ σκορπίση τὴ ζωὴ στὴν Ἀθήνα ἀλάκερη, στὴν Ἀθήνα πού δουλεύει...

Κι' ὅλο διαβαίνουνε, διαβαίνουνε...—

Νά! Ἐπιτέλους διαβαίνει καὶ τὸ Λολάκι. Τὰ ποδαράκια του πᾶνε βιαστικά - βιαστικά. Τὶ χαριτωμένα πού περπατάει! Σὰν πουλάκι... Πρώτη φορὰ τὴν εἶδα νὰ περπατᾷ στὸ δρόμο... Μαυροντυμένη σὰν πάντα, προχωρεῖ ἀδιάφορη. Δὲν ξέρει πὼς τὴν κοιτάζω. "ὦ καὶ νὰ τῶξερε!... Πὼς θ' ἄλλαξε ἀμέσως! Θὰ τᾶχανε τάχα;—

Κατέβηκα ἐπίτηδες τόσο νωρὶς στὸ καφενεῖο. Δὲν πρέπει νὰν τὸ κρύψω. Ταχτικά ἐκατέβαινα τὶς ὀχτώμιση, γιὰτὶ στὴν Τράπεζα πήγαινα τὶς ἑνιά. Μὰ πάντα μὲ τραβοῦσε μιὰ περιέργεια. Εἵξερα πὼς τὸ Λολάκι δουλεύει ταμίας σ' ἓνα ταπετσιέριο. Μὰ πότε πήγαινε στὴ δουλειά του; Ποτὲ δὲν τῶχα ἀπαντήσῃ στὸ δρόμο. Κι' ὅμως εἵχανε περάσῃ τόσοι μῆνες. Ἐπειτα τὸ μεσημέρι ἦτανε στὸ σπίτι του, ὅπως τὸ εἶδα πολλὰς φορές, καὶ τὸ βράδι τὸ ἴδιο. Τώρα ἐκατάλαβα πιά. Ἐπήγαινε τὶς ἑπτὰ τὸ πρωὶ καὶ γὼ κατέβαινα τὶς ὀχτώμιση. Ἐπειτα αὐτὴ πήγαινε ἀπὸ ἄλλο δρόμο καὶ ἀπὸ ἄλλον ἐγὼ... Μὰ τώρα εἵξερα. Κι' ἂν ἤθελα κάποτε νὰν τὴ συναντήσω καὶ νὰν τῆς πῶ τίποτε, χωρὶς νὰ μὲ ἰδῆ ἢ κουφή, χωρὶς νὰν τὸ μάθῃ ἢ γειτονιά, εὔρηκα τὸν τρόπο. Στὸ δρόμο... Ἦμουν ἀκαταχαρούμενος. Μὰ γιὰτί; Τὸ ἀγαποῦσα τὸ Λολάκι; Μὲ τραβοῦσε ἢ ἀθωότητά του; Ἦ μὲ τραβοῦσε τὸ μυστήριον;... Εἴμαστε τόσο κοντὰ κι' ὅμως τὴν ἔβλεπα τόσο σπάνια καὶ κάθε συνάντησή μας ἦτανε τόσο παράξενη!...

Ἦ περιέργεια τάχα γεννάει τὴν ἀγάπη;

Μὰ τότες γιὰτί ἄφηκα τὴν Τιτίκα, πού ἀπ' αὐτὴ θᾶχα νὰ μάθω καὶ νὰ ἰδῶ πολλὰ παράξενα; Γιὰτί δὲ θέλησα νὰν τὴν ξαναἰδῶ; Γιὰτί κόντευα καὶ νὰν τὴν ξεχάσω; Ἄ, αὐτὴ ἦτανε ἄλλο ζήτημα. Ἦτανε σὰν ἓνα γλυστερὸ κρούφιδι...

Τὴ συχαινόμενα. Ἔπειτα μοῦ κίνησε τὸ αἴσθημα τῆς ἐκδίκησης ἢ κοροϊδία πὺ μοῦκανε πὺς μ' ἀγαπάει. Καὶ μοῦ κίνησε τὴν ἀηδία ἢ σχέση τῆς μὲ τὴν Κούλα. . . Καμμὴν ἀπάντηση δὲν τῆς εἶχα δώση γιὰ τὸ ταξεῖδι στὸ Παρίσι. Ἔπειτα ἐκατάλαβα πὺς δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀπάντησή μου. . . Καὶ στὸ τέλος ἔμαθα πὺς εἶχε φύγη μαζί μὲ τὸ θίασο τῆς Κούλας γιὰ τὴν Τρίπολη.—

Ναὶ λοιπόν: Ἡ περιέργεια γεννάει τὴν ἀγάπη! Τὸ Λολάκι τὴν ὥρα δὲ μ' ἐκοίταζε πιά. Γιατί ἔτσι; Σὰ μ' ἀντίκρουσε κάποτε ἀπὸ τὸ παρεθύρι τῆς, τὶς τελευταῖες τοῦτες μέρες, ἐγύρισε τρομαγμένη ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος. Ἦτανε φανερό πὺς δὲν τῶκαμε γιὰ νὰ μὲ περιφρονήσῃ. Ὅχι. Μὰ δὲ μποροῦσε νὰ μὲ κοιτάξῃ. Γιατί; Μὰ καὶ κανένα δὲν συναστρεφόντανε. Πάντα μόνη. Γιατί; Ἐπῆγαινε στὴ δουλειά τῆς τὸ πρωῖ, ἐγύριζε, ξαναπῆγαινε τ' ἀπόγιομα καὶ γύριζε τὸ βράδι γιὰ νὰ κοιμηθῇ. Μὰ ἔμένα ἢ περιέργειά μου ὀλοένα ἐμεγάλωνε, γινόντανε θηρίο σωστό! . . . —

Τὶς ἀποκριῆς ἐγλέντησα στὰ γερά. Μάλιστα τὴν προτελευταία Κυριακή. Εἴμαστε μὲ κάτι συναδέλφους, πήραμε μερικὲς κυρίες «ντεμι-σαιζὸν» καὶ τὰ κάναμε λίγο θάλασσα. . . Χορός, γλέντι, σαμπάνιες, αὐτοκίνητο καὶ «τὰ εὐκόλως ἐννοούμενα». Γλεντήσαμε γενναῖα ὡς τὸ πρωῖ. Κατὰ τὰ ξημερώματα γύρισα στὴν κάμαρά μου. Μόλις ἔμπαινα μὲ εἶδε ἢ κυρ' Ἀθηνᾶ. Αὐτὴ σηκώνεται πάντα πρωῖ.

— Καλημέρα! Βλέπω τὰ γλεντᾶτε ὥραϊα!

Μὲ κοίταξε μὲ τὰ μεγάλα μάτια τῆς καὶ γὼ σὰ νὰ σκοτίστηκα. Μπῆκα στὴν κάμαρα τρεκλίζοντας. Κατελάβαινα πὺς ἤμουνα μεθυσμένος. . . Κοιμήθηκα καὶ σηκώθηκα πολὺ ἀργά.—

Δὲν ξέρω τὴν ὥρα πὺς νὰ σᾶς τὸ πῶ αὐτὸ πὺ θέλω. Μὰ

μοῦ συμβαίνει πάντα. Ὅταν γλεντήσω πολὺ ξεσκισμένα ἔπειτα τὴν ἄλλη μέρα θέλω νὰ διαβάσω Πετράρα. Ὅταν κυλιστῶ μέσα στὴ λάσπη, τὴν ἄλλη μέρα θέλω νὰ μυριστῶ ἓνα γιασεμί.— Ἦθελα τὸ λοιπὸν τὴν ἄλλη μέρα, τὴν Τρίτη, νὰ σκωθῶ πρωτὶ-πρωτὶ καὶ ν' ἀπαντήσω στὸ δρόμο τὸ Λολάκι καὶ νὰ μιλήσω μαζί του. Τί νὰν τοῦ πῶ; Δὲν ξέρω. Μὰ γιατί αὐτὴ ἢ ἐπιθυμία; Δὲ σᾶς εἶπα τὸ γιατί;—

Σηκώθηκα πολὺ πρωτὶ τὴν Τρίτη. Πῆγα στὸ «Καφε-νεῖον ἢ Γέφυρα». Ἐπερίμενα, ἔκοίταζα τὸ θέαμα, ἐκρῦ-ωνα, ἀνυπομονοῦσα, στενοχωριόμουνα... Μὰ στὸ τέλος— νάτη! Δειλὴ καὶ μὲ τὸ βῆμα της πὺν ἦτανε σὰν τὸ βῆμα πουλιοῦ. Ἄφηκα λίγο νὰ προσπεράσῃ. Ἐπειτα σηκώθηκα.

Τὴν ἀκολούθησα ἀπὸ μακριὰ γιὰ νὰ μὴ μὲ καταλάβῃ. Προχωροῦσε μπροστὰ, κ' ἐγὼ ἀπὸ πίσω της σὲ ἀπόσταση. Μπήκαμε στὴν ὁδὸ Κολοκυθοῦς, περάσαμε τὴν ὁδὸ Πειραιῶς, τὴν πλατεία τοῦ Κουμουντούρου, ἔπειτα στὰ στενὰ Ψειρῆ. Οἱ νοικοκυράδες μὲ κοιτάζανε μὲ περιέργεια. Ἐνας ξένος πρωτὶ-πρωτὶ περνάει ἀπὸ τὴν γειτονιά τους... Πῶς αὐτό;... Φτάσαμε στὴν πλατεία τοῦ Ψειρῆ. Αὐτὴ δὲ μ' εἶχε καταλάβῃ καθόλου. Τὸ ρολοῖ ἔκανε ἑπτὰ παρὰ δέκα, Ἄ, νά, ἐδῶ στὸ στενὸ θὰ τὴ φτάσω, θὰ τὴ σταματήσω, θὰ τὴ χαιρετίσω... Μὰ γιατί; Τὶ θὰ τῆς πῶ; Τὶ ζητάω ἀπ' αὐτή;— Ὡστόσο στὸ στενὸ τὴ σταμ ἄτησα.

Μὰ τί τῆς εἶπα; Τί μοῦ εἶπε;

Νὰ ὁ διάλογος ἀλάκερος:

Ἐγώ.— Καλημέρα.

Ἐκείνη.— Καλημέρα.

Ἐγώ.— Ἀφοῦ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ δρόμος μας κάθε πρωτὶ, πῶς δὲν ἀπαντιώμαστε;

Ἐκείνη.— Ξέρω κ'... (πιάνει τὴν καρδιά της).

'Εγώ.—Τί κάνετε ; Πῶς τὰ περνᾶτε ; Διασκεδάζετε αὐ-
τὲς τὶς μέρες ; Προχτὲς πῶς...

'Εκείνη.—Χτὲς; Διασκέδαση... (κοιτάζει γύρω ἀνήσυχα).

'Εγώ.—Μὰ πῶς εἴσαστε ἔτσι ταραγμένη ; Μὴ θέλετε
νὰ φύγω ;...

'Εκείνη.—'Οχι.

'Εγώ.—Γιατὶ ν' ἀνησυχεῖτε ἔτσι ; 'Εδῶ εἴμαστε μακριά,
μακριὰ τέλος πάντων.

'Εκείνη.—Ναί... Χαίρετε.

'Εγώ.—Καλημέρα σας.

Τὴν ἄφηκα καὶ προχώρησε καὶ γὼ βγῆκα στὴν ὁδὸν
'Αθηνᾶς.

'Εκατατρόμαξε ἡ δύστυχη ! Τὴν ἐκαταστενοχώρησα. Τῆς
εἶπα κ' ἓνα ψέμμα : πὼς πᾶμε κάθε πρωτὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο
δρόμο. Βέβαια αὐτὴ τὸ κατάλαβε. 'Επειτα τὶ τρόποσ ἦτανε
αὐτὸς ὁ δικός μου ; Γιατὶ νὰν τὸ πειράξω τὸ κοριτσάκι ;...
Μὰ κ' αὐτὴ γιατί νὰ μὲ φοβηθῆ ; 'Επειτα γιατί νὰ μοῦ πῆ
νὰ μὴ φύγω, ἀφοῦ μὲ φοβῶντανε ; Μὰ ἄξαφνα γιατί νὰ μ'
ἀφίση, καθὼς τῆς ἄρχιζα τὴν κουβέντα ; Τάχα νὰ μ' ἀγα-
ποῦσε ποὺ δὲν ἤθελε νὰ μὲ διώξῃ ; Μὰ τότεσ γιατί εὐτὺς
ἀμέσως νὰ μ' ἀφίση ;... Πολλὰ ἐρωτηματικά !— — —

'Μεσοβδόμαδα ἡ κυρ' 'Αθηνᾶ μοῦκαμε μὲ σοβαρὸ ὕφος
μιὰν ἀνακοίνωση :

— 'Η κυρὰ - Γιώργαινα ἡ κουφή, ξέρετε, δῶ ἀντίκρου
κ' ἡ κόρη της, τὸ Λολάκι καλέ, μᾶς καλοῦνε ὅλους καὶ σᾶς
καὶ μᾶς τὸ Σαββάτο τὸ βράδι ποὺ θᾶχουνε διασκέδαση γιὰ
τὶς ἀποκριέσ. Γειτόνοι βλέπεισ... Καλὸ εἶναι νὰ πᾶμε...
Καὶ σεῖσ. 'Ε ;

— Νὰ ἰδῶ, εἶπα σοβαρά.

Ἡ κυρὴ Ἀθηνᾶ χαμογέλασε πονηρά... Μὲ κοίταξε
μὲ τὰ μεγάλα μάτια τῆς σὰ νὰ μὲ κάρφωνε.

— Ἀφοῦ καλεῖ τὸ Λολάκι μας... εἶπε μ' ἔμφαση.

Κι' ἀμέσως ἐμπῆκε πάλι στὴν κάμαρά τῆς, χαμογελόντας
μὲ σημασία... —

Τὸ Σαββάτο τὸ πρωῖ σηκώθηκα πολὺ πρωῖ μὲ πολλὴ
διάθεση. Πάλι ἤθελα νὰ ξαναἰδῶ τὸ Λολάκι μονάχο στὸ
δρόμο. Θὰ τῶβλεπα τὸ βράδι στὸ σπίτι του, μέσα στὴ δια-
σκέδαση... Μὰ αὐτὸ ἦτανε ἄλλο. Ἦθελα νὰν τὸ ἰδῶ καὶ
μοναχό του.

Ἔκαμα τὸ ἴδιο ὅπως καὶ τὴν Τρίτη. Τὴν ἀκολούθησα
στοὺς ἴδιους δρόμους. Καὶ τίς ἑφτά παρὰ δέκα τὴν ἀπάν-
τησα στὸ ἴδιο στενὸ τοῦ Ψειρῆ.

Τὴν καλημέρισα μὲ προσοχή.

Κεῖνη ξαφνίστηκε σὰ μὲ εἶδε. Τώρα σὰ νὰ τρώμαξε πιὸ
πολὺ ἀπὸ προχτές. Δὲ μπόρεσε νὰ μοῦ πῆ οὔτε «καλημέρα»...

— Σᾶς παρακαλῶ, μοῦ εἶπε μόνο, σᾶς παρακαλῶ...

Δὲ μποροῦσε νὰ πῆ ἄλλο λόγο.

Τί εἶχε;

— Πέστε μου... Τί θέλετε; ἔκαμα γώ.

— Δὲν κάνει νὰ μοῦ μιλήσετε ἄλλη φορὰ στὸ δρόμο. Ἡ
μάννα μου τᾶμαθε ὅλα, τᾶμαθε ὅλα...

Αὐτὰ τὰ λόγια μοῦπε βιαστικὰ καὶ προχώρησε καὶ μ' ἄφηκε.

Τὴν ἐχαιρέτισα μὲ τὸ καπέλο κ' ἔφυγα.—

«Τᾶμαθε ὅλα»! Μὰ ποιά «ὅλα» ἔμαθε ἡ μάννα τῆς;
ἔσκεφτόμουνα.—

Κι' ἄρχισα μέσα στὸ δρόμο νὰ γελᾶω. Ὁ κόσμος μὲ κοί-
ταξε μὲ περιέργεια... Σᾶς βεβαιώνω πὼς δὲ μποροῦσα νὰ
κρατήσω τὰ γέλοια.

Ἐδῶ βέβαια περιμένετε νὰ σᾶς περιγράψω τὴ διασκέδαση ποῦγινε στὸ σπίτι τῆς κουφῆς τὸ Σαββάτο τῆς Τυρινῆς. Ἐχετε μεγάλη περιέργεια νὰν τὴ διαβάσετε. Τὸ καταλαβαίνω. Μὰ ἐδῶ τὴν ἐπάθατε. Ὅπως τὴν ἔπαθα καὶ γώ! Τὸ Σαββάτο τὸ μεσημέρι ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ μπῆκε στὴν κάμαρά μου καὶ μοῦπε πὼς ἡ κουφή ἐπαράγγειλε πὼς ἡ διασκέδαση δὲ θὰ γένη. Τὴν ἀναβάλανε.

— Μὰ γιατί; ἐρώτησα τὴν κυρ' Ἀθηνᾶ.

— Δὲν ξέρω.

Κι' ἀληθινὰ καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς ἐφαινότανε πὼς δὲν εἴξερε τίποτα κ' εἶχε κι' αὐτὴ μεγάλη ἀπορία.

Ὡραῖο κι' αὐτό!

Μὰ τὴν ἄλλη μέρα τὸ μυστήριο ξεκαθαρίστηκε. Ἦρτε στὸ σπίτι ἡ κυρὰ - Μαριγώ. Τώρα εἶχε πάρη ὅλο τὸ θάρρος αὐτὴ ἡ «Παλιγγενεσία». Ἐρχόντανε τάχα νὰ βρῆ τὴν κυρ' Ἀθηνᾶ κ' ἔμπαινε ἀμέσως στὴν κάμαρά μου—τσούπ!

Λοιπὸν ἐκείνη μᾶς τᾶκαμε ὅλα λιανά. Μοῦ τᾶπε φόρα, κι' ἄς ἦτανε μπροστὰ κ' ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ.

— Ἐγὼ σᾶς τᾶπα, κύριε Γιάγκο. Δὲν ἔχω καμμία ἁμαρτία. Δὲ σᾶς τᾶπα; Αὐτὴ ἡ κουφή ὅσο τῆς λείπει ἀπὸ ἀκουή, τόσο τῆς περσεύει ἡ πονηρία. Ἀπὸ καιρὸ κάτι εἶχε ὑποψιαστῆ... .

Ἐδῶ ἡ κυρὰ Μαριγώ ἔκοψε τὴν κουβέντα γιὰ νὰ καταλάβῃ τί ἐντύπωση μοῦκαμαν τὰ λόγια τῆς.

— Τί εἶχε ὑποψιαστῆ; ἐρώτησα ξερά.

Κείνη ἐγέλασε καὶ φανήκανε ὅλα τὰ σπασμένα δόντια
της καὶ στή μέση τὸ χρυσό.

— Δηλαδή, ἐξακολούθησε, τῆς πέρασε ἡ ἰδέα γιὰ τὸ
Λολάκι πὼς τ'ἀφκιασε ἡ κόρη της μαζί σας. Θέλω νὰ πῶ
πὼς σοῦκανε τὰ γλυκὰ μάτια. Κ' ἔλεγε, αὐτὴ δηλαδή, ἡ
κουφή, πὼς καὶ σᾶς τὸ ἴδιο σᾶς ἄρесе τὸ Λολάκι καὶ τῆς
ἐκάνατε τὸ κόρτε. Μὰ δὲ μπορούσε καὶ νὰ βεβαιωθῆ. Ὡστό-
σο, τὴν Παρασκευὴ τὸ βράδι, ἦρτε στὸ σπίτι ἓνα κορίτσι,
φιλενάδα τῆς Λόλας, ποὺ δουλεύει μαζί της στὸ ταπετσεύ-
εργο. Λιλίκα τὸ λένε αὐτὸ τὸ κορίτσι. Κ' ἡ κουφή ἤθελε
νὰν τὸ ξεψαχνίση. Κι' ἄρχισε νὰ ρωτᾷ μὲ τρόπο, γιατί
εἶναι πολὺ πονηρὴ. Διάολος! Καὶ τὴν μπλέξε μὲ τὰ λόγια
τὸ κορίτσι καὶ τῆς τᾶπε ὅλα...

— Ποιὰ «ὅλα»; ἔκαμα γώ.

— Τῆς εἶπε ἡ Λιλίκα πὼς: τὸ Λολάκι μοῦπε τὸ καὶ τό.

— Καὶ τί τῆς εἶπε τάχα τὸ Λολάκι;

— Τί τῆς εἶπε; Νά: πὼς ἀγαπιώσαστε. Πὼς ἔχετε τα-
ταχτικὰ ραντεβὺ στὸ δρόμο. Πὼς τὸ προῖμμα προχωρεῖ—
καταλαβαίνεις;

— Δὲν καταλαβαίνω τίποτε.

— Μὰ τί νὰ σοῦ κάμω; Ἔτσι τολαῖστο τᾶμαθε ἡ μά-
να της. Καὶ θύμωσε, γιατί εἶπε: ὅ,τι νὰ κάμη μπροστά μου,
μέσα στὸ σπίτι μου, μπορῶ νὰν τὴν προσέχω, μὰ ὅταν ἀρ-
χίσῃ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἡλικία τὰ ραντεβὺ, τότες τί θὰ γένουμε;
...Κ' ἔτσι ἐθύμωσε ἡ κουφή καὶ τῆς ἔκαμε τὴν παρατή-
ρηση, τὴν ἔβρισε ἄσκημα... Τᾶκουσα ὅλα, ξέρετε, ἀπὸ τὴν
κάμαρά μου καὶ τὸ λυπήθηκα τὸ κορίτσι... Μοῦ πόνεσε
ἡ καρδιά μου, κύριε Γιάγκο...

— Μὴν τὸ χτύπησε κι' ὄλας; ἐρώτησε ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ.

— Δὲν πιστεύω... εἶπα γὼ μὲ κάποιον φόβο.

— "Όχι, όχι. Μὰ τὴν ἔκαμε τριῶν παραδιῶνε. Τῆς εἶπε πολλά... Τὴν Παρασκευὴ τὸ βράδι αὐτά. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Σαββάτο δὲν ἔκαμανε τὴ διασκέδαση... Σᾶς εἶχανε καλέση πιά. Μὰ πῶς νὰ γένη ὥστε νὰ μὴν πάη ὁ φίλος τῆς κόρης της; "Ὅπως ἄλλοιῶς κι' ἂν ἔκανε, θάτανε ἄσκημα. Μποροῦσε νᾶναι καὶ προσβολή... Κατάλαβες;... Γι' αὐτὸ χάλασανε ὅλη τὴ διασκέδαση. Δὲν τὴν κάμανε καθόλου.

Κι' ἄρχισε πάλι νὰ γελᾷ ἡ κυρὰ-Μαριγῶ.

— Καλά, ἔσεῖς γελᾶτε, κυρία Μαριγῶ, τῆς εἶπα, μά, παρακαλῶ, τί φταίω γὼ σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ἱστορία;... Νᾶν τῆς χάλασω ἐγὼ τῆς κυρὰ-Γιώργαινας τὴ διασκέδαση κι' ὅμως νὰ μὴν ξέρω τίποτ' ἀπ' αὐτά;... Ξέρεις πόσο στενοχωριῶμαι;...

Ἡ κυρὰ-Μαριγῶ ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ γελᾷ καὶ φαινότανε τὰ σπασμένα δόντια της καὶ τὸ χρυσὸ στή μέση. Ποτὲ τὸ στόμα της ἐκεῖνο δὲ μοῦ φάνηκε τόσο ἐλεεινὸ καὶ βρωμερό!

— Σᾶς λέω, κυρία Μαριγῶ, πῶς δὲν ξέρω τίποτα... ἔλεγα γὼ.

— "Ἐ, δὲν μπορεῖ. Κάτι θᾶναι... εἶπε ἡ κυρὰ-Μαριγῶ.

Εἶχε ἐπιμονὴ μεγάλη. Μὰ κι' ἡ σπιτονοικοκυρὰ μου ἐπρόστεσε, χειρότερα αὐτῆ:

— Κάτι βέβαια εἶναι.

Καὶ γέλασε κι' αὐτὴ καὶ λάμπανε μὲ χαρὰ τὰ μεγάλα μάτια της. Αὐτὴ φανταζότανε πῶς τὸ πρᾶμμα προχωρεῖ μὲ τὸ Λολάκι, κι' αὐτὸ τὴν εὐχαριστοῦσε...

Κεῖνη τὴν ἡμέρα φουρκίστηκα πολὺ. Κ' εἶπα: τί τοὺς θέλω γὼ τοὺς μπελιάδες μὲ τέτοια κοριτσάκια; "Ἄς τὸ νὰ κουρευεῖται καὶ τὸ Λολάκι, ὅταν εἶναι φόβος νὰ γένης γελοῖος γιὰ δαῦτο...

Κι' ὅμως!... Ἐπειτ' ἀπὸ μέρες ἑκατάλαβα πὼς αὐτὸ
κάτι μοῦ στοίχιζε. Μπορεῖ λίγο... Μὰ πάντα κάτι...
Ἐπρεπε ὅμως ν' ἀποφύγω.

Ἐπροσπάθησα πιά οὔτε νὰ μὴν τὸ κοιτάζω τὸ Λολάκι.
Κι' ὅμως, μόλις ξεπρόβαλα στὸ παρεθύρι μου, ἔβγαινε κ' ἡ
κουφή καὶ μὲ κοίταζε μὲ μιὰ ματιὰ πικραμένη κι' ἀνήσυχη.
Αὐτὸ τὸ βλέμμα της πῶς μ' ἐτάραζε!

Μὰ τί τῆς ἔκαμα αὐτῆς τῆς ξωτικῆς γυναίκας;...

Ἐπρεπε οὔτε καὶ τὸ παρεθύρι μου νὰ μὴν μπορῶ ν'
ἀνοίξω;—

Στὸ σπίτι ἡσυχία, στὴν Τράπεζα πάντα ἡ ἴδια μονότονη
δουλειὰ καὶ μόνο τὸ βράδι κάπου-κάπου λίγη διασκέδαση.
Τίποτ' ἄλλο... Πέρασε ἔτσι κάμποσος καιρὸς.—

Ἄξαφνα ἑκατομμύρια μαργαρίτες γιομίσανε τὸν κῆπο!
Τὶ τρικυμιὰ ἀνθίσης! Ἐνα θαῦμα!

Ἄνοιξη.

Ἐκαμε, θυμᾶμαι κ' ἓνα φεγγάρι ἀνοιξιάτικο ποὺ ἦτανε
τρέλλα! Ἐνα βράδι μπορῶ νὰ πῶ πὼς τὸ φεγγάρι ἔμε-
θοῦσε τὸν κόσμο! Ἡ κυρ' Ἀθηνᾶ μὲ τὰ τρία παιδάκια
της ἦτανε καθισμένη ὄξω ἀπὸ τὸ πορτόνι, στὸ δρόμο. Τὸ
μικρὸ-μικρὸ κοιμώντανε ἡσυχὰ στὴν κάμαρά της. Ὁ κυρ-
Δημήτρης δὲν εἶχε γυρίση ἀκόμα στὸ σπίτι. Μόνος ἐγὼ
ἤμουν σ' ὄλο τὸ σπίτι καὶ τὸ μικρὸ ποὺ κοιμώντανε.
Βγῆκα καὶ γὼ ἀπὸ τὴν κάμαρά μου στὸν κῆπο, στὸ πίσω
μέρος τοῦ σπιτιοῦ. Τὸ φεγγάρι ἔσταζε ἀσῆμι σ' ὄλον τὸν
κῆπο. Τὰ ἑκατομμύρια οἱ μαργαρίτες ἐρουφούσανε τὶς
ἀχτίδες τοῦ φεγγαριοῦ. Πέρα ὁ τοῖχος τῆς μάντρας ἦτανε
ἀσημένιος. Ἐκεῖ ἐτέλειωνε ἡ θάλασσα, ποὺ μέσα της ἔπλεαν
ἑκατομμύρια ἄσπρα στρογγυλὰ μάτια...

Εἶχα μείνη σὰ σαστισμένος.

Ἄξαφνα ἔφρασε στ' ἀφτιά μου μιὰ φωνούλα λίγο βρα-
χνή καὶ σὰ φοβισμένη :

— Μοῦ φαίνεται πὼς ἔκλαψε τὸ μικρό, κυρ' Ἀθηνᾶ...
Μὴ σκωθῆς ἐσύ... Ἄφισε... Θὰ πάω γὼ νὰ ἰδῶ...

Ἦτανε ἡ φωνὴ τοῦ Λολακιοῦ.

Κι' ὅμως τὸ μωρὸ καθόλου δὲν ἔκλαψε. Θὰ τᾶκουα
ἐγὼ καλλίτερα πὺ ἤμουνα πιὸ κοντά. Πῶς τῆς φάνηκε
πὼς ἔκλαψε ;...

Σὲ λίγο ἐφάνηκε πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ξεπρόβαλε μέσα
στὶς μαργαρίτες. Τὸ Λολάκι !...

Θαῦμα !

Μιὰ μαύρη λεπτὴ σιλουέττα μέσα στὴν ἄσπρη θάλασσα,
μέσα στὴν ἡσυχὴ δροσιὰ τοῦ ἄσημοῦ...

Εἶπε δειλιασμένη : « Καλησπέρα ». Μὰ δὲ μὲ φοβήθηκε
αὐτὴ τὴ φορὰ. Μὲ κόντεψε. Εἶπε :

— Μὴν ἔκλαψε τὸ μικρό ;

— Ὁχι, εἶπα ξερά.

Ἔκαμε νὰ κουνηθῆ. Ἦθελε νὰ μὲ κοντέψῃ πιὸ πολὺ
ἢ νὰ φύγῃ ; Δὲν ξέρω. Ἐπαραπάτησε. Λίγο ἔλειψε νὰ
πέσῃ...

— Τί εἶναι, Λολάκι ; Θέλεις τίποτε ;

Κι' ἀλήθεια σὰν κάτι νᾶθελε νὰ ζητήσῃ.

Ἐκοντοστάθηκε λίγο ἀκόμα. Ἐπειτα εἶπε μὲ μιὰ φωνὴ
παραπονεμένη, πολὺ παραπονεμένη :

— Γιατί ρωτᾶτε ;... Γιατί ;...

Κ' ἔφυγε ἀμέσως τρέχοντας. Οὔτε « Καληνύχτα » δὲ
μοῦπε. — —

Καλὰ ἔκαμα. Ἔτσι ! Τί τᾶθελα τὰ πολλὰ λόγια μὲ τὸ
Λολάκι ; Για νᾶχῶ φασαρίες ; Καλὰ ἔτσι. Τώρα εἶμαι ἡσυ-
χος. — — —

Περάσανε πολλές μέρες. Δὲν εἶδα καθόλου τὸ Λολάκι ὅλες αὐτὲς τὶς ἡμέρες.

Ἔνα πρωτὶ, καθὼς ἔβγαινα ἀπὸ τὴν κάμαρά μου, εἶδα κάτι γράμματα γραμμένα μὲ μολύβι ἀπόξω ἀπὸ τὴν πόρτα μου. Βέβαια αὐτὰ τὰ γράμματα δὲν ἦτανε γραμμένα τὸ βράδι. Κάποιος τᾶγραψε τὴ νύχτα.

Νὰ τὶ ἦτανε γραμμένα :

«Μὲν μαργαρίτα ἔκοψα νὰ εἰδῶ ἂν μαγαπᾶς καὶ ἐκείνη μαποκρήθηκε πὼς Ψεύτη ΜΕ ΓΕΛΑΣ !.»

Ἡ κυρὸ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τὴν αὐλὴ μὲ εἶδε πὸν διάβαζα ἀπάνου στὴν πόρτα. Ἐκόντεψε κ' εἶδε κ' αὐτὴ τὰ γραμμένα.

— Αὐτά, τῆς εἶπα, κάποιος τᾶγραψε ἀπόψε, τὴ νύχτα...

— Καὶ ξέρεις ποιανοῦ εἶναι αὐτὰ τὰ γράμματα ; μού εἶπε κείνη.

— Ὅχι. Βέβαια κάποιος ἀγράμματος τᾶγραψε. Μὰ ἦτανε ἀνάγκη νὰ λερώσῃ τὴν πόρτα ;

— Τὰ γράμματα αὐτὰ εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸ Λολάκι χωρὶς ἄλλο, εἶπε ἡ κυρὸ Ἀθηνᾶ. Τὰ γνωρίζω καλὰ τὰ γράμματα της. Καὶ βέβαια τᾶγραψε γιὰ σᾶς.

— Γιὰ μένα ; ἔκαμα γώ.

— Βέβαια... Τάχα δὲν ξέρετε πὼς σᾶς ἀγαπάει ;...

— Ἀστειεύεστε τώρα, κυρὸ Ἀθηνᾶ ;

— Σοβαρὰ σᾶς λέω... Μάλιστα κείνο τὸ βράδι πὸν εἶχε φεγγάρι, θυμᾶστε, κ' ἦρθε στὸν κῆπο μοναχὴ της νὰ σᾶς εὔρη...

— Νὰ μ' εὔρη ; Ἐμένα ;

— Βέβαια. Γιὰ σᾶς ἦρθε...

— Τί ἤθελε ;

— Ξέρετε τί μούπε ;

—Τί σᾶς εἶπε ;

—'Επίστευε πῶς θὰ τὴν ἐφιλοῦσες.—

9

—'Ωραϊα, ὦραϊα ! κύριε Γιάγκο !

Ἦτανε μιὰ φωνὴ ἀπὸ πίσω μου, καθὼς περπατοῦσα στὴν ὁδὸ Σταδίου ἓνα ἀπόγιομα, μὲ βγῆκα ἀπὸ τὴν Τράπεζα.

'Εγύρισα καὶ κοίταξα. Ἦταν ὁ κύρ - Γεράσιμος, ὁ πατέρας τῆς Τιτίκας.

—Καλησπέρα, τοῦπα.

—Καλησπέρα, κύριε Γιάγκο. Λοιπὸν ὦραϊα μᾶς τὰ κατὰφερες !

— Τί σᾶς κατάφερα ;

— Κάνεις καὶ τὸν ἀδιάφορο ; Οὔτε θυμήθηκες ὅσα ὑποσκέθηκες. . . Κ' ἔχουμε καὶ τόσους μῆνες νὰ σὲ ἰδοῦμε. . . Ἦ προκομμένη ἡ Τιτίκα — τᾶμαθες βέβαια ! Ἐπῆγε μὲ τὸ θίασο τῆς Κούλας στὴν Τρίπολη. Ἐλεῖται πήγανε στὴν Καλαμάτα καὶ στὴν Πάτρα. Θὰν τὰ ξέρεις. . . Καὶ τώρα σήμερ' - αὔριο θὰ ξανάρθουνε. Ἐσὺ ὅμως, πρὶν φύγουνε οὔτε θὰ τὴν συνάντησες νὰ τῆς πῆς τίποτα. . . Κρίμας τὴν τόση φιλία μας ! . . .

— Μά. . . Ξέρετε. . .

Δὲν εἴξερα τί νὰ τοῦ πῶ.

— Ἀφισ'τα τώρα τὰ λόγια, κύριε Γιάγκο ! Εἶναι περιττά. . . Ἔτσι βέβαια εἶν' οἱ φίλοι σήμερα. . .

— Μὰ τί μποροῦσα νὰ κάμω γώ ; . . . εἶπα δειλιασμένα.

— Κάτι θὰ μποροῦσες. . . Πολλὰ θὰ μποροῦσες ἂν ἤθελες. . . Μὰ ἄς εἶναι. . . Τώρα τὸ κορίτσι ἔχασε τὸ χειμῶνα

του... Αὐτὴ ἢ συχαμένη τὸ πῆρε στὸ λαιμὸ της... Ὅσα εἶπαμε γιὰ τὸ Παρίσι καὶ ὅσα συμφωνήσαμε πήγανε ὅλα στὰ πούφ !...

— Μὰ δὲν συμφωνήσαμε... εἶπα γώ. Μονάχα εἶπα πὼς θὰ προσπαθῆσω...

— Τώρα ἄς εἶναι. Ἄφισ'τα αὐτά, κύριε Γιάγχο... Τώρα εἶναι ἄλλο τὸ ζήτημα. Τώρα εἶναι φόβος νὰ χάσῃ καὶ τὸ καλοκαῖρι της μαζί μὲ αὐτὴ τὴ βρωμο - Κούλα. Φοβοῦμαι μὴν τὴν πάρῃ καὶ τὸ καλοκαῖρι στὸ θιάσό της καὶ τὴν ἀφήσῃ πάλε στοὺς τρίτους ρόλους... Τὴν κάνει ὅπως θέλει, σοῦ λέω, ὅπως θέλει... Πρέπει ὅμως μὲ κάθε τρόπο νὰ τῆς τὴν πάρουμε... Ἢ θὰ πάῃ χαμένο τὸ κορίτσι ! Κι' εἶναι κρίμας ! Εἶναι κρίμας...

— Βέβαια, βέβαια... ἔλεγα γὼ ψυχρά.

Μὰ ἀληθινὰ ἐβαρυνώμouνα καὶ συχαινόμouνα αὐτὴ τὴν ἱστορία... Τὶ θέσῃ εἶχα γὼ σ' ὅλα αὐτά ;

— Ὡστε πρέπει νὰ φρονίσουμε..., μούπε.

— Βέβαια. Πρέπει νὰ φρονίσουμε... ἔκαμα γὼ ψυχρὰ καὶ προσποιημένα.

Ἦθελα πὰ νὰ ξεφύγω ἀπ'αὐτὴ τὴν κουβέντα. Ἐκαμα λοιπὸν τὸ βιαστικό.

— Ξέρετε, κύρ-Γεράσιμε, ἔχω τώρα μιὰ δουλειὰ βιαστική. Ἄλλη στιγμὴ τὰ λέμε καλλίτερα...

Καὶ πρὶν προφτάσῃ νὰ μὲ κρατήσῃ, τὸν ἐχαιρέτησα κ' ἔφυγα βιαστικός.

Ἄνεραινα μὲ γλήγορο βῆμα τὴν ὁδὸ Σταδίου κατὰ τὸ Σύνταγμα.

Παραπάνου ἀπάντησα μπροστὰ σὲ μιὰ «Παρφουμερὶ» ἓνα αὐτοκίνητο σταματημένο. Μονάχα ὁ σοφὲρ ἦτανε μέσα. Ἐνα παιδάκι βγήκε ἀπὸ τὸ μαγαζὶ κ' ἔβαλε μέσα στὸ αὐτο-

κίνητο διάφορα κομψά κουτάκια κόκκινα, πράσινα και κίτρινα. . . Κ' έπειτα μιὰ γυναίκα, μιὰ νέα, λεπτή και κομψή γυναίκα βγήκε από την «Παρφουμερί» και μπήκε γλήγορα στο αυτοκίνητο. Ήτανε αληθινά χαριτωμένη σιλουέττα. . . Έκαμα πὸ γλήγορο τὸ βήμα μου, γιὰ νὰ προφτάσω νὰ τὴν ἰδῶ καλὰ ἀπὸ κοντά. . . Κείνη τὴν ἴδια στιγμή ἔτυχε νὰ γυρίσῃ κι' αὐτὴ τὰ μάτια τῆς καταπάνω μου. Μὲ εἶδε και μὲ κοίταξε προσεχτικά. Ήταν ἡ Τιτίκα! Πῶς; ἤρτε; Ἐκόντειςα τότες μὲ θάρρος.

—Καλησπέρα σας. . . Καλῶς ἦρθατε. . .

—Καλὸ στὸ φίλο μου. . .

—Και πότε ἦρθατε;

—Ὅριστε μέσα και θὰ τὰ μάθετε ὅλα. . .

Ήτανε περισσότερο παρὰ ποτὲ κομψὴ και νόστιμη! Κι' ὅμως δὲ μὲ τραβοῦσε πὰ καθόλου. Μοῦκανε κάποιαν ἀηδία, συχαμάρα. . . Θυμῆθηκα λίγο και τὸ γλυστερὸ κρὺο φίδι. . . Ὅμως μ' ἔσπρωχνε πολὺ ἡ περιέργεια, ἡ περιέργεια. . .

Ἐπήδησα μέσα στὸ αυτοκίνητο πλάϊ τῆς.

Ἐκείνη μὲ μιὰ χάρη ἰδιαίτερη ἐμάζεψε τὰ φουστάνια τῆς, ἐπαραμέρισε τὰ πολύχρωμα κουτάκια κ' ἐκάθησε.

—'Αλόν, σοφέρ!

Ἐκυλοῦσε ἤσυχα και μαλακά και ἀναπαυτικά τὸ αυτοκίνητο ἀπάνω στὴν ἄσφαλτο κατὰ τὸ Σύνταγμα.

—Πῶς τὰ πέρασες, Τιτίκα, στὶς ἐπαρχίες;

—Δὲν τὰ ξέρεις; Σὰ στὴν ἐπαρχία. . .

—Μὰ πότε ἦρθατε;

—Χτὲς τὸ βράδι μὲ τὸ τραῖνο.

—Και πῶς ὁ πατέρας σου δὲν τῶμαθε;

—Πῶς τὸ ξέρεις; μὲ ρώτησε μὲ κάποιαν ἀνησυχία.

—Τώρα μόλις τὸν εἶδα... Δὲν εἶναι δέκα λεφτὰ τῆς ὥρας. ἦ

— Δὲ βαρύνεσαι... Θὰ τὸ μάθη... Ξέρεις, ἐγὼ μένω σὲ ξενοδοχεῖο καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸν εἶδα. Θὰ τὸ μάθη πὼς ἦρα καὶ θάρτη μονάχος του νὰ μ' εὔρη... "ὦ ! μείνε ἡσυχος...

Κάπως μ' ἐπείραζε ὁ τρόπος πὸν μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὸν πατέρα της. Ἐνῶ ἐκεῖνος...

Μοῦρθε στὸ νοῦ ἄξαφνα νὰ τῆς κάμω μιὰ σχετικὴ κουβέντα.

— Ἐγὼ, νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲν ἐπίστευα πὼς θὰ πᾶς σ' ἐπαρχία...

— Τί νάκανα; «Ἄλὰ γκέο κὸμ ἀλὰ γκέο»...

— Δὲν εἶναι καὶ πολὺ σωστὸ αὐτό, Τιτίκα.

— Γιατί;

— Γιατὶ μπορούσατε πολὺ καλὰ νὰ μείνετε στὴν Ἀθήνα μὲ ἄλλο θίασο καὶ μὲ θέση καλλίτερη... Μὲ ρόλους καλλίτερους...

— Καὶ ποιὸς σᾶς τᾶπε αὐτά;

— Ἔτσι λέει ὁ καλλιτεχνικὸς κόσμος...

— Οὐφ! Καλὲ ποιὸς καλλιτεχνικὸς κόσμος; Δὲν ξέρουν τί λένε.— Εἶπε κείνη κ' ἔκοψε τὴν κουβέντα.

Ἐπῆρε ἓνα κουτάκι ἀπὸ κείνα ποῦχε φέρει τὸ παιδάκι μέσα στὸ αὐτοκίνητο. Τ' ἀνοιξε, τὸ κόντεψε στὴ μυτίτσα της καὶ ρούφηξε μὲ ἡδονή...

Ἐγὼ ἐκοίταζα γύρω. Περνούσαμε τὸ Σύνταγμα καὶ μπαίναμε στὴν ὁδὸν Ἐρμοῦ.

— Ξέρεις, μοῦπε ἄξαφνα, θὰ μὲ συνοδεύσης νὰ ψωνίσω κάτι δῶ στὰ ἐμπορικά.

— Μὰ ξέρετε... Ἐκαμια γώ.

— Δὲ θέλετε νᾶρθετε;

— Μὰ δὲν ἔχω καιρό... Θὰ μὲ συγχωρήσετε νὰ φύγω σὲ λίγο... Μιὰ δουλειά, κάποια δουλειά πὸν δὲν ἀναβάλλεται...

—“Ωστε δὲ σοῦ ἀρέσει ἡ συντροφιά μου; εἶπε κάπως ἀπότομα αὐτή.

Αὐτὰ τὰ λόγια μὲ πείραξαν. Καὶ τί σχέση εἶχα γὼ μ' αὐτὴ ποὺ ἤθελε νὰ μοῦ εἶναι εὐχάριστη ἡ συντροφιά της; Μήπως ἐπίστευε ἡ συχαμένη πὼς θὰν τῆς ἔκανα κόρτε; Δὲν πάει νὰ βρῆ τὴν Κούλα;... “Ἡμουνα ἔξω φρενῶν. Ἀκοῦς ἐκεῖ! Μὰ ἔπρεπε νὰ κρατηθῶ γιὰ λίγες στιγμές. Καί, σὰν τὴν ἄφρινα κείνη τὴν ὥρα, θὰ προσπαθοῦσα νὰ μὴν τὴν ξανασυναντοῦσα ποτέ, τὴν ἔλεινῃ...

Δὲν τῆς ἀπάντησα καθόλου.

—Μὰ πῶς; Γιατί δὲν μοῦ ἀπαντᾶτε; ξανάπε αὐτή.

Πάλι ἐγὼ ἐσιωποῦσα. Καὶ κοίταζα τὸ δρόμο, τὰ πεζοδρομία, τὰ μαγαζιά γύρω. Καὶ καθὼς κοίταζα τὰ πεζοδρομία τῆς ὁδοῦ Ἐρμοῦ, τί βλέπω; Τί βλέπω;... Τὸ Λολάκι! Naί... Θὰ σκόλαινε κείνη τὴν ὥρα ἀπὸ τὸ ταπετσιέρικο καὶ πήγαινε στὸ σπίτι. “Ἦτανε μόνο. “Ἦσυχο καὶ ντροπαλό, ὅπως πάντα... Ἐκοίταζα τὰ βήματά του... Σὰν πουλάκι, τὸ κακόμοιρο, σὰν πουλάκι...

“Ἀξαφνα τὸ Λολάκι μοῦριξε μιὰ ματιά. Μὲ εἶδε καλά. Ἐκοίταξε καὶ τὴν Τιτίκα καλά. Μειμῆς σὰ μιὰ συννεφιά νὰ σκέπασε τὸ ἥσυχο προσωπάκι του... “Ἐκαμε γιὰ μιὰ στιγμή νὰ σταθῇ... Ἐπειτα ἐπαραπάτησε... Λίγο ἔλειψε νὰ πέση...

Ἄληθινὰ τὸ Λολάκι εἶχε ταραχτῆ πολὺ...

Τάχα μιὰ ζήλια;...

Μὰ ὅλ' αὐτὰ γινήκανε σὲ μιὰ στιγμή. Τὸ αὐτοκίνητο ἐπροχωροῦσε...

Σὲ λίγο βρεθήκαμε μπροστὰ σ' ἓνα μεγάλο μαγαζί.

—Ἐδῶ, σοφέρ, εἶπε ἡ Τιτίκα.

Τὸ αὐτοκίνητο ἐστάθηκε.

Κατεβήκαμε και σταθήκαμε κ' οἱ δυο στο περσοορμιο,

—Λοιπὸν θὰ σᾶς χαιρετίσω, Τιτίκα.

— Γιατί;

—Μὰ θὰ φύγω... Θὰ σᾶς ἰδῶ ἄλλη στιγμή...

Κ' εἶχα σκοπὸ νὰ μὴν τὴν ξαναἰδῶ ποτέ.

— Θὰ φύγετε, ναί... ἔκαμε αὐτὴ. Μὰ θαυμάζω μὲ τὸν τρόπο σας... Γιατί ἔτσι;...

— Μὰ δὲ σᾶς εἶπα;...

— Λυποῦμαι...

— Γιατί νὰ λυπᾶστε; ἔκαμα γώ.

— Μιὰ φορὰ εἶσατε εὐγενῆς κύριος...

— Εἶμαι καὶ τώρα.

— Τότες γιατί τὸ κάνετε αὐτό;

— Γιατί, σᾶς εἶπα, ἔχω δουλειά, βιαστική δουλειά, δουλειά πὸν δὲν ἀναβάλλεται...

— Ἄς τὸ πιστέψω...

— Ὡστε θέλετε νὰ μὲ πειράξετε; Ἡ τὸ λέτε σοβαρά;... Ἐκαμα κάπως θυμωμένος.

— Θὰ σᾶς ἐπείραζα, ἂν σᾶς ἔλεγα τὴν ἀληθινὴ ὑποψία μου.

— Νὰ τὴν πῆτε, τῆς εἶπα τότες ἀπότομα.

— Ναί. Λοιπὸν ὅταν ἔφυγα, τὸ φθινόπωρο, μ' ἀγαπούσατε... Τώρα ὅμως ἀγαπᾶτε κάποιαν ἄλλη... Τὸ καταλαβαίνω καλά... Ἄς εἶναι...

Ἐφουρκίστηκα πιά γιὰ καλά. Δὲν μποροῦσα νὰ κρατηθῶ.

— Ὁχι. Ἐγὼ ποτὲ δὲν σᾶς ἀγάπησα. Εἶσατε γελασμένη! τῆς εἶπα ζωηρά.

— Οὐ τώρα!... Ἀφίστε τὰ λόγια... Ἐσεῖς ἐρχόσατε στὸ καμαρίνι μου...

— Σὰ φίλος... Σὰ θαυμαστῆς τῆς τέχνης σας...

— Ἀφίστε τα αὐτά... Ἐρχόσατε κ' ἐρωτοσαλιαρίζα-

τε... Δὲν τὰ θυμᾶστε;... Δε μ' ἀγαπούσατε τότες;...

— "Οχι.

— "Ε, καλὰ, καλὰ... Δὲν σᾶς εἶπα; Τώρα ἀγαπᾶτε κάποιαν ἄλλη... Γι' αὐτὸ τὰ λέτε αὐτά. 'Αγαπᾶτε κάποιαν ἄλλη.

— 'Εγὼ ἢ ἔσεῖς; τῆς εἶπα ἀπότομα.

— Τί ἐγώ;

— 'Εσεῖς ἀγαπᾶτε *κάποιαν ἄλλη*...

"Ἄξαφνα τὸ προσωπάκι της ἀγρίεψε. Ἐσήκωσε τὰ χεράκια της καὶ τὰ λεπτά της δάχτυλα γινήκανε σὰν ἀγκίστρια.

"Ὀλη γίνηκε σὰ μὰ γάτα ἀγριεμένη. Καὶ μὲ μὰ στριγγιά φωνὴ μου εἶπε :

— Συχαμένε!...

Οὔτε τὴ χαιρέτησα κ' ἔφυγα χωρὶς νὰ πῶ λέξη.

10

'Απὸ τὸ πρῶτ' ἡμouνα πολὺ νευριασμένος.

'Η σκηνὴ πού μουῦκανε τὸ προηγούμενο βράδι ἐκείνη ἢ ἄθλια ἢ Τιτίκα μὲ εἶχε ἀκόμη ἄνου - κάτου... 'Ακοῦτε ἢ συχαμένη νὰ μὲ βρῖση γιὰ τῆς τᾶπα; "Α! μὰ ἔπρεπε νὰ τῆς τὰ πῶ! Καὶ πιὸ χοντρά ἀκόμα! 'Ακοῦς νὰ πιστεύῃ πὼς τῆς ἔκανα κόρτε καὶ πὼς τὴν ἄφηκα γι' ἄλλη... 'Ακοῦς ἐκεῖ!

'Απὸ τὸ πρῶτ' ἡμouνα πολὺ νευριασμένος.

"Ἐτσι χτὲς ἐτέλειωσε ὀριστικὰ καὶ ἡ ἱστορία μὲ τὴν Τιτίκα. Μὲ τὸ Λολάκι δὲν ἦτανε ποτὲ τίποτε ἄξιο λόγου. Κι' ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος τί θέλω νὰ μπλέξω μὲ τέτοια μικρούλια κοριτσάκια καὶ μὲ γυναῖκες σὰν τὴ κουφή... Μὰ χθὲς τὸ δύστυχο ἐταράχτηκε πολὺ... Ἐζήλεψε τάχα; Καὶ ποῦ νᾶξερε τίς ὠραῖες σχέσεις μας μὲ τὴν Τιτίκα!...

'Απὸ τὸ πρῶτ' ἡμouνα πολὺ νευριασμένος.

Γι' αὐτὸ σηκώθηκα καὶ πολὺν πρωτὶ καὶ βγῆκα ὄξω.
Ἦτανε μιὰ μέρα ἀνοιξιὰτικὴ μαγευτικὴ. Σπάνια μέρα!
Λὲς πῶς εὐώδιαζαν καὶ τὰ πεζοδρομία. Μπῆκα στὸ τραμ
καὶ τράβηξα γιὰ τὸ Ζάπλειο. Μαγεία!... Ὅλα φρέσκα καὶ
χαρούμενα. Τὰ δέντρα κατάχλωρα καὶ τὰ λουλούδια γιομά-
τα χαρά. Λὲς πῶς ὅλα μοῦ γελοῦσανε... Τί μέρα ὠραία!
Καὶ σκεφτόμουναι: Τί ὁμορφὴ ποῦναι ἡ ζωὴ καὶ τί ὁμορφὴ
ἀκόμα πὸν θὰ μποροῦσε νᾶναι ἡ ζωὴ!... Κι' ὅμως ἤμουναι
στενοχωρημένος, νευριασμένος, πολὺ νευριασμένος...

Ἔπειτα πῆγα στὴν Τράπεζα.

Τὸ μεσημέρι, ἔπειτ' ἀπὸ τὸ φαί, δὲν πῆγα στὸ σπίτι.
Ἄν πῆγαινα θὰ στενοχωριόμουναι πιὸ πολὺ. Ἦθελα νὰ
βρῶ κανένα φίλο γιὰ νὰ ξεσκάσω, καμμιά καλὴ παρέα γιὰ
νὰ γελάσω λίγο...

Ἄφοῦ ἔφαγα, κάθισα σ' ἓνα ζαχαροπλαστεῖο στὰ Χα-
φτεῖα γιὰ νὰ πιῶ καφέ. Λίγες παρέες καθόντανε καὶ κου-
βεντιάζανε. Μὰ τὰ πιὸ πολλὰ τραπέζια ἦτανε ἀδειανά. Ἐκοί-
ταξα τὸ δρόμο μὴ φανῆ κανέναν φίλος. Καὶ καθὼς κοίταξα,
εἶδα τὴν Ἄντρέ.

Εἶχα μῆνες νὰ τὴν ἰδῶ αὐτὴ τὴ γυναῖκα. Κ' ἦτανε πολὺ
εὐθυμὴ καὶ διασκεδαστικὴ καὶ ξετσιπίωτη... Τυχερὸς εἶμαι,
σκέφτηκα. Ἄς τὴν κράξω.

— Ἄντρέ! Ἄντρέ!

Ἐγύρισε καὶ μὲ εἶδε. Τῆς ἔκαμα σημεῖο μὲ τὸ χέρι
νᾶρθη κοντά. Δὲν ἤθελε ἄλλα παρακάλια αὐτῆ. Ἄλλαξε ἀμέ-
σως δρόμο, μπῆκε στὸ ζαχαροπλαστεῖο κ' ἤρθε κοντά μου.

Ἦτανε ἓνας ἀλαφρὸς τύπος κοκκότας ἡ Ἄντρέ. Τὴν
ἔκανα πολὺ γοῦστο, ὅταν τὴν πρωτογνώρισα—εἶχανε περά-
ση μῆνες ἀπὸ τότες. Ἡ μητέρα της ἦτανε Γαλλίδα, καὶ
κείνη κοκκότα. Κι' ἀπὸ τίς πιὸ ξακουσμένες μάλιστα. Κ' ἡ

Ἄντρε θάπαιζε ρόλο, μὰ εἶχε διάφορα «βίτσια» πὸ τῆς ἐχάλασαν τὴν καριέρα. Ἦτανε νέα ὅσο εἰκοσιδύο χρονῶνε. Τὸ κορμάκι τῆς καλοφτιασμένο κι' ἀκόμα φρέσκο. Πέρσου εἶχε καὶ μιὰ φωνούλα καλούτσικη, σὰν τραγουδοῦσε. Ἦτανε μάλιστα γιὰ ἓνα φεγγάρι καὶ κορίστα στὴν ὀπερέττα. Μὰ τώρα εἶναι ζήτημα ἂν μποροῦσε πιά νὰ τραγουδήσῃ. Γιατὶ ἔπινε πολὺ κρασί. Ἐπειτα δὲν ἦτανε καὶ κανένα ἄλλο «βίτσιο» πὸ νὰ μὴν τὸ εἶχε. Τὸ πὼς ἦτανε κοκκότα τοῦ δρόμου, αὐτὸ ἦτανε τὸ λιγότερο. Τὰ ἄλλα ἦτανε τὰ χειρότερα...—

Σὰν ἦρτε κοντά μου, τὴ χαιρέτησα μὲ πολλὴν εὐγένεια καὶ τῆς πρόσφερα νὰ κάτση κοντά μου. Αὐτὸ τῆς ἔδωκε μεγάλη χαρά. Ἦτανε σπουδαία τιμὴ γι' αὐτή.

— Ἔχω μῆνες νὰ σὲ ἰδῶ, Ἄντρε, τῆς εἶπα.

— Μὴν τὰ ρωτᾶς... Θὰ σοῦ τὰ πῶ, ἀγάπη μου, μὰ νὰ μὴν τὰ πῆς κανενός...

— Λέγε, Ἄντρε μου.

— Μὲ εἶχε κλείσῃ ἡ Ἀστυνομία σ' ἓνα βρωμόσπιτο καὶ σήμερα τοὺς ἔφυγα. Τῶσκάσα!... Καὶ τώρα φοβοῦμαι μὴ μὲ ξαναπιάσουνε...

— Καὶ γιατί σὲ κλείσανε κεῖ χωρὶς νὰ θέλῃς;

— Γιατὶ δεχόμουνα στὸ ξενοδοχεῖο πολλοὺς φίλους μου... Ἐπειτα, ἐπειδὴ ἔπινα λίγο κρασί καὶ διασκέδαζα, μὲ καταγγείλανε στὴν Ἀστυνομία πὼς μεθάω καὶ πὼς εἶμαι παλιογυναῖκα. Κ' ἔτσι μὲ πιάσανε καὶ μὲ κλείσανε σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, καθὼς σοῦπα... Μὰ κεῖ μέσα δὲ μποροῦσα νὰ ζήσω. Φανταστῆτε πὸ δὲ μ' ἀφίνανε νὰ πῶ κρασί!... Ἐπειτα ὅλα μοῦ τὰ στερούσανε. Δὲν εἶχα κοκαίνη. Κανεὶς δὲν ἠθέλε νὰ μοῦ φέρῃ... Ἐπέθαινα γιὰ μιὰ ἔνεση μορφίνης καὶ δὲν εἶχε ἓνας ψυχὴ καὶ καρδιὰ ἀπάνου του νὰ μοῦ φέρῃ... Λίγον αἰθέρα εὔρισκα κι' αὐτὸν μὲ τόσα

βάσανα... Πῶς νὰ ζήσω ἔτσι;... Γι' αὐτὸ στὸ τέλος σή-
μερα τὸ κατάφερα καὶ τοὺς ἔφυγα.

— Καὶ τώρα τί θὰ γένῃ;

— Δὲν ξέρω. Νὰ μείνω πάλε σὲ ξενοδοχεῖο, φοβᾶμαι...

Μπορεῖ νὰ μὲ ξαναπιάσουνε... Ἐσὺ δὲν ξέρεις νὰ μὲ συ-
στήσῃς σὲ κανένα θίασο γιὰ κορίστα;

— Νὰ σκεφτοῦμε...

— Κάμε κάτι νὰ μὴ μὲ ξανακλείσουνε καὶ γὼ θάμαι
σκλάβο σου γιὰ πάντα. Λίγη λευτεριά θέλω καὶ λίγο κρα-
σί... Κοκαῖνη δὲ βρίσκει κανεῖς, κύριε Γιαγγκο, πουθενά;...

— Λοιπὸν, τῆς εἶπα, θάρθῃς τὸ βράδι νὰ διασκεδά-
σομε μαζὶ;

— Καὶ τώρα ἀκόμα, ἂν θέλῃς...

— Ὅχι, γιατί τώρα θὰ πάω στὸ γραφεῖο...

— Καλά. Τὸ βράδι.

Ἐδώσαμε λοιπὸν ραντεβού γιὰ τὸ βράδι, μόλις θάβγαινα
ἀπὸ τὴν Τράπεζα, σὲ μιὰ μεγάλη μπύρα στὰ Χαφτεῖα.

— Σύμφωνοι;

— Σύμφωνοι.

Ἐμεῖνα πάλε μόνος. Καὶ σκέφτηκα τότες πὼς ἀληθινὰ
ἢ ζωὴ μου γιὰ τὰ χρόνια μας, εἶναι μιὰ ζωὴ πολὺ ἡσυχ-
ζωὴ Νιρβάνας. Κεῖνο ποὺ μὲ πείραζε ἦτανε ποὺ μούλειπε
ἢ ἀνησυχία τῆς ζωῆς. Ἐπειτα, αὐτὴ τὴν ἡμέρα, αὐτὴ ἢ ἀνη-
συχία μοῦ ἦτανε ἀνάγκη μεγάλη! Ἦθελα νὰ ξεσκιάσω καὶ
νὰ ξεχάσω ὅλα τὰ τελευταῖα παράξενα πράγματα... Μοῦ
ἦτανε ποθητὴ ἢ ἀνησυχία. Ζωὴ Σανσάρας. Ἦθελα νὰ τρι-
κυμιστῶ μέσα σὲ χαρὰ καὶ σὲ κίντυνο καὶ σὲ τρομάρες.
Μέσα στὴν ἡδονὴ καὶ στὴ χυδαιότητα. Στους τροχοὺς καὶ
στὶς λάσπες, Ἦ Ἄντρὲ εἶχα τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ μπορούσε
νὰ μοῦ δώσῃ κάτι τι τέτοιο. Νὰ ἰδοῦμε...

Μόλις βγῆκα ἀπὸ τὴν Τράπεζα τὸ βραδάκι, τράβηξα
ἴσια γιὰ τὸ ραντεβού. Στὸ δρόμο πῆρα καὶ μιὰ βραδινὴ
φημερίδα. Μά, γιὰ νὰ μὴν ἀργήσω, δὲν τὴν ἀνοιξα καθό-
λου καὶ τὴν ἔβαλα στὴν τσέπη μου γιὰ νὰν τὴ διαβάσω μὲ
τὴν ἡσυχία μου. Καὶ γρήγορα-γρήγορα πῆγα στὸ ραντεβού.

Ἦ Ἄντρὲ μὲ πρόσμενε σιτὴ μπύρα. Γιὰ νάμαστε κά-

πως ιδιαίτερα, τὴν πῆρα μαζί κι' ἀνεβήκαμε ἀπάνου στὸν
ξζώστη. Ἀπὸ κεῖ θὰ βλέπαμε ὅλη τὴν κίνηση τῆς μπύρας
κάτου, ἐνῶ ἀπὸ κάτου δὲ μᾶς ἔβλεπαν σχεδὸν καθόλου. Μὲ
δυσκολία φαινότανε τὰ κεφάλια μας.

Ἐρώτησα τὴν Ἀντρέ τι προτιμᾷ, μόλις ἐκάτσαμε.

— Κρασί! εἶπε.

Ἐπαράγγειλα κρασί Κηφισιάς ἀπὸ τὸ διαλεχτότερο καὶ
καλοὺς μεζέδες ιδιαίτερους.

— Εἶπαμε λοιπόν, εἶπα στὴν Ἀντρέ γιὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ
κουβέντα, εἶπαμε νὰ σὲ συστήσω σὲ θίασο, μὰ τραγουδᾷς
καλὰ τώρα;

— Ἔχω πολὺν καιρὸ νὰ τραγουδήσω... Κ' εἶχα πολὺ
ῥωαία φωνή... Μὰ τώρα δὲν ξέρω... Κάπως σὰ νὰ βρά-
χνιασα...

— Τότες;...

Καὶ σώπασα. Βέβαια μὲ τόσες καταχρήσεις ἡ φωνή
τῆς δὲ μπορούσε νὰ μὴ χαλάσῃ.

Μόλις φέρανε τὸ κρασί καὶ τοὺς μεζέδες, ἐπῆρα γὰ ἓνα
μεζεδάκι. Μὰ κείνη δὲν ἐπῆρε μεζέ. Ἄρπαξε ἀμέσως τὴ
μπουκάλα, ἐγιόμισε ἓνα ποτῆρι καὶ τὸ ρούφηξε μὲ μιᾶς. ἔπειτα
γιόμισε καὶ δεύτερο καὶ τὸ ρούφηξε καὶ γιόμιζε καὶ τρίτο...

— Τι κάνεις ἐκεῖ, Ἀντρέ; τῆς εἶπα.

Καὶ τῆς ἄρπαξα τὴν μπουκάλα ἀπὸ τὸ χέρι.

— Μὰ δὲ θὰ πιούμε; μοῦ εἶπε φοβισμένη.

— Βέβαια θὰ πιούμε. Μὰ ὄχι ἔτσι...

— Τί ἔτσι κι' ἄλλιῶς; Πρέπει νὰ πιούμε!

— Σὲ λίγο ἄδειασε ἡ μπουκάλα κι' ἀμέσως ἡ Ἀντρέ
παράγγειλε κι' ἄλλη. Μὰ ἔπειτα μετάνοιωσε καὶ διόρθωσε:

— Γκαρσόν, ὄχι. Καλλίτερα φέρε δύο μπουκάλες.

Δὲν πρόφτασα νὰ πῶ: ὄχι. Μὰ οὔτε ἦτανε καὶ σωστό.

Ἦρτανε κ' οἱ ἄλλες μπουκάλες σὲ λίγο. Πάλι προσπά-
θησα νὰ τὴν μποδίσω νὰ πιῇ πολὺ. Μὰ ἐκατάλαβα πὼς δὲ
θὰν τὸ κατάφερα. Ἐβαρέθηκα καὶ τὴν ἄφηκα νὰ πιῇ ὅσο
ἤθελε...

Σὲ λίγο ἦτανε γιὰ καλὰ στὸ κέφι...

Ἔπινα καὶ γώ, μὰ σιγά-σιγά...

— "Α... πόψε, μούλεγε, φχαριστιῶμαι... φχαριστιῶμαι... τὸ κρασί... κρασί...

Καὶ ρούφηξε ἀκόμα ἓνα ποτῆρι.

"Αξαφνα ὁμως ἐγύρισε ἡ 'Αντρέ καὶ κοίταζε μὲ προσοχὴ ἓναν κοντὸν ἄνθρωπο. Βέβαια ἐφαινότανε καπνοπώλης ὁ ἄνθρωπάκος αὐτός. Κρατοῦσε μιὰ βαλιτζούλα στὸ ἓνα χέρι καὶ λίγα πακέτα μὲ τσιγάρα στὸ ἄλλο. Εἶχε μικρὰ σκιστὰ ματάκια, μελαχροινὸ πρόσωπο καὶ ἓνα ἀραιὸ μούσι. Ἐγύριζε τὴ μύτρα κι' ἀνέβηκε καὶ στὸν ἐξώστη καὶ φαινότανε πὼς πουλάει καπνὰ καὶ τσιγάρα. Ἡ 'Αντρέ τὸν ἐκοίταζε πάντα μὲ βλέμμα προσεχτικὸ. Ἐπειτα μοῦ φάνηκε πὼς τὸ βλέμμα της ἔδειχνε κάποιον πόθο, κάποιον δυνατὸ πόθο...

Μεμιᾶς μ' ἄρπαξε ἡ 'Αντρέ ἀπὸ τὰ μπούτια καὶ μὲ τὰ δυὸ της χέρια. Κ' ἔπεσε ἀπάνω μου ἀλάκρη. Φαινότανε πὼς κάτι θέλει νὰ μὲ παρακαλέση.

— Νὰ μοῦ πάρης... μούπε.

— Τί θέλεις;

— Κοκαΐνη... Νὰ μ' ἀγοράσης κοκαΐνη...

— Κοκαΐνη;

— Ναί. Πουλάει αὐτός... Ξέρω καλά.

Δὲν εἶπα οὔτε ναί, οὔτε ὄχι... Ἡ 'Αντρέ ὁμως ἦτανε βέβαιη πὼς δὲ θᾶχω ἀντίρρηση. Ἐκαμε ἓνα σημεῖο στὸν παράξενο καπνοπώλη καὶ κεῖνος ἐζύγωσε. Ἐπειτα τοῦκαμε κάποιο ἄλλο σημεῖο καὶ κεῖνος ἄφισε τὴ βαλιτζούλα χάμου, ἐκοίταξε γύρω - γύρω ἀνήσυχα, καὶ κατόπι ἔβγαλε μὲ προσοχὴ ἀπὸ τὴ μέσα τσέπη τοῦ σακκακιοῦ του ἓνα μικρὸ μπουκαλάκι γιομάτο μὲ ἄσπρη σκόνη, καὶ τῆς τὸ πρόσφερε.

— Ἐφτάμισν δραχμές, εἶπε.

Αὐτὴ τ' ἄρπαξε καὶ τῶκρουσε μέσα στὸ στήθος της. Ἐγὼ τί νὰ κάμω; Ἐπλήρωσα κι' ὁ παράξενος ἔμπορος ἔφυγε...

"Ἐβγαλε μεμιᾶς ἡ 'Αντρέ τὸ μπουκαλάκι, τὸ ἀνοίξε καὶ τὸ κόλλησε μὲ λαχτᾶρα στὴ μύτη της. Κι' ἄρχισε νὰ ρουφᾶ ἠδονικὰ τὴν ἄσπρη σκόνη... Τὰ μάτια της ἀρχίσανε νὰ δακρῶζουνε...

— "Αχ! πὼς μὲ ξεκουράζει! ἔκαμε. Θέλεις νὰ δοκιμάσης;

— "Οχι.

Τὼ κρυψε πάλε μέσα στὸ στήθος της καὶ ἄρπαξε πάλε τὸ ποτήρι. Ἐπὶ ἀκόμα δυὸ ποτήρια γιομάτα... Ἐμέθυσε πιά γιὰ καλά.

— Ξέρεις... Σ' ἀγαπάω... Χρυσέ... Κοκαϊνή... Μοῦ πήρες... Εἶσαι... Σὰν τὸ κρασί... Ναί... Ναί... Χά! χά!...

Ἄρχισε νὰ γελᾷ... Καὶ μὲ μιᾶς ἀνατινάχτηκε ὅλη καὶ ξάπλωσε τὰ πόδια της ἀπάνου στὸ τραπέζι... Ἐνα πιάτο ἔπεσε κάτου κ' ἔσπασε!... Μὰ καὶ γὼ ἤμουνα κάπως στὸ κέφι... Οἱ δυὸ γάμπες δὲν ξέρω πῶς μοῦ φάνηκαν ἐκείνη τῇ στιγμῇ, πού τις εἶδα ἀπὰ στὸ τραπέζι... Κ' εἶχε κάτι γάμπες ἀληθινὰ θαυμάσιες! Εἶχανε μιὰ κανονικότητα, μιὰν ὁμορφιά!... Χυτές!... Δὲν κρατήθηκα: ἄπλωσα τὸ χέρι μου κ' ἄρχισα νὰν τις χαϊδεύω ἀπαλά... Ἐκείνη τὴν ὥρα χαμογελοῦσε... Ἐπειτα μεμᾶς ἐτράβηξε τὰ πόδια της γιὰ νὰ τὰ κατεβάσῃ κάτου. Μὰ καθὼς ἔκαμε νὰ καθίσῃ, ἀναστατώθηκε ἢ φούστα της καὶ φάνηκε τὸ ἕνα της μποῦτι ἀλάκερο ὀλόγυμνο... Ἦτανε τρέλλα!... Μὲ τράβηξε, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, τὸ κάτωσπρο μποῦτι κ' ἔσκυφα καὶ κόλλησα ἀπάνου τὰ χεῖλια μου. Τῆς τὸ φιλοῦσα, τῆς τὸ φιλοῦσα μ' ἕνα φιλὶ ρουφηχτό, γιομάτο δίψα... Καὶ μαζί, ἄπλωσα τὸ χέρι μου κ' ἄρχισα νὰν τὴν γαργαλάω....

Ἦ, καλλίτερα αὐτὸ νὰ μὴν τῶκανα! Γιατὶ ἀμέσως αὐτὴ ἄρχισε ἕνα γέλιο, ἕνα γέλιο... Χωρὶς διακοπὴ, τρικυμιστό, τρανταχτό, ἀτέλειωτο... Πότε γινόντανε νευρικό καὶ δυνατό, πότε ἀπαλό, πότε πάλι τὴν τάραζε ἀλάκερη... Αὐτὸ τὸ γέλιο ἦτανε κάτι τι παράξενο... Μὰ ἄρχιζε καὶ νὰ μὲ τρομάζῃ, καθὼς τραβοῦσε ἔτσι, τόσην ὥρα, καθὼς ἔτρεχε σὰν ποτάμι, χωρὶς σταμάτημα, χωρὶς καμμιά διακοπὴ...

Ἐτραβήχτηκα ἀπὸ πάνου της καὶ τὴν κοίταξα. Τὴν κοίταξα περίεργα καὶ ἀνήσυχα... Ἐπειτα προσπάθησα νὰ τῆς δώσω κάποια βοήθεια. Μὰ τί νὰν τῆς κάμω; Καὶ πάντα γελοῦσε, γελοῦσε... —

Τὸ γκαρσόνι ἐκόντεψε γιὰ μιὰ στιγμῇ καὶ κοίταξε περίεργα. Μὰ ἀμέσως τὸ κράξανε κ' ἔφυγε... —

Νὰ ζητοῦσα βοήθεια; Μὰ τί βοήθεια;

Πότε θὰ τελειώσῃ αὐτὸ τὸ γέλιο ; ...

Ἦτανε τρομερὸ πρᾶμμα !

Ἦθελα νὰν τῆς δώσω λίγο κρασί, μὴν πάψῃ ἔτσι...
Λίγο νερό, ἐσκέφτηκα κατόπι... Ἐπειτα συλλογίστηκα νὰ
τῆς ἔδωκα ἓνα χαστοῦκι. Μὰ δὲν ἀποφάσιζα τίποτε... —

Ἄξαφνα, ἔπειτα, ἔπαψε μοναχὴ τῆς.

Σὰ νὰ ξύπνησε ἀπὸ κάποιο ὄνειρο.

— Τί ἔχεις ; τὴ ρώτησα. Γιατί γελαῖς ἔτσι ;

— ὦ... ἢ καρδιά μου !

— Σοῦρῶνται αὐτὸ συχνά ;

— Ναί... Ἐξέρεις... Μοῦ εἶπανε... ἢ κοκαΐνη... ἢ κο-
καΐνη... Τίποτε... Δὲν εἶναι τίποτε... —

— Ἐλα, ἡσύχασε τώρα.

Δὲν τῆς μίλησα πιά γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ. Ἦτανε κουρα-
σμένη, δὲν ἔπινε πιά καὶ κοίταζε μόνο τὸν κόσμον γύρω...
Καλλίτερα, ἐσκέφτηκα, νὰ μὴν τῆς δώσω ἀφορμὴ γιὰ λί-
γην ὥρα γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ.

Τότες θυμῆθηκα τὴ βραδινὴ φημερίδα, πού εἶχα πάρῃ
καὶ τὴν ἔβαλα στὴν τσέπη μου χωρὶς νὰν τὴ διαβάσω. Τὴν
ἄνοιξα λοιπόν, νὰ διαβάσω κάτι, γιὰ νὰ περάσῃ λίγη ὥρα.
Διάβασα κάτι γιὰ τὰ πολιτικά. Ἐπειτα ἔρριξα μιὰ ματιὰ
στὶς ἄλλες εἰδήσεις. Ἄξαφνα ἔπεσε τὸ μάτι μου στὴ λέξη
«Μεταξουργεῖον». Ἦτανε σὲ τίτλο μὲ κεφαλαῖα. Στὴ γει-
τονιά μας τί νὰ γίνηκε ; σκέφτηκα. Καὶ πρόσεξα καλλίτερα.
Τότες εἶδα τὴ λέξη «Αὐτοκτονία». Αὐτὸ μ' ἄνοιξε τὴν πε-
ριέργεια καὶ διάβασα μὲ προσοχὴ τὴν εἰδηση. Νὰ τί ἔγραφε:

«ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ ΚΟΡΗΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟΝ

Σήμερον τὴν πρωΐαν, ἐνῶ τὸ τραῖνον τοῦ Λαρισσαϊκοῦ
ἀνήρχετο ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ εἰς τὰς Ἀθήνας, μία νεαρὰ κόρη,
δεκαεπταετὶς περίπου, ἐρρίφθη αἴφνης πρὸ τῆς μηχανῆς
τῆς ἀμαξοστοιχίας, ὀλίγον πρὶν αὕτη φθάσῃ εἰς τὸν σταθ-
μὸν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ὁδηγὸς ἦτο ἀδύνατον πλέον νὰ στα-
ματήσῃ τὸ τραῖνον καὶ οὕτω διῆλθε τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώμα-
τος τῆς κόρης, τὴν ὁποίαν διεμέλισεν οἰκτρῶς.

Τὸ πτώμα τῆς ἀτυχοῦς νεάνιδος μετεφέρθη εἰς τὴν

πλησίον κειμένην οικίαν της, παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ Μεταξουργείου, καθότι αὕτη ἀνεγνωρίσθη ἀμέσως ὑπὸ τῶν περιούκων ἀπὸ τὴν μελανὴν της ἐνδυμασίαν.

Εἶναι προφανὲς ὅτι πρόκειται περὶ αὐτοκτονίας διὰ λόγους ἐρωτικούς.

Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς αὐτόχειρος εὐρέθη καὶ μία σημείωσις, γραφεῖσα ὑπ' αὐτῆς, καὶ παραδοθεῖσα εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. Ἡ σημείωσις αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς, τηρουμένης τῆς ὀρθογραφίας τοῦ πρωτοτύπου :

«Μὰ μαργαρίτα ἔκοψα νὰ εἰδῶ ἂν μαγαπαῶς καὶ ἐκεῖνη μαποκρήθηκε πῶς Ψεύτη ΜΕ ΓΕΛΑΣ!.....Πηγένω νὰ πέσω στὸ τρένο γιατί δὲν μαγαπάει ὁ Κύριος Γιάγγος ποὺ κάθεται στῆς Κυρίας Ἀθηνῶς».

Ἡ κόρη ὀνομάζεται Λό———»...

Δὲ μπόρεσα πιά νὰ διαβάσω.

Μοῦπесе ἡ ἐφημερίδα ἀπὸ τὰ χέρια.

Ἄρπαξα τὸ κεφάλι μου κ' ἔπеса προύμυτα ἀπάνου στὸ μάγμαρο τοῦ τραπεζιοῦ...

Ἡ Ἀντρέ ξαφνίστηκε ! Σηκώθηκε καὶ μὲ πλησίασε. Μ' ἀγκάλιασε ἀπὸ τὸν ὤμο...

— Τί ἔπαθες, χρυσέ μου ; ἔκαμε τρομαγμένη.

Δὲ μιλοῦσα. Μοῦχε δεθῆ ἡ γλῶσσα. Μοῦχε κολήση στὸν οὐρανίσκο...

...Τὸ αἷμα μοῦ ἀνέβηκε στὸ κεφάλι. Ἔβλεπα μικρὲς φωτιές... Ἀστραφτε τάχα ; Ἀκουγα ἓνα σφυρὶ νὰ χτυπάη στὴν καρδιά μου. Ἐπειτα ἄλλο ἓνα σφυρὶ στὰ μηλίγγια. Ὅλος καιγόμωνα...

— Γιατρέ, ἔλα, γιατρέ ! ἐφώναξε ἄξαφνα ἡ Ἀντρέ.

...Κάποιο χέρι αἰσάνθηκα νὰ μοῦ σηκῶνῃ τὸ κεφάλι. Ἄνοιξα τὰ μάτια καὶ κοίταξα. Ἦτανε κάποιος γιατρός τοῦ στρατοῦ μὲ τὴ στολή του. Δὲν τὸν εἴξερα καθόλου... Μοῦ ἔπιασε τὸ σφυγμὸ κ' ἔπειτα τὸ μέτωπο. Ἐκούνησε τὸ κεφάλι του ἀνήσυχα.

— Νὰ πᾶτε ἀμέσως νὰ πέσετε, μοῦπε. Ἐχετε πυρετό, μεγάλο πυρετό. Τοῦλάχιστο σαράντα βαθμούς.—————

Τ Ε Λ Ο Σ